

İlham Əliyevin prinsipial mövqeyi

Dövlətimizin başçısı müstəqil siyasəti ilə dünyanın diqqətini çəkir

İstənilən dövlətin apardığı xarici siyasət, beynəlxalq və regional qurumlardakı fəallığı, hamılıqla müəyyən edilmiş dəyər və prinsiplərə münasibəti onun dünyadakı yerini və rolunu müəyyən edir.

Artıq təxminən 32 ildir ki, müstəqil ölkə kimi böyük dövlətçilik nailiyyətlərinə imza atan Azərbaycanın xarici siyasət kursu da uğur qazanır. Ölkəmiz müstəqil xarici siyasət yürüdü, hər bir məsələdə beynəlxalq güclərin diktsio ilə deyil, möhüz öz milli maraqları əsasında formalaşmış qətiyyətli mövqə nümayiş etdirir.

Azərbaycan uzun illərdir ki, beynəlxalq münasibətlər sistemində etibarlı tərəfdaş kimi tanınır. Bu imicini getdikcə daha da möhkəmləndirir. Ölkəmiz həyata keçirilən siyasətin effektivliyi, sosial-iqtisadi uğurları, regional və qlobal proseslərə təsir imkanları, təşəbbüskarı və əsas iştiraklarından olduğu layihələrlə bu gün böyük bir coğrafiyanın çox güclü, nüfuzlu aktoru kimi qəbul edilir.

Azərbaycan Cənubi Qafqaz geosiyasi məkanının aparıcı dövləti, əsas söz sahibidir. Xüsusilə son onilliklərdə çox mühüm uğurlar qazanmış, başqa dövlətlərlə ikitərəfli münasibətlərə, eləcə də regionumuzun geostrateji təhlükəsizliyinə əhəmiyyətli töhfələr vermişdir. Vətən müharibəsindəki tarixi qələbəmizlə Azərbaycan regionda yeni bir realıq yaratmışdır. Bu realıqla Cənubi Qafqazın böyük bir inkişaf yolu, yerləşdiyimiz coğrafiyada çox geniş əməkdaşlıq, qarşılıqlı fayda mühiti başlanır. Azərbaycan belə bir realıqla inkişaf proseslərinə istiqamət verən, bölgemizdəki sülh, təhlükəsizlik, dayanıqlı inkişaf mühitinin qoruyucusu missiyasını yerinə yetirən mövqeyini daha da möhkəmləndirir. Hər bir dövlətin, beynəlxalq qurumun əslində olmayan müstəqil dövlətimiz beynəlxalq strateji tərəfdaş kimi global məkanda getdikcə daha böyük nüfuz qazanır.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunması, ölkəmizi qarşdaş Türkiyə ilə birlişdirəcək Zəngəzur dəhlizinin açılması perspektivi, beynəlxalq ticarət üçün buradan ikinci bir nəfəsin, böyük bir imkanın yaradılması, Azərbaycanın global kommunikasiya, logistika mərkəzinə çevrilməsi, gələcəklə bağlı aydın strateji təsəvvürlər və bu təsəvvürləri realığa çevirməkdən ötrü sürətlə icra olunan layihələr yeni tarixi reallığın xoş məqamlarıdır.

Bu gün ordumuz üç il əvvəlkindən daha güclüdür

Ordumuzun qüdrəti, xalqımızın birliyi, Müzəffər Ali Baş Komandanın sərkərdəliyi ilə qələbəyə doğru inamla addımladıq. Nəhayət, 44 günlük qısa bir vaxtda düşmənin 30 ilə "möhkəmləndiyi", istehkamlar tikdiyi, keçilməz sədlər yaratdığı Qarabağı igidlərimiz düşməndən təmizlədi... 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı düşmən üzərinə yeriyən əsgər də, illərdir düşmən tapdağında inləyən torpaq da "Qarabağ Azərbaycandır!" - deyib hayqırdı. Sanki düşmənin xaraba qoyduğu evlər də "Qisas!" - deyər bağırardı. Düşmən bu torpaqdan güc alan, onun hər qarışı uğrunda canını verən, qanını tökən oğullarımızın hünəri qarşısında diz çöküb aman dilədi.

Vətən sevgisi, torpağa sahiblik hissi güc verirdi igidlərimizə. İllərdir hər cür vəhşilik törədən, qocanı, uşağı, qadını əsir götürən, əsir götürdüyü insanları diri-diri torpağa gömən ermənilər yenə də "yazıq" cildinə girdilər. Yenə vəsitəci axtardılar. Yenə "dostlar"ın qapısı ağzında yatıb qaldılar. Uşaq qatillərinin yadına yenə "insan hüququ" düşdü. Amma "dəmir yumruq", xalq-iqtidar birliyi və əlahəzrət haqq qalib gəldi. Düşmən məğlub olub noyabrın 10-da üçtərəfli Bəyənati imzalamağa məcbur oldu...

"Böyük qayıdış" proqramı sürətlə icra olunur

Daha 23 ailə Laçına qayıtdı

Çox keçməz ki, işğaldan azad edilmiş digər rayonlara da köç başlayacaq

Böyük qayıdış çərçivəsində evinə, ata-baba yurduna ilk dəfə, bu xoşbəxtliyi yaşayanlar ötən ilin iyul ayında aqallılıq olmuşdular. Zəngilanın Aqalı kəndinə köç indiyədək üç mərhələdə həyata keçirilib və 420 nəfərin bu kənddə yaşayışı təmin olunub. Amma yaxın günlərdə daha bir qrup aqallı da qayıdış sevincini yaşayacaqdır.

Bu məqsədlə 22 ailə - 106 nəfər arasında püşkatma keçirilib. Həmin ailələrin tərkiblərinə uyğun olaraq, 9-na üçotaqlı, 9-na dördotaqlı, 4-nə beşotaqlı fərdi yaşayış evi verilib.

Beləliklə, avqustun 12-də daha 106 aqallının sevincinin şahidi olacağıq. Füzulililər də şəhər günlərini öz doğma yurdlarında qeyd edə biləcəklər. Çünki artıq Füzuli şəhərinə də köç başlanılır. İlk mərhələdə 144 ailə - 509 nəfər Füzuli şəhərində məskunlaşacaq. Həmin ailələrin 51-i ikiotaqlı, 76-sı üçotaqlı, 17-si dördotaqlı mənzil ilə təmin olunub. Onlar da daimi yaşamaq üçün qısa müddətdə el-obalarına qayıdacaqlar.

Ermənistan bəzi beynəlxalq təşkilatların cətiri altında siyasi manipulyasiya edir

Maraqlı olan budur ki, Xaçaturyanın həbsi ilə əlaqədar hay-həşir salan yalnız ermənilər və Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyi deyil. Erməni "şiroşinə" uyğunlaşmış bəzi beynəlxalq təşkilatlar da heç onlardan geri qalmırlar. Halbuki Vaqif Xaçaturyanın həbsi ilə bağlı açıqlama verən Baş Prokurorluq onun Bakı şəhərində tibb müəssisəsinə yerləşdirilməsi, zəruri tibbi yardımın göstərilməsi, həmçinin BQXK-nin nümayəndələrinin ona baş çəkməsinə şəraitin yaradılmasının təmin ediləcəyi barədə də rəsmi açıqlama verib. Xaçaturyan saxlanarkən ona qarşı hər hansı bir zorakılıq da olmayıb. Bu qatili onun saxlanma şəraitinə, müalicəsinin təşkilinə görə Azərbaycan dövlətinə minnətdarlıq da edib. Təəssüb və təəssüf doğuran odur ki, bu ilin aprel ayında dumanlı hava şəraitində yolu azaraq Ermənistan ərazisinə keçmiş əsgər Axundov Hüseyn Əhliman oğlu saxlanarkən ermənilər tərəfindən başına gətirilən müsibətlər zamanı "beynəlxalq" təşkilatların reaksiyasını görmədik. Xatırlatmaq istərdik ki, Birinci Qarabağ savaşı zamanı 4000 nəfərdən çox itkin düşmüş, əsir və girov götürülmüş azərbaycanlıın taleyi haqqında Ermənistan dövləti, nə də özünü beynəlxalq təşkilat adlandıran qurumlar məlumat verməyiblər. Onları bu heç maraqlandırmayıb da...

Dünən əyalət sayılan bugünkü müasir regionlarımızı sabah nə gözləyir?

Bu yerə Rusiyadan gələn tələbələr dostumun dedikləri yadıma düşür. Biz onunla Qubanı, Qusarı gözdək, dağ kəndlərinə çıxdıq. Dedi ki, sizdə bütün ölkə sanki tikinti meydançasıdır: "Balaca şəhərləriniz paytaxtınızın bir parçası kimi gözdəkdir. Kəndlərinizdə isə həyat qaynar. Rusiyada yüzlərlə belə kiçik şəhərlər qeyb olur, on minlərlə kənd xəritədən silinib gedir".

Qonağın dedikləri yüzə-yüz həqiqətdir. Bunu Prezident İlham Əliyevin regionlara sonuncu səfəri də sübut edir. Dövlət başçısının belə səfərlərində bütün sosial məsələlərin, iqtisadiyyatın, o cümlədən kənd təsərrüfatının vacib sahələrinin inkişafının planlı sürətdə aparılması aydın müşahidə olunur.

"Şöhrət"dən "İstiqlal"a...

Yetmiş beş yaşın sevinci böyükdür. Bu ömrün əlli ilini birlikdə yol gəldiyi Azərbaycan kino sənətinə o, adını hələ gənc yaşlarından yazdırmağa başlayıb. Yaradıcılığı olduqca zəngindir. Xalq artisti Rasim Balayev çəkildiyi onlarca filmə bir-birindən maraqlı, yaddaqalan rollar oynayıb. Heç zaman tökcə istedadına güvənməyib. Zəhmətə qatılmaqdan usanmayıb.

Əməyinin mükafatı olan tamaşaçı sevgisini hər zaman duyub, hiss edib. Kino sənətinin inkişafında xidmətləri dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. Xalq artisti, "Şöhrət" ordeni, "Şərəf" ordeni sənətkar yetmişbeşillik yubileyini daha bir ali mükafata qarşılayıb. Prezident İlham Əliyev avqustun 8-də Xalq artisti Rasim Balayevə "İstiqlal" ordenini təqdim edib. Dövlət başçısı Rasim Balayevi yubileyi münasibətilə təbrik edib, Prezident İlham Əliyev yubilyarın Azərbaycan xalqını öz sənəti ilə uzun illərdir ki, sevindirdiyini, fəaliyyətinin çox məhsuldar olduğunu, ümumiyyətlə, Azərbaycan kino sənətinə çox böyük töhfə verdiyini və bu fəaliyyətini davam etdirdiyini vurğulayıb. Rasim Balayev bildirib ki, bu mükafat Azərbaycan sənətinə, sənətkarlara verilən qiymətdir: "Biz başda Siz - Ali Baş Komandan olmaq şərəfilə qohmanlarımızı, qazılarımızı mütləq kino xətti ilə vəsf etməyə borclu-yuq. Bu, bizim borcumuzdur, biz görək bunu edək".

Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu yolunun və 5 tunelin inşası davam edir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına əsasən Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində icra olunan mühüm əhəmiyyətə malik yol infrastrukturunu layihələrdən biri 82 km uzunluğa malik Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yoludur.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Göygöl və Kəlbəcər rayonlarını birləşdirən avtomobil yolunun layihə uzunluğu Toğanalı-Kəlbəcər 56 km, Kəlbəcər-İstisu 26 km təşkil edir. Toğanalı-Kəlbəcər layihənin 16-cı km-lik hissəsindən Murovdağ silsiləsi başlanır və yüksəklik 1 700 m-dən Murovdağ zirvəsində 3 250 m-ə qədər artır.

Bakıda futbol bayramı yaşanacaq

Bu gün UEFA Avropa və Konfrans Liqalarında 3-cü təsnifat mərhələsinin ilk qarşılaşmaları oynanılacaq. Avrokuboklarda mübarizəni davam etdirən 3 klubumuz ilk matçlarını Bakıda keçirəcək. Bir sözlə, Bakıda əsl futbol bayramı yaşanacaq.

Azərbaycanı Avroliqada təmsil edən Ağdamın "Qarabağ" klubu Tofiq Bəhramov adına Respublika Stadionunda Finlandiya "HJK"-ni sınağa çəkəcək. Matç öncəsi tərəflərin mövcud performansını təhlil etdikdə ağdamlıların rəqibindən öndə olduqlarını deyər bilərik. Qonaqların daha çox müdafiə futbolu nümayiş etdirib, əks-hücum taktikası seçəcəyi gözlənilir.

Komandamız oyuna nəzarəti ələ almaq üçün ilk dəqiqələrdən etibarən həm toplu, həm də topsuz oyunda hazırlıqlı, ötürmələrdə daha sürətli olmalıdır. Ağdamlılar hücumları zamanı 6-7 nəfərlə çoxala bilsələr, rəqibin müdafiəsində boş zonalar tapmaqda çətinlik çəkməyər bilərlər.

İlham Əliyevin prinsipiial mövqeyi

Dövlətimizin başçısı müstəqil siyasəti ilə dünyanın diqqətini çəkir

Əvvəli 1-ci sahə.

Avropanın enerji təhlükəsizliyinin əsas təminatçısı

Müstəqillik dövründə Azərbaycanın xarici siyasətində enerji amili çox mühüm rol oynayır və bu amil yenə də aktuallığında qalır. Ölkəmizin uzunmüddətli enerji siyasəti konkret strateji hədəflərə yönəlib. Hər bir hədəf üzrə də möhtəşəm nəticələr əldə olunub. Azərbaycan həyata keçirilən məqsədyönlü siyasət nəticəsində bu gün nəinki özünün enerji təhlükəsizliyini, on yüksək səviyyədə təmin edə bilir, eyni zamanda Avropanın enerji təhlükəsizliyinin əsas təminatçılardan biri kimi çıxış edir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin şah əsərlərindən olan Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəmərinin tikintisi, obrazlı desək, "Üç dəniz əfsanəsi"nin reallığa çevrilməsi ilə Azərbaycan tarixdə ilk dəfə Xəzər və Aralıq dənizlərini birləşdirməyi bacardı. Xəzərin şərq sahilindən Avropa və beynəlxalq bazarlara çıxışını təmin edən tranzit ölkə statusu qazandı. Həm də bu statusu qazanmaqla məhdudlaşmadı. Sübut etdi ki, tək enerji resurslarının təchizatında on etibarlı tərəfdaş deyil, tranzitdə də eyni prinsiplərə sadıqdır, on etibarlı tərəfdaşdır. Beynəlxalq güclərin enerji-kommunikasiya və digər bir çox əhəmiyyətli sahələrdə Azərbaycanla tərəfdaşlığı böyük istəklə davam etdirmələri də ölkəmizə olan sonsuz inamdan irəli gəlir. Bu etibar bir tərəfdən, ölkəmizin tərəfdaşlıq prinsiplərindən irəli gəlir, digər tərəfdən də, dövlətimizin rəhbəri İlham Əliyevin zəmanəsinin parlaq liderlərindən biri kimi şəxsi keyfiyyətlərinin təzahürüdür. Qlobal proseslərin bütün iştirakçıları çox gözəl bilirlər ki, Azərbaycan Prezidenti verdiyi hər sözə imzası qədər sadıqdır. Ölkəmizin milli maraqları ilə bağlı məsələlərdə onu tutduğu qətiyyətli mövqedən çəkindirmək mümkün olmadığı kimi, heç bir təzyiq və təhdid də dövlət rəhbərimizi qarşılıqlı şəkildə razılaşdırılmış tərəfdaşlıq prinsiplərindən uzaqlaşdırmaq gücündə deyil.

Son illərdə Azərbaycanla enerji sahəsində tərəfdaşlıq müqavilələrinin müddətinin bir neçə on il uzadılması, həmçinin Avropa İttifaqı kimi nüfuzlu qurumların ölkəmizlə yeni memorandumlar, sənədlər imzalaması və bu sənədlərin enerji üzrə yeni çağırışlardan olan alternativ enerji sahəsində əmək-

daşlıq məsələlərini də ehtiva etməsi Azərbaycan dövlətinin və onun rəhbərinin nüfuzundan, Prezident İlham Əliyevə olan yüksək inamdan, uzaqgörən Lider kimi onun müəyyən etdiyi perspektivlərə əminlikdən irəli gəlir.

Azərbaycan qazının ixracı üçün yeni dəhliş açan və respublikanın tranzit ölkə potensialını daha da genişləndirən "Cənubi qaz dəhlizi" layihəsinin uğurla həyata keçirilməsi də bu inamın, əminliyin təntənəsidir. "Cənub qaz dəhlizi" tarixi nailiyyətdir və o, enerji təhlükəsizliyi və enerji şəxələndirilməsində müstəsna rol oynayır.

Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan ötən ilin iyulunda enerji sahəsində strateji tərəfdaşlığa dair anlaşma memorandumu imzalanmışdır. Memorandum uğurla icra edilir. Ölkəmiz Avropa İttifaqı ilə bərabər, "Cənub Qaz Dəhlizi" Məşvərət Şurasının üzvüdür.

Şəxələndirilmə bir qədər geniş toxunmuşuq heç də təsadüfi deyildir. Çünki bu gün enerji təhlükəsizliyi dünyəvi əhəmiyyətli şəkildə təsir göstərir. İqtisadi və geosiyasi mövqeləri əsasən zəngin enerji resurslarına sahib olan ölkələr qazanırlar. Zəngin enerji ehtiyatlarına, inkişaf etmiş yanacaq və enerji infrastrukturuna, enerji sistemlərinə malik ölkə kimi, Azərbaycan, təbii ki, yaranmış vəziyyətdən öz milli maraqları baxımından faydalanmaq üçün bütün mövcud imkanları dəyərləndirir. Eyni zamanda ölkəmiz enerji təhlükəsizliyi məsələsində belə bir mövqə nümayiş etdirir ki, enerji resursları ölkələri və xalqları ayırmalı deyil, birləşdirməli, rəqabət və toqquşmalara yox, sülhə, beynəlxalq əməkdaşlığa, dayanıqlı inkişafa, insanların rifahına xidmət etməlidir.

Çoxşəxəl əməkdaşlıq əlaqələri

Azərbaycanın xarici siyasət prioritetləri konkret bir istiqamətlə məhdudlaşmır. Dövlətimiz milli maraqlarımıza uyğun olaraq bu siyasəti şəxələndirilmiş şəkildə aparır. Avroatlantik məkanın inteqrasiya prosesləri ilə yanaşı, Şərq ölkələri ilə çoxşəxəl əməkdaşlıq əlaqələrini də davamlı surətdə inkişaf etdirir.

Bu gün Azərbaycan təmsilçisi sayına görə BMT-dən sonra dünyanın ikinci böyük təşkilatı olan Qoşulmama Hərə-

katının Sədri və bu qurumun ən fəal üzvlərindəndir. 2019-cu ildən başlanan sədrliyi dövründə Azərbaycanın bu qurumun inkişafına verdiyi tarixi töhfələri on layiqli qiyməti hərəkətə üzv dövlətlərin yekdil istəyi ilə ölkəmizin quruma sədrliyi müddətinin daha bir il də artırılması olmuşdur. Azərbaycanın sədrliyi dövründə Qoşulmama Hərəkatının beynəlxalq nüfuzu güclənmiş, qlobal proseslərə təsir imkanları genişlənmiş, təşkilatın institusional inkişafı, effektiv fəaliyyəti üçün bir sıra mühüm addımlar atılmış, o cümlədən parlament və gənclər şöbələri yaradılmışdır. Qoşulmama Hərəkatının Sədri kimi Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsü ilə təşkilat xüsusilə pandemiya dövründə bir sıra qlobal çağırışları gündəmə gətirmiş, BMT səviyyəsində qərarların qəbuluna nail olmuşdur. Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatındakı fəaliyyətini bu gün də uğurla davam etdirir, bu təşkilatın gücündən, səmərəliliyindən yararlanaraq bəşəriyyətin gələcəyi üçün faydalı işlər görməyə çalışır.

Azərbaycan hazırda qardaş Türkiyə ilə bərabər türk dünyasının birliyi istiqamətində də ardıcıl fəaliyyət göstərir. Bu birliyin ən parlaq örnəyi Azərbaycanla qardaş Türkiyə arasında mövcud olan strateji mütəfəqqilik münasibətləri, cəmiyyətlərimizin, dövlətlərimizin bir ailənin iki üzvü kimi doğmalığı, yaxınlığıdır. Bu gün Azərbaycan və Türkiyə böyük türk dünyasının əsas mərkəzidir. Bu mərkəzdən türk dünyasının ortaq keçmişindən ortaqlıq gələcəyinə doğru möhtəşəm yol başlanır. Özünü bu birlikdə görmək istəyən hər kəsə imkanlar yaradılır, müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığın genişləndirilməsi, yeni dəyərlərin yaradılması üçün qapılar açılır. Bu birlik modeli dünyamızda xalqlar, mədəniyyətlər arasında dialoqa, qarşılıqlı sosial-iqtisadi faydalara, diləndən, dinindən, mədəniyyətindən, ölkəsindən asılı olmayaraq, hər kəsin sülh və əmin-amanlıq içində yaşamasına xidmət edir.

Azərbaycan indi bütün dünyada toqquşmuş, fərqli mədəniyyətlərə hörmət örnəyidir. Müxtəlif xalqların təmsilçiləri əsrlərdir ki, ölkəmizdə mehribanlıq şəraitində yaşayırlar, zəngin mədəniyyət yaradırlar. Etnik mənsubiyyətdən, dilindən, dinindən, mədəniyyət fərqiindən asılı olmayaraq, bütün vətəndaşların hüquqları bərabərdir və dövlət vətəndaşlarımızın hüquq və azadlıqlarının qüdrətli qaranıdır.

Azərbaycanın xarici siyasət xəttində Qərbi dövlətləri ilə münasibətlər də mühüm yer tutur. Yerləşdiyimiz əlverişli coğrafi mövqə, burada mövcud olan azad bazar iqtisadiyyatı mühiti, xarici sərmayədarların fəaliyyəti üçün yaradılmış şərait, ölkəmizin beynəlxalq siyasi nüfuzunun güclənməsi region dövlətlərini respublikamızla əməkdaşlığa cəlb edir. Buna paralel olaraq Azərbaycanla Şərq ölkələri arasındakı əlaqələr də dinamik inkişaf yolundadır. Respublikamız bütün ölkələrlə münasibətlərdə bərabərlik, qarşılıqlı maraqlı prinsiplərini önə çəkir. Heç bir ölkənin bizim daxili işlərimizə qarışmasına imkan verilmir. Bu müstəqil siyasət möhkəm təməllərə əsaslanır.

Bu gün Azərbaycan özünün sosial-iqtisadi müstəqilliyini tam təmin edə bilib. Siyasi müstəqillik isə, məlum olduğu kimi, yalnız sosial-iqtisadi müstəqillik üçün əsaslar mövcud olduqdan sonra başlanır. Həyata keçirilən məqsədyönlü siyasətlə, mövcud imkanlardan səmərəli istifadə etməsi ilə Azərbaycan hazırda bu sahədə nailiyyətlərini daha da genişləndirir. Vətəndaşlarımızın maddi rifah halının yaxşılaşdırılması, insanlarımızın firavan həyatının təmin olunması üçün ardıcıl işlər görülür. Bütün ölkəboyu infrastruktur layihələrinin icrası uğurla davam etdirilir.

Vətən müharibəsindəki tarixi qələbəmizdən sonra Azərbaycan işğaldan azad edilmiş böyük bir ərazidə geniş bərpa-quruculuq tədbirlərini əzmlə həyata keçirir. Ölkəmiz erməni vandallarının 30 il ərzində dağıdıb dağıtmaq istədiyi yurd yerlərimizdə bərpa-quruculuq işlərini öz maddi imkanları hesabına reallaşdırır. Qarabağ, Şərqi Zəngəzur bu gün böyük bir tikinti-abadlıq meydanını xatırladır. Əzəli-əbədi yurdlarımız öz sahibinin sevgi dolu əli ilə yenidən dirçəlir, inkişaf axarına qovuşur, təcridə yurda dönməyən insanlarımızın doğma səsi, hənəri ilə bu torpaqlarda yeni bir həyat başlanır. Artıq Böyük qayıdış proqramının icrası davam edir. Elin doğma yurdlarımızı köçü daha böyük vüsət alır.

Güclü dövlətin möhkəm siyasi iradəsi, Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi müstəqil siyasətin ardıcıl nailiyyətləri Azərbaycanı, Cənubi Qafqazı da dünyanın sülh, inkişaf, xoşbəxtlik məkanına çevirəcək.

İradə ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Bu gün ordumuz üç il əvvəlkindən daha güclüdür

Həyat bir məktəbdir. Arxada qalan illər, başımıza gələn qanlı hadisələr bizə nəticə çıxarmaq üçün dərs oldu. İllərdir məqamı düşüncə xalqımıza qənim kəsilən namərd qonşularımızın bədnam hərəkətləri bizə ayıq olmağı, necə deyirlər, ehtiyatı əldən verməməyi öyrətdi.

Tədbirsizlik və təcrübəsizlik, ölkə rəhbərliyinin sərəstəsizliyi, hakimiyyət davası keçən əsrin 90-cı illərində marğa yatıb məqam gözləyən düşmənlə fərsət verdi ki, yaranmış xaosdan yararlanıb torpaqlarımızı işğal edərək çirkin niyyətini həyata keçirsin. Beləliklə, yaranan boşluqdan istifadə edən düşmən öz istəyinə müvəqqəti olsa da çatdı.

Torpaqlarımız işğal olundu, yurduumuz talandı. Tarixi, mədəni abidələrimiz dağıdılaraq məhv edildi. Təbii sərvətlərimiz talan olunaraq Hayastana daşındı. Bir milyonda çox insanımız dədə-baba torpağından qaçqın-köçkün, minlərlə insanımız itkin düşdü. On minlərlə sayeçmə övladımız, igidimiz canını vətən yolunda qurban verdi... Analarımızın sinəsinə övlad dağı çöküldü. Minlərlə qorxupuzun sinəsi ata yanğıyla göynədi... Qarabəxt olmuş qızlarımız başlarına qara bağladılar...

Şurası Ermənistanın qonşularının dərhal və qeyd-şərtsiz Azərbaycanın ərazisindən çıxarılması haqqında 4 qətnamə qəbul etmişdi. Amma işğalçı dövlət o qətnamələrə əhəmiyyət belə vermədi. Ermənistan himayədarlarının "gücünə" arxayın olaraq işğalçı niyyətini davam etdirdi və elə öz hikkəsi başında çatladı.

Əslinə qalsa, Ermənistan düşdüyü ağır durumdən heç də dərs götürməyib. Bu gün də Ermənistan cəmiyyətinin, hətta hökumətinin tərkibində müəyyən qüvvələr var ki, hələ də revanşist ideyalarla yaşayırlar. Məqam gözləyirlər, onlara verilən şimikləndirici vədə hələ də inanırlar...

Bizi zəfərə aparan ordu

Azərbaycan tərəfi müharibə bitdikdən sonra xoşməramlı davranaraq məğlub Ermənistanla sülh təklif etdi. Nə yazıq ki, qarşı tərəf müxtəlif bəhanələrlə sülh protokolu imzalamamaq imtina edir. Bir el məsələsində deyildiyi kimi: "Qurdla dostluq et, amma ehtiyatını əldən vermə". Artıq biz erməninin xisləti bəllidir. Yaxşı bilir ki, haylar nə beynəlxalq prinsiplərə əməl edir, nə də haqq tanıyırlar. Hər zaman xəyanətə hazır olan ermənilərin atdıqları imzala-

Qisas qiyamətə qalmadı

Hakimiyyətə gəldiyi gündən Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursuna sadıq qalacağına xalqı əmin edən Prezident İlham Əliyev problemi son ana kimi sülh yolu ilə həll etməyə çalışdı. Amma tədbiri də əldən vermədi, ehtiyatlı davrandı. Ordu quruculuğuna olan diqqət, dövlət qayğısı daha da artdı. Azərbaycan Ordusunda kadr islahatları aparıldı. Yeni qoşun növləri yaradıldı. Ordumuz ən müasir silah-sursatla gücləndirildi. Təminat və təchizat, nizam-intizamı ciddi fikir verildi. Ordunun məna-vi-psixoloji hazırlığı xüsusilə diqqətdə saxlandı. Azərbaycanın xoş niyyətini anlamayan düşmənlə "dəmir yumruq" göstərildi. Ordumuzun qüdrəti, xalqımızın birliyi, Müzəffər Ali Baş Komandanın sərkərdəliyi ilə qələbəyə doğru inamla addımlandı. Nəhayət, 44 günlük qısa bir vaxtda düşmənin 30 ilə "məhkəmləndiyi", istehlaklar tikiyi, keçilməz sədlər yaratdığı Qarabağı igidlərimiz düşməndən təmizlədi...

44 günlük Vətən müharibəsi zamanı düşmən üzərinə yeriyən əsgər də, illərdir düşmən tapdağında inləyən torpaq da "Qarabağ Azərbaycanıdır!" - deyib hayqırdı. Sanki düşmənin xaraba qoyduğu evlər də "Qisas!" - deyər bağrırdı. Düşmən bu torpaqdan güc alan, onun hər qarışı uğrunda canını verən, qanımlı təkən oğullarımızın hünəri qarşısında diz çöküb əman dilədi.

Vətən sevgisi, torpağa sahiblik hissi güc verirdi igidlərimizə. İllərdir hər cür vəhşilik törədən, qocanı, uşağı, qadını əsir götürən, əsir götürdüyü insanları diri-diri torpağa gömən ermənilər yenə də "yazıq" cildinə girdilər. Yenə vəsitəçi axtarıdılar. Yenə "dostlar"ın qapısı açıldı, yazıq qatillərinin yadına yenə "insan hüququ" düşdü. Amma "dəmir yumruq", xalq-ıqtidar birliyi və əlahəzrət haqq qalib gəldi. Düşmən məğlub olub noyabrın 10-da üçtərəfli Bəyanatı imzalamağa məcbur oldu...

Azərbaycan torpaqlarını azad etməklə BMT-nin qətnamələrini icra etdi

Bu illər ərzində əlahəzrət zaman bizə bir şey öyrətdi. Beynəlxalq hüquq işləməyində güc sülhün təminatçısı olur. BMT-nin Təhlükəsizlik

rına dəyər verməyəcəkləri bizi təəccübləndirə bilməz. Bunu bildiyimizdənər ki, İkinci Qarabağ müharibəsi bitən kimi müdafiə sahəsində yenidən islahatlar start verildi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev "4-cü Sənaye İnqilabı dövründə yeni media" mövzusunda I Şuşa Qlobal Media Forumunda çıxışı zamanı ordu quruculuğu prosesinə toxunaraq qeyd etdi ki, "Biz hər hansı bir sənariyə hazır olmalıyıq. Bu məqsədlə möhtəşəm zəfərimizi nümayiş etdirən Qarabağ müharibəsi bitən kimi biz dərhal yenidən müdafiə sahəsində dərin islahatlar həyata keçirməyə başlamışıq". Ali Baş Komandanın fikirlərindən də aydın olur ki, dünyada gedən hərbi-siyasi proseslər deməyə əsas verir ki, ordumuzun qüdrətinə, gücünə daha çox ehtiyac var.

Bu gün dünyada haqq da, beynəlxalq hüquq normaları da kobud şəkildə pozulur, beynəlxalq hüquq selektiv tətbiq edilir. Uzun illər biz bu cür yaşamağa məruz qalmışıq. Azərbaycan tərəfi beynəlxalq hüquqla tənzimlənən bütün hüquqi normalara əməl etsə də, ayrı-seçkilik, bəzi dövlətlərin bizə təzyiq etmək həvəsi ortadadır. Belə niyyətə düşmənlər anlamalıdırlar ki, bunlarla Azərbaycan rəhbərliyinin siyasi iradəsinə təsir etmək mümkün deyil. Üç il bundan əvvəl nizam-intizamı, öz döyüş taktikası, peşəkərliliyi ilə dünyanı təəccübləndirməyi bacaran Azərbaycan Ordusu üç il bundan əvvəlki ordumuzdan daha güclü, daha hazırlıqdır. Bütün qoşun növləri üzrə ordumuzun döyüş hazırlığına ciddi diqqət verilir. Vaxtaşırı təlimlər keçirilir. Qazanılmış qələbədən nəinki bir an olsun belə arxayınlaşmaq hissi yoxdur, əksinə, əsgər və zabitlərimizin məna-vi-psixoloji hazırlıqları daha da gücləndirilib.

İftixarla deyə bilərik ki, Azərbaycanın güclü ordusu, xalqın birliyindən güc alan dəmir iradəli, qətiyyətli lideri var. Biz tərəqqipərvər dünyanın bütün qanunlarına hörmətə yanaşdı-ğımız, beynəlxalq hüquqa əməl etdiyimiz kimi, bizimlə də haqq etdiyimiz dildə danışıqların tələb etməkdə tam haqlıyıq.

Elsən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

“Böyük qayıdış” proqramı sürətlə icra olunur

Daha 23 ailə Laçına qayıtdı

Çox keçməz ki, işğaldan azad edilmiş digər rayonlara da köç başlayacaq

İşğaldan azad olunmuş rayonlarımıza böyük qayıdış sürətlə davam edir. Avqustun 9-da daha 23 laçın ailə doğma yurduna qayıtdı. Beləliklə, daha 93 sakinə Laçın Şəhəri Günü öz dədə-yurdunda qeyd etmək nəşib olacaq.

Laçın şəhərinə keçmiş məcburi köçkünlərin qayıdışına mayın 27-dən başlanılıb. Ötən müddətdə şəhərə 10 köç karvanı yola salınıb. Belə ki, mayın 27-də 20 ailə - 97 nəfər, iyunun 14-də 22 ailə (72 nəfər), 19-da 13 ailə (44 nəfər), 25-də 15 ailə (53 nəfər), iyul ayının 13-də 23 ailə (85 nəfər), 18-də 18 ailə (73 nəfər), ayın 22-də 22 ailə (79 nəfər), 25-də 19 ailə (89 nəfər), 28-də isə 16 ailə (58 nəfər), avqustun 9-da isə 23 ailənin (93 nəfər) Laçında məskunlaşması təmin olunub.

Bununla da şəhərdə məskunlaşan sakinlərin sayı 793 nəfərə çatıb. Avqustun 26-da isə laçınlılar xüsusi tarix olan Laçın Şəhəri Günü təntənəli şəkildə öz yurdlarında qeyd edəcəklər.

Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdakı şəhərlərimizin işğaldan azad edildiyi tarixlər şəhər günü kimi təsis edilib. Bundan sonra Azərbaycan xalqı hər il bu xüsusi günləri sevinclə, qürurla qeyd edəcək.

Təbii ki, Laçına qayıdış bununla bitmir. Digər laçınlıların da nisgilinə, Vətən həsrətinə son qoyulacaq. Onlar da mərhələli şəkildə doğma yurdlarına qovuşub məskunlaşacaqlar.

Zabuxlular da yaxın zamanda öz evlərinə qayıdacaqlar. Qeyd edək ki, bu məqsədlə avqustun 7-də Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi Laçın

rayonunun Zabux kəndinə birinci mərhələdə köçürüləcək ailələr arasında püşkatma keçirib. Püşkatmada 20 ailə - 88 nəfər iştirak edib. Onlar ailə tərkibinə uyğun olaraq, 4-ü ikiotaqlı, 4-ü üçotaqlı, 8-i dördotaqlı, 4-ü beşotaqlı mənzillə təmin ediləcəklər. Həmin ailələr indiyədək Bakı və Sumqayıt şəhərlərində, Abşeron rayonu ərazisində müvəqqəti məskunlaşma yerlərində yaşayıblar.

Zabux kəndində birinci mərhələdə beton zirzəmi-sığınacaq olan 223 birmərtəbəli fərdi yaşayış evi, uşaq bağçası, inzibati bina, tibb məntəqəsi və digər obyektlər də istifadəyə veriləcək.

Vətən müharibəsindən ötən üç ilə yaxın müddətdə Prezident İlham Əliyevin birbaşa nəzarəti ilə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə görülən işlərin nəticəsidir ki, “Böyük Qayıdış Dövlət Proqramı” icra olunur. Artıq ağıllıların, talışlıların və laçınların doğma yurdlarına köçü başlanılıb. Növbəti mərhələlərdə isə işğaldan azad edilən digər işğaldan azad edilmiş rayonlarımızda da özəli sahibləri qayıdacaqlar.

Böyük qayıdış çərçivəsində evinə, ata-baba yurduna ilk dəfənələr, bu xoşbəxtliyi yaşayanlar üçün ilin iyul ayında ağıllılar olmuşdular. Zəngilanın Ağalı kəndinə köç indiyədək üç mərhələdə həyata keçirilib və 420 nəfərin bu kənddə yaşayışı təmin olunub. Amma yaxın günlərdə daha bir qrup ağıllı da qayıdış sevincini yaşayacaqdır.

vablandırarkən Böyük qayıdış məsələsinə toxunaraq qeyd etdi ki, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpası prosesi mərhələlərə bölünüb. Böyük qayıdış proqramı qəbul edilib. Proqramın icrası üçün maliyyə resursları sərəfər edilib. İnfrastruktur və şəhərsalma məqsədləri üçün ilin sonuna qədər nəzərdə tutulan xərclər təqribən 7 milyard ABŞ dollarına bərabər olacaq: “Yəni bu ancaq başlanğıcdır. Mərhələlərə bölünən bu proqramın icrasının da nə qədər çətinliyini demək çətindir. Çünki birinci mərhələdə bizim əsas vəzifəmiz 8 şəhəri və 100 kəndi yenidən qurmaqdır. Artıq bir neçə yaşayış məntəqəsində insanlar məskunlaşmağa - Zəngilan rayonunun Ağalı kəndində, Törtər rayonunun Talış kəndində və Laçın şəhərində”.

Prosesin tədricən getdiyini qeyd edən ölkə rəhbəri bildirdi ki, işğaldan əziyyət çəkən 1 milyon insan öz dədə-baba torpaqlarına qayıtmalıdır: “Onu da bildirməliyəm, biz bərpa işlərinə start verməzdən əvvəl keçmiş məcburi köçkünlər arasında qeyri-rəsmi sorğu keçirdik ki, onlar öz dədə-baba torpaqlarına qayıtmaq fikrindədirlər, yoxsa yox. Sevindirici hal ondan ibarətdir ki, məcburi köçkünlərin mütləq əksəriyyəti müsbət cavab verib. Bu da təbii ki, görülməli işin həcmi daha da böyüdü və hesab edirik ki, mərhələli yollarla şəhərlərin bərpası növbəti beş il ərzində mümkün olacaq”.

Bəli, uzun illər ərzində haqları tapdanmış, ermənilər tərəfindən başlarına min bir oyun, faciə, qətiyyətlər götərilmiş, torpaqlarından didərgin salınmış bir milyon azərbaycanlı Prezident İlham Əliyevin bərpa etdiyi ərazi bütövlüyü, ədalət sayəsində öz el-obalarına qayıdacaqlar.

Prezident İlham Əliyev də Şuşada keçirilən I Şuşa Qlobal Media Forumunda sualları cavablandırarkən

Göründüyü kimi, işğaldan azad olunmuş rayonlarımızda həyata keçirilən sürətli yenedönüşmə və bərpa işləri keçmiş məcburi köçkünlərin təhlükəli doğma yurdlarına qayıdışına hesablanıb. 1 milyondan artıq insan illərdə öz evindən, ocağından ayrı düşüb. Onları artıq doğma yurdlarına qaytarmağın zamanıdır.

Prezident İlham Əliyev də Şuşada keçirilən I Şuşa Qlobal Media Forumunda sualları cavablandırarkən

Əsmər QARDAŞXANOVA, "Azərbaycan"

Məşhur fotoqraf Reza Deqati laçın ailələrə açarların təqdim olunması mərasimində iştirak edib

İllərin həsrəti bitməkdə davam edir, laçınlar üçün yarım qalan xatirələr yenidən canlanır, onlar 31 ildən sonra doğma yurda qovuşmaqla qarşıdakı xoşbəxt günlərini yaşamağa başlayırlar.

Azad Laçın bu gün daha 23 ailəyə qucaq açıb. Laçına çatan növbəti ailələr də öz evlərinin açarlarını sevinclə hissələri ilə təhvil alıblar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bakı şəhərinin Qaradağ rayonundakı “Qobu park 3” yaşayış kompleksindən yola salınan və Laçına çatan

ailələrə doğma elə qovuşmağın sevincini yaşayıblar. Laçına qədəm qoyan ailələr qarşılandıqdan sonra təşkil olunan açarların təqdim etmə mərasimində Şərqi Zəngəzür İqtisadi

rayonuna daxil olan Laçın rayonunda Azərbaycan Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Məsim Məmmədov, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin, “Bakı Abadlıq Xidməti” MMC-nin nümayəndələri iştirak ediblər. Yenidən öz evlərində məskunlaşacaq ailələr sevinci hissi ilə açarları təhvil alıblar.

Tanınmış fotoqraf Reza Deqati də mərasimdə iştirak edib və laçınların sevincinə dolu anlarına şərik olub.

Laçın sakinləri doğma yurdlarına qovuşduqları üçün sevinirlər

“Bu gün uzun həsrətdən sonra Laçına qayıdırıq. Doğma yurduna, elimizə gətirdiyim üçün həm sevinirəm, həm də fərqli hisslər yaşayıram. Prezident İlham Əliyevə, Azərbaycan Ordusuna təşəkkür edirəm ki, torpaqlarımızı geri qaytardı”.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri doğma yurduna qayıdan Laçın sakinini Qumru Verdiyeva söyləyib.

Sakin əlavə edib ki, bundan sonrakı ömrümü Laçında yaşamaq, orada başa vurmaq istəyirəm.

Doğma yurduna köçdüyü üçün sevincinin hədd-hüdudu olmadığını deyən A.Paşayev bildirib ki, işğaldan sonra ilk dəfə Laçına gedəcək: “73 yaşındayam, həsrətlə bu günləri gözləyirdim ki, Laçına

qayıdım. Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu torpaqlarımızı işğaldan azad etdi. Artıq Laçın azad-
dır. Bu gün də biz doğulub boya-başaya çatdığımız yerlərə - Laçına qayıdırıq”.

“Otuz ildən artıq müddətdir ki, öz torpaqlarımızdan uzaq düşmüşdük. Bu gün isə çoxdandır gözlədiyimiz xeyallarımız gerçəkləşir”. Doğma yurduna qayıdan Laçın sakinini Əbdül Cəfərov öz təəssüratlarını bölüşüb.

32 yaşında doğma yurdundan çıxdığı deyən Ə. Cəfərov bildirib ki, Laçın

na qayıtmağın sevincini sözlə təsvir etmək olmur.

Laçın sakinini onlara yaradılan şəraitlə görə dövlət başçısına, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda əziyyət çəkən igidlərimizə təşəkkür edib, şəhidlərə rəhmət diləyib.

Daha bir laçınli Əli Vəliyev bildirib ki, 30 ildən artıq müddətdən sonra öz yurduna qayıtmaq, orada yenidən yaşamağa başlamaq onu xoşbəxt edəcək: “Bu gün qızım, böyük oğlum və mən Laçına gedirik.

Doğma yurdumu yenidən görəyim üçün çox sevinli və həyəcanlıyam. Allaha şükürlər olsun ki, öz torpaqlarımıza gedirik”.

Laçın sakinini Ə.Vəliyev eyni zamanda gənc nəslə tövsiyə edib ki, daim torpaqlarımızın keşiyində dursunlar, onu qorusunlar.

Doğma yurdumu yenidən görəyim üçün çox sevinli və həyəcanlıyam. Allaha şükürlər olsun ki, öz torpaqlarımıza gedirik”.

Laçın sakinini Ə.Vəliyev eyni zamanda gənc nəslə tövsiyə edib ki, daim torpaqlarımızın keşiyində dursunlar, onu qorusunlar.

Doğma yurdumu yenidən görəyim üçün çox sevinli və həyəcanlıyam. Allaha şükürlər olsun ki, öz torpaqlarımıza gedirik”.

Laçın sakinini Ə.Vəliyev eyni zamanda gənc nəslə tövsiyə edib ki, daim torpaqlarımızın keşiyində dursunlar, onu qorusunlar.

Doğma yurdumu yenidən görəyim üçün çox sevinli və həyəcanlıyam. Allaha şükürlər olsun ki, öz torpaqlarımıza gedirik”.

Laçın sakinini Ə.Vəliyev eyni zamanda gənc nəslə tövsiyə edib ki, daim torpaqlarımızın keşiyində dursunlar, onu qorusunlar.

Doğma yurdumu yenidən görəyim üçün çox sevinli və həyəcanlıyam. Allaha şükürlər olsun ki, öz torpaqlarımıza gedirik”.

Laçın sakinini Ə.Vəliyev eyni zamanda gənc nəslə tövsiyə edib ki, daim torpaqlarımızın keşiyində dursunlar, onu qorusunlar.

Doğma yurdumu yenidən görəyim üçün çox sevinli və həyəcanlıyam. Allaha şükürlər olsun ki, öz torpaqlarımıza gedirik”.

Laçın sakinini Ə.Vəliyev eyni zamanda gənc nəslə tövsiyə edib ki, daim torpaqlarımızın keşiyində dursunlar, onu qorusunlar.

Doğma yurdumu yenidən görəyim üçün çox sevinli və həyəcanlıyam. Allaha şükürlər olsun ki, öz torpaqlarımıza gedirik”.

Laçın sakinini Ə.Vəliyev eyni zamanda gənc nəslə tövsiyə edib ki, daim torpaqlarımızın keşiyində dursunlar, onu qorusunlar.

Doğma yurdumu yenidən görəyim üçün çox sevinli və həyəcanlıyam. Allaha şükürlər olsun ki, öz torpaqlarımıza gedirik”.

Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu yolunun və 5 tunelin inşası davam edir

Əvvəlki 1-ci sahə.

Bu hissədə dünyanın ən uzun avtomobil tunellərindən biri olacaq Murovdag tunelinin inşası davam etdirilir. Tunnel bir istiqamət üzrə 2 hərəkət zolaqlı və 12 metr enində olacaq. Əlavə olaraq 561.2 m, 626.9 m, 480 m və 947.90 m uzunluğunda 4 tunelin tikintisi də həyata keçirilir.

Sol və sağ hissələrdən ibarət olan, sol hissəsi 11 699.6 metr, sağ hissəsi isə 11 678.7 metr (ümumi uzunluğu 23 378.3 metr) uzunluğa malik olacaq Murovdag tunelinin (Tunnel №3) sol hərəkət istiqaməti üzrə ümumilikdə 5780 metr qazma və püskürtmə işləri, 2 937 metr isə kəmə beton işləri tamamlanıb, sağ istiqamət üzrə isə ümumilikdə 5 990 metr qazma və püskürtmə işləri, 896 metr isə kəmə beton işləri tamamlanıb. Bundan başqa, Murovdag tunelinin daxilində sağ və sol hissələri birləşdirən 18 bağlantı yolu (keçid tunnel) inşa edilib və yeni bağlantı yollarının inşası istiqamətində işlər davam etdirilir. 561.2 m uzunluğunda olan Tunnel №1-də, 626.9 m uzunluğunda olan Tunnel №2-də və uzunluğu 480 m təşkil edən Tunnel №4-də artıq qazma, püskürtmə və kəmə beton işləri tamamlanıb. Uzunluğu 947.9 metr olan Tunnel №5-də isə qazma və püskürtmə beton işləri davam etdirilir.

Dövlət başçısının tapşırığına əsasən, Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yolu 2, 3 və 4 hərəkət zolaqlı olmaqla I, II və III texniki dərəcəyə uyğun olaraq inşa edilir. Belə ki, layihənin keçdiyi ərazinin sət dəhliq və qayalıq relyefinin olmasını nəzərə alaraq, yolun əsas hissəsinin II texniki dərəcəyə uyğun 4 hərəkət zolaqlı inşası planlaşdırılır. Layihə üzrə I dərəcəli yolun ümumi uzunluğu 14.2, II dərəcəli yolun ümumi uzunluğu 34.8 km, III dərəcəli yolun ümumi uzunluğu isə 33 km təşkil edir.

Layihə üzrə ümumi uzunluğu 2968 metr olan 6 qovşağın və ümumi uzunluğu 5600 metr olan 36 bağlantı yolunun tikintisi də nəzərdə tutulub. Yolun Toğanalı-Kəlbəcər hissəsində hazırda ərazi təmizlənməsi, bitki qatının çıxarılması, qazma və dolğu, həmçinin süni qurğuların tikintisi işləri davam edir. Qazma və dolğu işləri 56 faiz tamamlanıb. Tamamlanmış hissələrdə yol əsasının tikintisi və asfalt-beton örtüyünün döşənməsi işləri icra olunur.

Yolun Kəlbəcər-İstisu hissəsində isə müəyyən hissələrdə ərazi təmizlənməsi, bitki qatının çıxarılması, qazma və dolğu işləri, süni qurğuların tikintisi işləri davam edir.

Layihə çərçivəsində 164 (3 437 m) dairəvi borunun, 118 (3 541 m) düzbucaqlı borunun, 1 (28 m) heyvan keçidinin, 18 (6 229 m) U tipli və düzbucaqlı suötürücü qurğunun, 2433 m trapez kanalın, 64534 m² Geoerme divarın, 5363 m istinad divarının, 36 346 m daş divarın (ikisa/istinad) tikintisi nəzərdə tutulub.

Sadalanan işlər üzrə artıq 50 dairəvi, 47 düzbucaqlı borunun, 1 heyvan keçidinin, 9 U tipli və düzbucaqlı suötürücü qurğunun, 9 561 m daş divarın və 4 854 m istinad divarının, 1057 m trapez kanalın və 43 581 m² Geoerme divarın tikintisi yekunlaşıb. Ümumilikdə layihə üzrə fiziki işlərin tərəqqisi 41 faiz təşkil edir.

Qeyd edək ki, tikinti işləri Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin rəhbərliyində nəzarəti altında “İnşaat Norma və Qaydaları”na əsasən aparılır. Tərtib olunmuş qrafikə uy-

milikdə layihə üzrə fiziki işlərin tərəqqisi 41 faiz təşkil edir.

Qeyd edək ki, tikinti işləri Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin rəhbərliyində nəzarəti altında “İnşaat Norma və Qaydaları”na əsasən aparılır. Tərtib olunmuş qrafikə uy-

ğun layihənin vaxtında yekunlaşdırılması məqsədilə agentlik tərəfindən əraziyə lazımı sayda qüvvə cəlb olunub.

Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yolu başlanğıcını Göygöl rayonunun Toğanalı kəndindən götürməklə işğaldan

azad edilmiş Kəlbəcər rayonunun ərazisindən keçir. Bu üzdən sözügedən rayonun bir çox yaşayış məntəqələri ilə yanaşı, rayon mərkəzinə və məşhur İstisu ərazisinə qədər rahat gediş-gəlişi təmin edəcək.

Bütün yollar Qarabağa aparr...

Ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Bu Qanun Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin hissəsinin 10-cu, 11-ci, 12-ci və 15-ci bəndlərinə uyğun olaraq ödəniş sistemlərinin, ödəniş xidmətlərinin, ödənişə kilatların, elektron pul təşkilatlarının və ödəniş sistemi operatorlarının fəaliyyətinin hüquqi əsaslarını və bu sahədə tənzimləmə və nəzarətin hüquqi, təşkilati və iqtisadi əsaslarını müəyyən edir.

1-ci fəsil

Ümumi müddəalar

Maddə 1. Əsas anlayışlar

- 1.1. Bu Qanunda istifadə olunan əsas anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:
 - 1.1.1. **autentifikasiya** - ödəniş xidməti təchizatçısına ödəniş xidməti istifadəçisinin kimliyini və ya ödəniş alətinin, o cümlədən ödəniş xidməti istifadəçisinin fərdiləşdirilməsi təhlükəsizlik məlumatlarının istifadəsinin etibarlılığını yoxlamağa imkan verən prosedür;
 - 1.1.2. **avtorizə etmə** - ödəniş əməliyyatının həyata keçirilməsi üzrə ödəniş xidməti istifadəçisinin ödəniş xidməti təchizatçısına verdiyi razılıq;
 - 1.1.3. **birbaşa debitoləmə** - ödəyicinin vəsait alana, vəsait alanın və ya ödəyicinin ödəniş xidməti təchizatçısına əvvəlcədən verdiyi razılığa əsasən vəsait alanın ödəniş sərəncamına əsaslanan ödəyicinin ödəniş hesabının debitoləməsi üçün istifadə olunan ödəniş aləti;
 - 1.1.4. **blokləşdirmə** - ödəniş aləti vasitəsilə əməliyyatların həyata keçirilməsini dayandırılması;
 - 1.1.5. **davamlı dəyişicisi** - müəyyən məqsədlərinə uyğun müddət ərzində saxlanılmasına imkan verən və saxlanılan məlumatın dəyişikliyi olmadan əks etdirilməsi mümkün olan istənilən vəsait;
 - 1.1.6. **dövrü ödəniş** - ödəyici tərəfindən əvvəlcədən müəyyən edilmiş məbləğdə və ya məbləğ limiti çərçivəsində dövrü olaraq vəsait alanın xeyrinə həyata keçirilən ödəniş;
 - 1.1.7. **ekvayriinq** - vəsait alan ilə müqavilə bağlayaraq ödəniş alətləri ilə aparılan və vəsaitlərin vəsait alanın xeyrinə köçürülməsi ilə nəticələnən əməliyyatlar üzrə məlumatların qəbulu və emalı və ya nağd pul vəsaitinin verilməsi üzrə ödəniş xidməti təchizatçıları tərəfindən göstərilən xidmət;
 - 1.1.8. **elektron pul** - qəbul edilən pul vəsaiti məbləğində ödəniş xidməti istifadəçisinin sərəncamına əsasən, elektron formada saxlanılan, ödəniş əməliyyatlarının həyata keçirilməsinə imkan verən və elektron pulun emiteniti ilə yanaşı üçüncü şəxslər tərəfindən də ödəniş üçün qəbul edilən ödəniş aləti;
 - 1.1.9. **elektron pulun emissiyası** - elektron pulun emiteniti tərəfindən elektron pulun ödəniş xidməti istifadəçisinin sərəncamına verilməsi;
 - 1.1.10. **elektron pulun emiteniti (bundan sonra - emitenit)** - bu Qanuna uyğun olaraq elektron pulun emissiyasını həyata keçirən şəxs;
 - 1.1.11. **elektron pulun qalıq dəyəri** - elektron pul sahibinin ödəniş hesabında olan elektron pulun nominal dəyəri;
 - 1.1.12. **elektron pul sahibi** - elektron pula sərəncam vermək hüququ olan ödəniş xidməti istifadəçisi;
 - 1.1.13. **elektron pul təşkilatı** - bu Qanunla müəyyən olunmuş qaydada aldığı lisenziya əsasında elektron pulun emissiyası və elektron pul ilə əlaqəli ödəniş əməliyyatlarını icra edən, eyni zamanda lisenziyasında nəzərdə tutulduğu halda digər ödəniş xidmətlərini həyata keçirmək hüququ olan hüquqi şəxs;
 - 1.1.14. **əməliyyat günü** - ödəniş xidməti təchizatçısının ödəniş sərəncamlarının qəbulu və ödəniş əməliyyatlarının aparılması üçün müəyyən etdiyi vaxt;
 - 1.1.15. **əməliyyat və ya təhlükəsizlik insidenti** - ödəniş xidmətlərinin təhlükəsinə, məxfiliyyətinə, etibarlılığına və (və ya) davamlılığına, ödəniş sistemlərində ödəniş əməliyyatlarının emalı, klirinqi və (və ya) hesablaşmaların aparılması prosesinin təhlükəsinə və (və ya) davamlılığına, operatorun və ödəniş xidməti təchizatçısının təhlükəsiz və effektiv fəaliyyətinin təmin olunmasına mənfi təsir göstərən və ya göstərə biləcək operator və ödəniş xidməti təchizatçısı tərəfindən planlaşdırılmamış hadisə;
 - 1.1.16. **fərdiləşdirilmə təhlükəsizlik məlumatları** - autentifikasiya məqsədilə ödəniş xidməti təchizatçısı tərəfindən ödəniş xidməti istifadəçisinə təqdim edilən fərdiləşdirilmiş məlumatlar;
 - 1.1.17. **fövqəladə hallar** - geoloji, təbii yanğınları, meteoroloji partlayış, yanğın, bina və qurğuların çumması, elektroenergetika sistemlərində problem və digər xarakterli təbii və ya texnologiya mənşəli qəzalar və fəvqəladə xarakter daşıyan digər hallar;
 - 1.1.18. **gücləndirilmiş müştəri autentifikasiyası** - autentifikasiya məlumatlarının məxfiliyyətini qorumaq üçün hazırlanmış və birinin pozulması ilə digərlərinin etibarlılığını istisna etməyən, yalnız istifadəçinin bildiyi, istifadəçiyə məxsus olan və istifadəçinin sahib olduğu elementlərdən ibarət və ya daha çoxunun istifadəsinə əsaslanan autentifikasiya;
 - 1.1.19. **hesablaşma agentini** - ödəniş sistemində ödəniş sərəncamını üzrə hesablaşmaları iştirakçılara açdığı hesablar üzərindən həyata keçirən hüquqi şəxs;
 - 1.1.20. **hesab üzrə məlumat xidməti** - ödəniş xidməti istifadəçisinin bir və ya bir neçə digər ödəniş xidməti təchizatçısı tərəfindən xidmət olunan ödəniş hesabları üzrə məlumatların onlayn təqdim edilməsi xidməti;
 - 1.1.21. **hesab üzrə məlumat xidməti təchizatçısı** - ödəniş hesabı üzrə məlumat xidməti göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı;
 - 1.1.22. **hesaba xidmət edən ödəniş xidməti təchizatçısı** - ödəyicinin ödəniş hesabı olan və ona ödəniş xidməti göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı;
 - 1.1.23. **həssas ödəniş məlumatları** - firdaqlıq əməliyyatın aparılması üçün istifadə edilə bilən, fərdiləşdirilməsi təhlükəsizlik məlumatlarının da daxil olduğu məlumatlar (bu Qanunun 3.1.6-cı və 3.1.7-ci maddələrinin

- 1.1.24. **xarici ödəniş təşkilatının yerli filialı (xarici elektron pul təşkilatının yerli filialı, xarici operatorun yerli filialı)** - Azərbaycan Respublikasında dövlət qeydiyyatından keçmiş və bu Qanunla müəyyən edilmiş qaydada aldığı lisenziya əsasında müvafiq fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasının hüddudlarından kənarada yaradılmış xarici ödəniş təşkilatının (xarici elektron pul təşkilatının, xarici operatorun)adından həyata keçirən filial;
- 1.1.25. **klirinq** - hesablaşmalar sisteminin bir və ya bir neçə iştirakçısının həmin sistem bir və bir neçə iştirakçısına verdiyi və ya onlardan aldığı ödəniş məbləği üzrə yaranan tələblərin və öhdəliklərin onların fərqi olan xalis bir tələb və ya xalis bir öhdəliyə çevrilməsi prosesi;
- 1.1.26. **kredit köçürməsi (ödəniş tapşırığı)** - ödəniş hesabına xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı tərəfindən vəsaitin köçürülməsi məqsədilə istifadə olunan, ödəyicinin ödəniş sərəncamına əsaslanan ödəniş aləti;
- 1.1.27. **məcmu kapital** - ödəniş təşkilatının və ya elektron pul təşkilatının davamlı fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədilə bu Qanuna uyğun olaraq müəyyən olunmuş kapital;
- 1.1.28. **mühüm iştirak payı** - ödəniş təşkilatının, elektron pul təşkilatının və ya operatorun nizamnamə kapitalının on və ya daha çox faizini təşkil edən və ya müqavilə əsasında iştirakçısı olduğu hüquqi şəxsin qərarlarının qəbul edilməsinə mühüm təsir göstərməyə imkan verən paya bərabər və ya dolaylı yolla sahiblik;
- 1.1.29. **nəzarət subyekti** - bu Qanuna uyğun olaraq lisenziya və ya qeydiyyat əsasında fəaliyyət göstərən ödəniş təşkilatı, elektron pul təşkilatı və ödəniş sistemi operatoru;
- 1.1.30. **operator** - bu Qanuna uyğun olaraq ödəniş sisteminin fəaliyyətini təşkil edən və həmin sistemin qaydalarını müəyyən edən şəxs;
- 1.1.31. **ödəniş agentini** - bank, ödəniş təşkilatı və ya elektron pul təşkilatı ilə bağlanmış müqavilə əsasında onun adından çıxış edərək ödəniş xidmətlərini göstərən hüquqi şəxs və ya sahibkarlıq fəaliyyətini hüquqi şəxs yaratmadan həyata keçirən fiziki şəxs;
- 1.1.32. **ödəniş aləti** - ödəniş xidməti istifadəçisi tərəfindən ödəniş sərəncamının verilməsi məqsədilə istifadə olunan və ödəniş xidməti təchizatçısı ilə razılaşdırılmış hər hansı bir fərdiləşdirilmiş alət və (və ya) prosedurlar toplusu;
- 1.1.33. **ödəniş əməliyyatı** - ödəyici və vəsait alan arasında öhdəliyin mövcud olmasından asılı olmayaraq, onlardan hər hansı birinin təşəbbüsü ilə vəsaitin mədaxil edilməsi, köçürülməsi və ya məxaric edilməsi;
- 1.1.34. **ödəniş əməliyyatının aparılması üçün vəsaitlilik xidməti** - ödəniş xidməti istifadəçisinin müraciəti əsasında onun digər ödəniş xidməti təchizatçısında açılmış ödəniş hesabı üzrə ödəniş sərəncamının verilməsi xidməti;
- 1.1.35. **ödəniş hesabı** - ödəniş əməliyyatlarının aparılması üçün bir və ya bir neçə ödəniş xidməti istifadəçisinə açılan hesab;
- 1.1.36. **ödəniş xidməti** - ödəniş xidməti təchizatçısı tərəfindən bu Qanunun 3.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan xidmətlər;
- 1.1.37. **ödəniş xidməti istifadəçisi** - ödəyici və (və ya) vəsait alan qismində ödəniş xidmətlərindən istifadə edən şəxs;
- 1.1.38. **ödəniş xidməti təchizatçısı** - bu Qanuna uyğun olaraq ödəniş xidməti istifadəçisinə ödəniş xidmətlərini göstərən və bu Qanunun 3.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan şəxslər;
- 1.1.39. **ödəniş sərəncamı** - ödəniş əməliyyatının icrası üçün ödəniş xidməti istifadəçisi tərəfindən ödəniş xidməti təchizatçısına ödəniş aləti vasitəsilə verilən tapşırq;
- 1.1.40. **ödəniş sistemi** - ödəniş əməliyyatlarının emalı, klirinqi və (və ya) hesablaşmaların aparılması üzrə rəsmiləşdirilmiş və standartlaşdırılmış ümumi mexanizm və qaydalara malik, üç və daha artıq iştirakçının üzv olduğu pul vəsaitinin köçürülməsi sistemi;
- 1.1.41. **ödəniş sistemi iştirakçısı** - ödəniş sisteminə iştirak üzrə müqavilə bağlayan və ödəniş sisteminə dair qaydalar əsasında iştirakçı kimi tanınan şəxs;
- 1.1.42. **ödəniş terminalı** - ödəniş əməliyyatını ödəniş alətləri, o cümlədən nağd pul vasitəsilə həyata keçirmək imkanı verən avadanlıq;
- 1.1.43. **ödəniş təşkilatı** - bu Qanuna uyğun olaraq lisenziya əsasında elektron pulun emissiyası və elektron pul ilə ödəniş əməliyyatlarının icrası istisna olmaqla, digər ödəniş xidmətlərini məcmu halda və ya ayrı-ayrılıqda göstərən hüquqi şəxs;
- 1.1.44. **ödəyici** - ödəniş əməliyyatının həyata keçirilməsi məqsədilə ödəniş xidməti təchizatçısına ödəniş sərəncamını verən şəxs;
- 1.1.45. **pul köçürməsi** - ödəyici və (və ya) vəsait alanın adına ödəniş hesabı açılmadan pul vəsaitinin vəsait alanın xeyrinə köçürülməsi əməliyyatı;
- 1.1.46. **rəqəmsal kontent** - rəqəmsal formada istehsal və təqdim olunan, istifadəsi (istehlakı) yalnız texniki cihazların köməyi ilə mümkün olan və onlarla məhdudlaşan mal və ya xidmət;
- 1.1.47. **unikal emiləndirici** - ödəniş xidməti təchizatçısı tərəfindən ödəniş xidməti istifadəçisi üçün müəyyən edilən və ödəniş əməliyyatının həyata keçirilməsi zamanı ödəniş xidməti istifadəçisinin və (və ya) ödəniş hesabının emiləndirilməsi üçün istifadə edilən hərf, rəqəm və ya simvolların kombinasiyası;
- 1.1.48. **vasitəçi** - ödəniş əməliyyatının aparılması üçün vasitəçilik xidmətinə göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı;
- 1.1.49. **vəsait alan** - ödəniş əməliyyatı üzrə vəsaiti almış nəzərdə tutulan şəxs;
- 1.1.50. **vətəndaş qüsuruzluğu** - nəzarət subyektlərinin bənaftisatir mülkiyyətlərinin, idarəetmə funksiyalarına yerinə yetirən şəxslərinin, habelə nizamnamə kapitalında mühüm iştirak payının sahiblərinin, həmin sahib

hüquqi şəxs olduqda onun icra orqanının rəhbərinin "Cinayət yolu ilə öldürülməsi əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 17-ci maddəsinin tələblərinə uyğun olması faktı.

1.2. Bu Qanunun 7.5-ci, 7.6-cı, 48.12-ci, 52-ci, 53-cü, 54.2-ci, 57-ci, 58.2-ci, 60.1-ci, 60.3-cü maddələri və 7-ci fəslə nəzərə alınmaqla, bu Qanunun ödəniş təşkilatına, elektron pul təşkilatına və operatora dair tələbləri müvafiq olaraq xarici ödəniş təşkilatının, xarici elektron pul təşkilatının və xarici operatorun yerli filialına da şamil edilir.

1.3. Bu Qanunda istifadə olunan digər anlayışlar Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktları ilə müəyyən edilmiş mənaları ifadə edir.

Maddə 2. Ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri haqqında qanunvericilik

2.1. Ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemlərinin fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, Azərbaycan Respublikasının rəhbər fərdi çıxış bəyənəlxalq müqavilələr, Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi, bu Qanun, "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı haqqında", "Banklar haqqında", "Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında" və "Poçt haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunları, bu sahədə münasibətləri tənzimləyən Azərbaycan Respublikasının digər normativ hüquqi aktları, habelə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının (bundan sonra - Mərkəzi Bank) bunlara müvafiq olaraq qəbul etdiyi normativ xarakterli aktları ilə tənzimlənir.

2.2. Ələt azad iqtisadi zonasında ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri sahəsində münasibətlər "Ələt azad iqtisadi zonası haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.

Maddə 3. Ödəniş xidmətləri və ödəniş xidməti təchizatçıları

- 3.1. Ödəniş xidmətlərinə aşağıdakılar aiddir:
 - 3.1.1. ödəniş hesabı üzrə pul vəsaitinin nağd formada mədaxil və (və ya) məxarici əməliyyatlarının aparılması;
 - 3.1.2. kredit köçürməsi, birbaşa debitoləmə, ödəniş kartı və ya digər oxşar ödəniş alətləri ilə ödəniş əməliyyatlarının icrası;
 - 3.1.3. ödəniş alətlərinin emissiyası və (və ya) ödəniş əməliyyatının ekvayriinqi;
 - 3.1.4. pul köçürməsi;
 - 3.1.5. elektron pulun emissiyası və elektron pul ilə ödəniş əməliyyatlarının icrası;
 - 3.1.6. ödəniş əməliyyatlarının aparılması üçün vasitəçilik xidməti;
 - 3.1.7. hesab üzrə məlumat xidməti.
- 3.2. Bu Qanunun məqsədləri üçün aşağıda qeyd olunanlar ödəniş xidməti hesab edilmiş:
 - 3.2.1. ödəyici tərəfindən birbaşa vəsait alanın xeyrinə nağd formada həyata keçirilən ödəniş əməliyyatları;
 - 3.2.2. ancaq ödəyici və ya vəsait alanın adından malların alqı-satqısı, işlərin görülməsi və ya xidmətlərin göstərilməsi üzrə müqavilələrlə bağlamaq səlahiyyəti olan ticarət nümayəndəsi (agenti)vasitəsilə ödəyici tərəfindən vəsait alanın xeyrinə həyata keçirilən ödəniş əməliyyatları;
 - 3.2.3. ödəniş hesabı olmadan nağd formada aparılan valyuta mübadiləsi əməliyyatları;
 - 3.2.4. normativ hüquqi aktlarda müəyyən edilmiş qaydada vahid xəzina hesabında açılan və aparılan əlavə dəyər vergisinin depozit hesabı üzrə, həmçinin əlavə dəyər vergisinin qaytarılması ilə bağlı əməliyyatlar;
 - 3.2.5. akkreditiv, inkasso, çek və veksellər ilə aparılan ödəniş əməliyyatları;
 - 3.2.6. ödəniş sistemlərinin iştirakçıları arasında aparılan ödəniş əməliyyatları, habelə Mərkəzi Bank tərəfindən bank xidmətləri göstərilən şəxslərin pul vəsaitlərinin Mərkəzi Bankda olan ödəniş hesabına nağd formada mədaxil və (və ya) məxaric edilməsi üzrə ödəniş əməliyyatları;
 - 3.2.7. qiymətli kağızlar bazarında lisenziyalasdırılan şəxslər və mərkəzi depozitar tərəfindən həyata keçirilən qiymətli kağızlar üzrə əməliyyatlardan irəli gələn ödənişlər, o cümlədən dividendlər və faizlərlə bağlı ödəniş əməliyyatları;
 - 3.2.8. emitenitin öz təsərrüfat subyektlərində (obyektlərində) malların alqı-satqısı və xidmətlərinin göstərilməsi üzrə hesablaşmalarla istifadə olunan ödəniş alətlərinə əsaslanan xidmətlər;
 - 3.2.9. mobil rabitə operatoru tərəfindən abunəçiyə telekommunikasiya xidmətlərindən əlavə rəqəmsal kontentin və sos əsaslı xidmətlərin alqısı üzrə və xeyriyyə fəaliyyəti çərçivəsində təqdim edilən ödəniş əməliyyatları (bu sortlə ki, həmin ödəniş əməliyyatlarının məbləği Mərkəzi Bankın normativ xarakterli aktları ilə müəyyən edilmiş məbləğdən artıq olmasın);
 - 3.2.10. ödəniş xidməti təchizatçıları onların filialları və (və ya) ödəniş agentləri arasında aparılan ödəniş xidməti istifadəçilərinin ödəniş sərəncamının icrası ilə bağlı olmayan ödəniş əməliyyatları;
 - 3.2.11. müştəri əməliyyatları ilə bağlı olmayan əsas cəmiyyətlərin onun tərəfindən əməliyyatları və ya əsas cəmiyyətin tərəfindən əməliyyatları arasında eyni şirkətlər qrupuna aid ödəniş xidməti təchizatçısının iştirakı ilə aparılan ödəniş əməliyyatları;
 - 3.2.12. bir və ya bir neçə ödəniş kartı emiteninin adından çıxış edən və ödəniş xidməti istifadəçisi ilə müqavilə bağlamaqla ödəniş xidməti istifadəçisinin ödəniş xidməti istifadəçilərinə ödəniş terminalı vasitəsilə nağd pul vəsaitinin əldə edilməsi üzrə göstərilən xidmətlər, bu sortlə ki, müvafiq təşkilatlar tərəfindən bu Qanunun 3.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan xidmətlər göstərilmiş;
 - 3.2.13. ödəniş xidmətlərinin göstərilməsini dəstəkləmək məqsədilə texniki xidmət təchizatçıları tərəfindən köçürmə prosesinin hər hansı anında köçürülən vəsaitlərə sahiblik etmədən təqdim olunan xidmətlər (bu xidmətlərə məlumatların emalı, saxlanması, autentifikasiyası, təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, o cümlədən ödəniş xid-

mətlərinin təminatında istifadə olunan informasiya texnologiyaları, rabitə şəbəkəsi, habelə texniki cihazların təchizatı və dəstəklənməsi daxildir).

- 3.3. Ödəniş xidmətlərinin təchizatçıları aşağıdakılardır:
 - 3.3.1. Mərkəzi Bank;
 - 3.3.2. banklar və xarici bankların yerli filialları;
 - 3.3.3. "Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq fəaliyyət göstərən bank olmayan kredit təşkilatları;
 - 3.3.4. poçt rabitəsinin milli operatoru;
 - 3.3.5. ödəniş təşkilatları;
 - 3.3.6. elektron pul təşkilatları.
- 3.4. Bu Qanunun 3.3.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan ödəniş xidməti təchizatçıları yalnız "Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada ödəniş xidmətlərini göstərə bilərlər.

2-ci fəsil Ödəniş xidməti təchizatçıların fəaliyyətinə dair tələblər

Maddə 4. Ödəniş təşkilatının və elektron pul təşkilatının nizamnamə kapitalı və məcmu kapitalı

- 4.1. Ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatı minimum nizamnamə kapitalına və məcmu kapitala malik olmalıdır.
- 4.2. Ödəniş təşkilatının və elektron pul təşkilatının minimum nizamnamə kapitalına və məcmu kapitalın minimum miqdarına dair tələblər, məcmu kapitalın hesablanması qaydası, habelə strukturu və tərkibi Mərkəzi Bankın normativ xarakterli aktları ilə müəyyən edilir.
- 4.3. Hesab üzrə məlumat xidmətinin göstərilməsi fəaliyyəti ilə məstəsna olaraq məşğul olan ödəniş təşkilatına minimum nizamnamə kapitalı və məcmu kapitalına dair bu Qanunla müəyyən edilmiş tələblər şamil edilmiş.

Maddə 5. Ödəniş təşkilatının və elektron pul təşkilatının fəaliyyəti

- 5.1. Ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatı ödəniş xidmətlərinin göstərilməsi ilə yanaşı aşağıdakı fəaliyyətləri də həyata keçirə bilər:
 - 5.1.1. ödəniş sərəncamının icrası üçün Mərkəzi Bankın müəyyən etdiyi qaydada valyuta mübadiləsi fəaliyyəti (məstəsna olaraq bu Qanunun 3.1.6-cı və (və ya) 3.1.7-ci maddələrində göstərilən ödəniş xidmətlərini göstərən ödəniş təşkilatları istisna olmaqla);
 - 5.1.2. bu Qanunun 3.1.2-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş ödəniş əməliyyatlarının aparılması üçün Mərkəzi Bankın müəyyən etdiyi qaydada və tələblər daxilində ödəniş xidməti istifadəçilərinə onlarla razılaşdırılmış şərtlərlə kreditlərin verilməsi;
 - 5.1.3. göstərdiyi ödəniş xidməti ilə birbaşa bağlı olan pulların saxlanılması, daşınması, məlumatların saxlanması, emalı və ötürülməsi;
 - 5.1.4. bu Qanunla müəyyən edilmiş qaydada alınmış lisenziya əsasında operator fəaliyyəti, habelə bu Qanunun 43.6-cı maddəsinə uyğun olaraq operatorun həyata keçirə bildiyi digər fəaliyyətlər;
 - 5.1.5. ödəniş xidmətləri ilə bağlı təlimlərin təşkili və məsləhət xidmətləri, habelə program təminatlarının hazırlanması.
- 5.2. Ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatı bu Qanunla müəyyən edilmiş fəaliyyət növlərindən başqa digər fəaliyyət növlərini (bu Qanunun 64-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla) həyata keçirə bilərlər.
- 5.3. Ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatı (ödəniş əməliyyatının aparılması üçün vasitəçilik xidməti və (və ya) hesab üzrə məlumat xidməti istisna olmaqla) "Cinayət yolu ilə öldürülməsi əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında", "Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında" və "Valyuta tənzimi haqqında" Azərbaycan Respublikası qanunlarının və onlara uyğun olaraq qəbul olunan normativ xarakterli aktların tələblərinə əməl etməlidirlər.
- 5.4. Ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatı tərəfindən ödəniş xidmətlərinin göstərilməsi ilə əlaqədar ödəniş xidməti istifadəçisinin qəbul edilən pul vəsaiti depozit hesab olunmur. Həmin vəsaitin saxlanması üzrə faiz və ya hər hansı digər formada gəlir ödənilmə və ya vəsait hesabına kredit verilməz. Ödəniş hesabına elektron pulun emissiyası xidməti istisna olmaqla, pul yalnız ödəniş əməliyyatının həyata keçirilməsi üçün mədaxil edilir.

Maddə 6. Ödəniş hesabı

- 6.1. Hüquqi şəxslərə və fərdi sahibkarlara ödəniş hesabı yalnız banklarda, bank olmayan kredit təşkilatlarında (əldə edilmiş kreditlə bağlı), poçt rabitəsinin milli operatorunda və elektron pul təşkilatlarında açıla bilər. Hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar ödəniş təşkilatlarının xidmətlərindən hesab açmadan istifadə edə bilərlər.
- 6.2. Bu Qanunda ayrı qayda müəyyən edilmədikdə digər normativ hüquqi aktların və normativ xarakterli aktların "bank hesabı" və (və ya) "hesab"la bağlı tələbləri (həmin tələblərin məzmunundan onların yalnız bank tərəfindən açılan hesaba əməl olmasından aydın olduğu hallar istisna olmaqla) ödəniş hesablarına və banklarla bərabər digər ödəniş xidməti təchizatçılarına da şamil edilir.

Maddə 7. Pul vəsaitlərinin təhlükəsizliyinin təmin olunması

7.1. Bu Qanunun 3.1.1 - 3.1.5-ci maddələrində nəzərdə tutulan ödəniş xidmətinə göstərən elektron pul təşkilatı ödəniş əməliyyatlarının aparılması üçün qəbul edilmiş pul vəsaitinin təhlükəsizliyini aşağıdakı tədbirlərdən azı biri vasitəsilə təmin etməlidir:

7.1.1. pul vəsaiti alındığı günün növbəti iş günündən gec olmayaraq vəsait alana və ya hər hansı ödəniş xidməti təchizatçısına fəaliyyət göstərən banklar və ya xarici bankların yerli filiallarında bu məqsədlə açılmış ayrıca hesabda saxlanmaqla və (və ya) Mərkəzi Bank tərəfindən müəyyən edilən aşağıriskli likvidaktivlərə investisiya etməklə;

7.1.2. qəbul edilmiş pul vəsaiti ilə bağlı öhdəliyinin icra edilməməsi nəticəsində yarana biləcək zərərini məbləğindən az olmayan miqdarda özünə aidiyyəti şəxs olmayan və eyni maliyyə qrupuna aid olmayan kredit təşkilatından və ya sığortacıdan qarantıyanın alınmasını təmin etməklə.

7.2. Qəbul edilmiş pul vəsaitinin təhlükəsizliyinin təminatı üsullarından asılı olmayaraq, ödəniş xidməti istifadəçisinin ödəniş hesabına icra sənədi üzrə tələb yönəldildikdə elektron pul təşkilatı qanuna uyğun olaraq müvafiq icra sənədlərinin icrasını təmin etməlidir.

7.3. Ödəniş əməliyyatlarının aparılması üçün qəbul edilmiş pul vəsaitinin təhlükəsizliyi bu Qanunun 7.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan üsulla təmin edildikdə ödəniş xidməti istifadəçilərinin və ya digər ödəniş xidməti təchizatçılarından ödəniş əməliyyatının aparılması üçün qəbul edilmiş pul vəsaitinin saxlandığı hesaba elektron pul təşkilatı öz vəsaitinin mədaxil edilməsinə yol verməz və həmin hesab üzrə icra sənədi yalnız elektron pul təşkilatının ödəniş xidməti istifadəçisi qarşısında öhdəliyinin icrası ilə əlaqədar yönəldilə bilər.

7.4. Ödəniş təşkilatının və ya elektron pul təşkilatının digər kreditlərinin tələbləri, o cümlədən icra sənədləri (iflas prosesində irəli sürülən tələblər də daxil olmaqla) ödəniş xidməti istifadəçilərinin pul vəsaitinə və həmin vəsait hesabına əldə olunmuş aktivlərə yönəldilə bilməz. Ödəniş təşkilatının və elektron pul təşkilatının iflas prosedurunun digər xüsusiyyətləri "Müflisləşmə və iflas haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.

7.5. Xarici ödəniş təşkilatının və ya xarici elektron pul təşkilatının yerli filialının ləğvi zamanı xarici ödəniş təşkilatı və ya elektron pul təşkilatı yerli filialın öhdəlikləri üçün tam məsuliyyət daşıyır.

7.6. Xarici ödəniş təşkilatı və ya elektron pul təşkilatı barəsində ləğvəmə proseduruna başlandıqda onun yerli filialının aktivlərindən ilk növbədə yerli filialın Azərbaycan Respublikasının ərazisində ödəniş xidmətlərini göstərilməsi ilə bağlı yaranan öhdəliklərinin ödənilməsi üçün istifadə edilir.

Maddə 8. Mühəssabat uçuğu və maliyyə hesabatlari

- 8.1. Ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatı tərəfindən mühəssabat uçuğunun aparılması və maliyyə hesabatlari tərtibi, təqdim və dərc edilməsi ilə bağlı münasibətlər "Mühəssabat uçuğu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.
- 8.2. Ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatı illik maliyyə hesabatlari və birləşdirilmiş (konsolid edilmiş) maliyyə hesabatlari "Mühəssabat uçuğu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 12.1-ci maddəsinə uyğun olaraq müəyyən olunmuş müddətdə Mərkəzi Banka təqdim etməlidirlər. Ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatı ödəniş agentini cəlb etdikdə, ödəniş agentini tərəfindən ödəniş xidmətləri üzrə aparılan əməliyyatlar ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatının birləşdirilmiş (konsolid edilmiş) maliyyə hesabatlari daxil edilir.
- 8.3. Ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatı illik maliyyə hesabatlari düzgünlüyünü yoxlamaq üçün hər il müstəqil auditor cəlb etməlidirlər. Ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatında yoxlamaları aparacaq auditor ödəniş xidmətlərinin göstərilməsi sahəsində aşkar etdiyi qanun pozuntuları və çatışmazlıqlar haqqında Mərkəzi Banka yoxlama müddətində yazılı məlumat verir.

Maddə 9. Ödəniş agentini

- 9.1. Bank, ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatı bu Qanunun 3.1.1-ci, 3.1.2-ci və 3.1.4-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş ödəniş xidmətlərini göstərməsi, bank və elektron pul təşkilatı eyni zamanda elektron pulun satışı və elektron pulun qalıq dəyərinin geri ödənilməsi üçün ölkə daxilində ödəniş agentini cəlb edə bilərlər. Bu halda ödəniş xidməti təchizatçısı və ya ödəniş agentlərinin ödəniş xidmətləri üzrə fəaliyyətinə görə tam məsuliyyət daşıyır.
- 9.2. Bank, ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatı ödəniş agentini vasitəsilə ödəniş xidmətlərinin göstərilməsinə başlanmasından əvvəl bu barədə Mərkəzi Banka yazılı məlumat təqdim etməlidir. Məlumat agentinə bağlanmış müqavilənin əsl və ya təsdiq edilmiş surəti, habelə bu Qanunun 9.6-cı maddəsində nəzərdə tutulan tələblərə uyğunluğunu əks etdirən sənədlər əlavə olunur.
- 9.3. Bu Qanunun 9.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş ərizə daxil olduğu gündən 10 (on) iş günü müddətində Mərkəzi Bank ödəniş agentini bu Qan

Ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Əvvəli 4-cü səh.

9.5. Mürciət edən bildirişdə göstərilən çatışmazlıqları yazılı bildirişin alındığı gündən 10 (on) iş günündən gec olmayaraq aradan qaldırılmalıdır. Mərkəzi Bank tərəfindən yazılı bildirişin təqdim edilməsi bu Qanunun 9.3-cü maddəsində mürciətdə baxılması üzrə müəyyən edilmiş müddətin axımını dayandırır və dayandırılmış müddət mürciətdə baxılması müddətinə daxil edilmir. Mürciət edən tərəfindən çatışmazlıqların aradan qaldırılması barədə Mərkəzi Banka yazılı məlumat daxil olduqdan sonra müddətin axımı bərpa olunur. Çatışmazlıqlar aradan qaldırılmadıqda Mərkəzi Bank ödəniş agentini reyestrə daxil etməkdən imtina edir və bu barədə bu Qanunun 9.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş müddətdə ödəniş xidməti təchizatçısına imtina səbəbləri göstərilməklə yazılı məlumat verir. İmtina cavabı almış ödəniş xidməti təchizatçısı çatışmazlıqları aradan qaldırdıqdan sonra ödəniş agentinin reyestrə daxil edilməsi üçün Mərkəzi Banka yenidən mürciət edə bilər.

9.6. Ödəniş agentinin cəlb edilməsi, ödəniş agentinə tərəfindən ödəniş xidmətlərinin göstərilməsi üzrə tələblər, o cümlədən ödəniş agentinə ilə bağlanmış müqavilənin şərtlərinə dair tələblər Mərkəzi Bankın normativ xarakterli aktları ilə müəyyən edilir.

9.7. Bank, ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatı tərəfindən ödəniş agentinin fəaliyyətinə nəzarətin həyata keçirilməsi ödəniş xidməti təchizatçılarının daxili qaydaları ilə müəyyən edilir. Ödəniş agentinə ödəniş xidmətinin göstərilməsi üzrə ödəniş xidməti təchizatçısı tərəfindən təbiiq edilən xidmət haqlarından əlavə xidmət haqqı təbiiq edə və ya hər hansı formada başqa ödəniş tələb edə bilər.

9.8. Ödəniş agentinə bir və ya bir neçə bank, ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatı adından çıxış edə bilər. Ödəniş agentinin bu hüququnun birbaşa və ya dolayısı ilə məhdudlaşdırılmasına yol verilmir.

9.9. Ödəniş agentinə ödəniş xidməti istifadəçilərinə adından çıxış etdiyi ödəniş xidməti təchizatçısı barədə məlumat verilməlidir.

9.10. Bank, ödəniş təşkilatı və ya elektron pul təşkilatı ödəniş agentinin fəaliyyətinə daxili qaydalarına uyğun olaraq nəzarəti həyata keçirməkdə Mərkəzi Bank ödəniş xidməti təchizatçısının ödəniş xidmətlərini agentlər vasitəsilə göstərməsinin dayandırılması barədə icrası məcburi olan göstəriş verir.

9.11. Ödəniş agentinə ilə bağlanmış müqavilədə dəyişiklik edildiyi və ya xitam verildiyi halda ödəniş xidməti təchizatçısı bu barədə5 (beş) iş günü müddətində Mərkəzi Banka yazılı məlumat verməlidir. Müqaviləsinə xitam verilmis ödəniş agentinə Mərkəzi Bank tərəfindən reyestr-dən çıxarılır.

Maddə 10. İnsidentlər üzrə bildiriş və hesabatlılıq

10.1. Ödəniş xidməti təchizatçısı Mərkəzi Bankın normativ xarakterli aktları ilə müəyyən edilmiş hallarda və qaydada əməliyyat və ya təhlükəsizlik insidentləri barədə Mərkəzi Banka məlumat verməlidir.

10.2. Baş vermiş insidentin ödəniş xidməti istifadəçisi üçün maliyyə itkiləri ilə nəticələnə biləcəyi halda, ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş xidməti istifadəçilərinə insident və onun qarşısının alınması üçün onların həyata keçirə biləcəkləri tədbirlərlə bağlı dərhal məlumatlandırılmalıdır.

Maddə 11. Mürciətlərə baxılması və mübahisələrin həlli

Ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş xidməti istifadəçisi tərəfindən şikayətin daxil olduğu tarixdən 7 (yeddi) iş-günün müddətində mürciətdə baxır və nəticəsi barədə ödəniş xidməti istifadəçisini məlumatlandırır. Mürciətdə baxılması bu müddətdə mümkün olmadığı halda həmin müddətdən gec olmayaraq şikayətə baxılması müddətinin artırılmasını səbəblərini əsaslandırmaqla şikayətə baxılması müddəti barədə ödəniş xidməti istifadəçisinə məlumat verir. Ödəniş xidməti təchizatçısına şikayətin verilməsi ödəniş xidməti istifadəçisinin məhkəməyə şikayət vermək hüququnu məhdudlaşdırmır.

3-cü fəsil Elektron pul

Maddə 12. Elektron pulun emissiyası

12.1. Azərbaycan Respublikasının ərazisində elektron pulun emissiyası aşağıdakılar tərəfindən həyata keçirilə bilər:

- 12.1.1. banklar və xarici bankların yerli filialları;
- 12.1.2. poçt rabitəsinin milli operatoru;
- 12.1.3. elektron pul təşkilatları.
- 12.2. Emitent elektron pulun emissiyası məqsədilə qəbul edilmiş pul vəsaiti məbləğində dərhal elektron pulu emissiya edir və elektron pul sahibi tərəfindən istifadəsinə imkan yaradır.
- 12.3. Emissiya olunan elektron pulun valyutası, maksimum məbləği və bir emitentin emissiya etdiyi elektron pul üzrə öhdəliklərinin maksimum həcmi Mərkəzi Bankın normativ xarakterli aktları ilə müəyyən edilir.

Maddə 13. Emitentlə elektron pul sahibi arasında qarşılıqlı münasibətlər

- 13.1. Emitent elektron pul sahibi olmaq istəyən şəxsə elektron pulun emissiyasından əvvəl aşağıdakı məlumatları kağız və ya digər davamlı şəkildə təqdim edir:
 - 13.1.1. emitentin adı və hüquqi ünvanı;
 - 13.1.2. elektron pulun emissiyası və elektron puldan istifadə qaydaları;
 - 13.1.3. elektron pulun qalıq dəyərini geri qaytarılması qaydaları və təbiiq edildikdə elektron pulun geri ödənilməsi üzrə tutulan haqlar;
 - 13.1.4. elektron pul sahibinin mürciətlərinin qəbulu və onlara baxılması qaydası;
 - 13.1.5. elektron pulun istifadəsi üzrə təhlükəsizlik tələbləri;
 - 13.1.6. elektron pulun istifadəsi ilə həyata keçirilən əməliyyatlar və elektron pulun qalıq dəyəri barədə məlumatların elektron pul sahibinə təqdim edilməsi qaydası;

13.2. Hüquqi şəxs, xarici hüquqi şəxsin yerli filialı və fərdi sahibkar tərəfindən elektron pul yalnız həmin şəxslərə məxsus ödəniş hesablarından emitentə köçürmə yolu ilə ödənilə bilər.

13.3. Emitent elektron pul sahibini məsafədən autentifikasiya etmək üçün onu fərdiləşdirilmiş təhlükəsizlik məlumatları ilə təmin edir.

13.4. Emitent elektron pulun emissiyası, istifadəsi və satışı, habelə həyata keçirilən əməliyyatlar, məlumat mübadiləsinin aparılması, mürciətlərin qəbul olunması və onlara baxılması üzrə daxili qaydalara malik olmalıdır.

13.5. Emitent elektron pul sahibinin tələbi ilə elektron pulun qalıq dəyərini dərhal geri qaytarmalıdır.

13.6. Hüquqi şəxsə, xarici hüquqi şəxsin yerli filialına və ya fərdi sahibkara elektron pulun qalıq dəyəri geri qaytarıldıqda pul vəsaiti yalnız nağdsız formada hüquqi şəxsin, xarici hüquqi şəxsin yerli filialının və ya fərdi sahibkarın ödəniş hesabına köçürülür.

13.7. Emitentin lisenziyası ləğv olunduğu hal istisna olmaqla, emitent elektron pul sahibi ilə bağlanmış müqavilədə nəzərdə tutduğu halda, elektron pulun qalıq dəyərini geri ödənilməsi üzrə aşağıdakı hallarda xidmət haqqı təbiiq edə bilər:

13.7.1. qalıq dəyərini geri ödənilməsi müqavilədə nəzərdə tutulan müddətdən əvvəl tələb olunduqda;

13.7.2. qalıq dəyərini geri ödənilməsi müqavilənin bitmə tarixindən 1 (bir) ildən sonra tələb olunduqda.

13.8. Emitentin lisenziyası ləğv edildikdə Mərkəzi Bankın bu barədə qərarı emitentə təqdim edildikdən dərhal sonra emitent tərəfindən elektron pulun emissiyası dayandırılmalı və elektron pulun qalıq dəyərləri elektron pul sahiblərinə hər hansı haqq tutulmadan geri qaytarılmalıdır.

Maddə 14. Açıqlıq ödəniş hesabları barədə məlumatlandırılma

Elektron pul təşkilatları tərəfindən hüquqi şəxslərə, xarici hüquqi şəxslərin yerli filiallarına və fərdi sahibkarlara açıqlıq ödəniş hesabları haqqında məlumat müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumu) müəyyən etdiyi formada müddətdə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) təqdim edilməlidir.

4-cü fəsil Ödəniş xidmətlərinin göstərilməsi ilə bağlı məlumatlandırma və müqaviləyə dair tələblər

Maddə 15. Ödəniş xidməti istifadəçisinə təqdim olunan məlumatlar

15.1. Ödəniş hesabı açıldığı halda, ödəniş xidməti təchizatçısı ilə ödəniş xidməti istifadəçisi arasında ödəniş xidmətinə dair müqavilə bağlanılır.

15.2. Ödəniş xidməti təchizatçısı və ödəniş xidməti istifadəçisi arasında ödəniş xidmətinə dair müqavilə bağlanmazdan əvvəl aşağıdakı məlumatlar kağız və ya digər davamlı daşıyıcıda ödəniş xidməti istifadəçisinə təqdim edilir:

- 15.2.1. ödəniş xidməti təchizatçısı ilə bağlı:
 - 15.2.1.1. ödəniş xidməti təchizatçısının adı və hüquqi ünvanı, habelə elektron poçt ünvanı;
 - 15.2.1.2. ödəniş xidməti təchizatçısına verilmiş lisenziyanın tarixi, nömrəsi və lisenziya verən qurumun adı;
 - 15.2.2. ödəniş xidmətinin istifadəsi ilə bağlı:
 - 15.2.2.1. göstərilən ödəniş xidmətləri;
 - 15.2.2.2. ödəniş sərəncamının düzənməsinin və ya icra edilməsi üçün tələb olunan məlumatlar və ya unikal eyniləşdiricisi;
 - 15.2.2.3. bu Qanunun 22-ci və 28-ci maddələrinə uyğun olaraq ödəniş sərəncamının verilməsi, ondan imtina və ödəniş sərəncamının geri götürülməzliyi qaydası;
 - 15.2.2.4. bu Qanunun 26-cı və 29-cu maddələrinə uyğun olaraq ödəniş sərəncamının icraya qəbulu vaxtı və icra müddəti;
 - 15.2.2.5. ödəniş alətindən istifadə edildikdə onların xüsusiyyətləri;
 - 15.2.3. xidmət haqlarını valyuta mübadiləsi ilə bağlı:
 - 15.2.3.1. təbiiq edildikdə, ödəniş xidmətlərinin göstərilməsi üçün tutulan xidmət haqları və onların ödənilməsi qaydası;
 - 15.2.3.2. təbiiq edildikdə, valyuta mübadiləsi məzənnəsi;
 - 15.2.3.3. təbiiq edildikdə, bu Qanunun 18.2-ci maddəsinə uyğun olaraq istinad olunan valyuta mübadiləsi məzənnəsi üzrə dəyişikliklərin təbiiq qaydası.
 - 15.2.4. kommunikasiya ilə bağlı:
 - 15.2.4.1. tərəflər arasında razılaşdırılmış qaydada məlumatların və mürciətlərin ötürülməsi üzrə əlaqə vasitələri (əlaqə telefonu, elektron poçt ünvanı və s.), təbiiq edildikdə ödəniş xidməti istifadəçisinin avadanlıqlarına münasibətdə texniki tələblər;
 - 15.2.4.2. bu Qanunun 16 - 18-ci və 25-ci maddələrində müəyyən edilmiş məlumatların təqdim edilməsi müddəti (dövrüliyi);
 - 15.2.5. təhlükəsizlik tədbirləri ilə bağlı:
 - 15.2.5.1. ödəniş xidməti istifadəçisinin ödəniş alətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üzrə həyata keçirilən tədbirlər və ya Qanunun 38.1.3-cü maddəsinə uyğun olaraq ödəniş xidməti təchizatçısının məlumatlandırılması qaydası;
 - 15.2.5.2. ödəniş xidməti təchizatçısının bu Qanunun 37-ci maddəsinə əsasən ödəniş alətini bloklaşdırmaq hüququ üzrə şərtlər;
 - 15.2.5.3. bu Qanunun 25-ci maddəsinə uyğun olaraq ödəniş xidməti istifadəçisinin avtorizə edilməmiş və ya səhv icra edilmiş ödəniş əməliyyatı üzrə ödəniş xidməti təchizatçısını məlumatlandırması qaydası, habelə ödəniş xidməti təchizatçısının avtorizə edilməmiş ödəniş əməliyyatı üzrə öhdəlikləri;
 - 15.2.5.4. ödəniş xidməti təchizatçısının icra edilməsi və ya səhv icra edilmiş ödəniş sərəncamı ilə bağlı bu Qanunun 31-ci və 32-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş öhdəliyi;
 - 15.2.5.5. bu Qanunun 33-cü maddəsinə uyğun olaraq ödəniş əməliyyatının məbləğini geri ödənilməsi qaydası;

15.2.5.6. ehtimal olunan və ya baş verən firıldaqçılıq hadisəsi və ya təhlükəsizlik təhdidləri zamanı ödəniş xidməti təchizatçısı tərəfindən ödəniş xidməti istifadəçisinin təhlükəsiz formada məlumatlandırılması prosedurları.

15.3. Ödəniş xidməti təchizatçısı və ödəniş xidməti istifadəçisi arasında ödəniş xidmətinə dair müqavilə bağlanıldığı halda həmin müqavilədə bu Qanunun 13.1-ci və 15.2-ci maddələrində göstərilən məlumatlarla yanaşı aşağıdakılar da qeyd olunur:

- 15.3.1. müqavilənin müddəti;
- 15.3.2. bu Qanunun 18.1-ci və 19-cu maddələrinə uyğun olaraq müqavilədə dəyişikliklər edilməsi və ya ləğv edilməsi qaydası;
- 15.3.3. bu Qanunun 11-ci maddəsinə uyğun olaraq ödəniş xidməti istifadəçisinin məhkəmədən könər şikayət vermək hüququ da daxil olmaqla mübahisələrin həlli qaydası.

Maddə 16. Ödəniş sərəncamının icrasından əvvəl məlumatın verilməsi

16.1. Ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş əməliyyatını icra etməzdən əvvəl onun tərəfindən təqdim edilən ödəniş xidmətləri üzrə aşağıdakı məlumatları ödəniş xidməti istifadəçisinə təqdim etməli və ya bələ məlumatların əlçatanlığını təmin etməlidir:

- 16.1.1. ödəniş sərəncamının icra edilməsi üçün tələb olunan məlumatlar və ya unikal eyniləşdiricisi;
- 16.1.2. ödəniş sərəncamının icra müddəti;
- 16.1.3. təbiiq edildikdə, ödəniş xidmətinin göstərilməsi üçün tutulan haqlar;
- 16.1.4. təbiiq edildikdə, valyuta mübadiləsi məzənnəsi;
- 16.1.5. nəzarət orqanının əlaqə məlumatları.
- 16.2. Ödəniş sərəncamı vasitəçi tərəfindən verildikdə, vasitəçi bu Qanunun 16.1-ci maddəsində qeyd edilənlərdən əlavə, ödəniş sərəncamının verilməsinə başlamazdan əvvəl ödəyiciyə aşağıdakı məlumatları təqdim etməli və ya bələ məlumatların ödəyiciyə əlçatanlığını təmin etməlidir:
- 16.2.1. vasitəçinin adı, hüquqi ünvanı və digər əlaqə məlumatları;
- 16.2.2. ödəniş əməliyyatının aparılması üçün vasitəçi ödənilən xidmət haqqının məbləği.
- 16.3. Vasitəçi ödəniş sərəncamını ötürdükdən sonra dərhal ödəyiciyə və uyğun olduğu halda vəsait alana ən azı aşağıdakı məlumatları təqdim etməli və ya bələ məlumatların əlçatanlığını təmin etməlidir:

- 16.3.1. ödəyicinin hesabına xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısına ödəniş sərəncamının uğurla ötürülməsinin təsdiqi;
- 16.3.2. ödəyiciyə və vəsait alana ödəniş əməliyyatını eyniləşdirməyə imkan verən istinad nömrəsi;
- 16.3.3. ödəniş əməliyyatının məbləği;
- 16.3.4. ödəniş əməliyyatının aparılması üçün vasitəçi ödənilən xidmət haqqının məbləği.
- 16.4. Ödəniş sərəncamı vasitəçi tərəfindən verildikdə, vasitəçi ödəniş əməliyyatını eyniləşdirməyə imkan verən istinad nömrəsini ödəyicinin hesabına xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısına təqdim edir.

Maddə 17. Ödəniş sərəncamının icrasından sonra məlumatlandırma

- 17.1. Ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş sərəncamını icra etdikdən sonra dərhal aşağıdakı məlumatları kağız və ya digər davamlı daşıyıcıda ödəniş xidməti istifadəçisinə təqdim etməlidir:
 - 17.1.1. ödəniş xidməti təchizatçısının adı və VÖEN-i;
 - 17.1.2. ödəniş əməliyyatını eyniləşdirməyə imkan verən istinad nömrəsi;
 - 17.1.3. ödəniş əməliyyatının icra olunduğu valyutada məbləği;
 - 17.1.4. ödəniş əməliyyatının icrası üzrə ödənilən xidmət haqlarının məbləği;
 - 17.1.5. təbiiq edildikdə, valyuta mübadiləsi məzənnəsi;
 - 17.1.6. ödəniş sərəncamının icra olunduğu tarix.
 - 17.2. Ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş xidməti istifadəçisinin tələbi ilə ona təqdim ayı müddətində əzi bir dəfə ödəniş hesabı üzrə aparılan ödəniş əməliyyatları barədə bu Qanunun 17.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan məlumatları kağız və ya digər davamlı daşıyıcıda ödənişsiz olaraq təqdim etməlidir.

Maddə 18. Müqavilə şərtlərində dəyişiklik edilməsi üzrə məlumatlandırma

18.1. Müqavilə şərtlərində hər hansı dəyişikliklər haqqında məlumat ödəniş xidməti təchizatçısı və dəyişikliklərin təbiiq edilməsi tarixindən azı 30 (otuz) gün əvvəl ödəniş xidməti istifadəçisinə bildirməlidir. Bu müddətdə ödəniş xidməti istifadəçisi bu dəyişikliklərlə bağlı öz etirazını bildirmədikdə, bu dəyişikliklər ödəniş xidməti istifadəçisi tərəfindən qəbul olunmuş hesab edilir.

18.2. Ödəniş xidməti təchizatçısının ödəniş xidməti istifadəçisi ilə bağladığı müqavilədə nəzərdə tutulduğu halda, müqavilədə istinad olunmuş valyuta mübadiləsi məzənnəsində edilən dəyişikliklər bu Qanunun 18.1-ci maddəsi ilə müəyyən olunmuş xəbərdarlıq müddəti təbiiq edilmədən qüvvəyə minir.

18.3. Ödəniş xidməti istifadəçiləri üçün daha əlverişli faiz və ya məzənnə dəyişiklikləri bu Qanunun 18.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş xəbərdarlıq müddəti gözənilmədən təbiiq edilə bilər.

Maddə 19. Müqavilənin ləğv edilməsi

- 19.1. Ödəniş xidməti istifadəçisi müqavilədə başqa müddət razılaşdırılmadığı halda istənilən vaxt ödəniş xidməti təchizatçısına bildiriş verməklə ödəniş xidməti (Qanunun 13.7.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan hal istisna olmaqla) müqaviləni birtərəfli ləğv edə bilər. Müqavilədə razılaşdırılan müddət 1 (bir) aydan çox ola bilməz.
- 19.2. Müqavilə ləğv edildikdə ödəniş xidməti istifadəçisi istifadə etdiyi ödəniş xidmətlərinə görə xidmət haqlarını ödəməlidir. Əgər xidmət haqları avans şəkildə ödənilmişdirsə, həmin haqlar müqavilə ləğv ediləndə göstərilən ödəniş xidmətlərinə görə ödənilməli olan xid-

mət haqları çıxılmaqla ödəniş xidməti istifadəçisinə müqavilənin ləğv olunduğu günün növbəti iş günündən gec olmayaraq geri qaytarılır.

19.3. Ödəniş xidməti təchizatçısı müqavilədə nəzərdə tutulduğu halda, qeyri-müəyyən müddətdə bağlanmış müqaviləni ödəniş xidməti istifadəçisini 30 (otuz) gün əvvəl məlumatlandıraraq ləğv edə bilər. Bu qayda ödəniş xidməti təchizatçısının ödəniş xidmətlərinin göstərilməsi üzrə fəaliyyətinə xitam verildiyi hallara şamil edilmir.

Maddə 20. Ödəniş alətləri üzrə məlumatın təmin olunmasında istisnalar

20.1. Ödəniş xidməti istifadəçisi tərəfindən kiçik-həcmli ödəniş aləti istifadə edildikdə:

20.1.1. ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş xidməti istifadəçisinə yalnız ödəniş alətinin xüsusiyyətləri, o cümlədən ödəniş alətinin istifadə edilməsi, tərəflərin məsuliyyəti, təbiiq edildikdə xidmət haqları barədə məlumatları təqdim etməli, həmçinin bu Qanunun 15-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş digər məlumatların əlçatan olmasını təmin etməlidir;

20.1.2. müqavilədə nəzərdə tutulduğu halda, bu Qanunun 17-ci maddəsi təbiiq edilmədən ödəniş əməliyyatının icrasından sonra ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş xidməti istifadəçisinin ödəniş əməliyyatını, bu ödəniş əməliyyatının məbləğini və tutulan xidmət haqlarını müəyyən etməyə imkan verən istinad nömrəsi və (və ya) eyni vəsait alan xeyrinə eyni növdə bir neçə ödəniş əməliyyatı həyata keçirildikdə aparılmış ödəniş əməliyyatlarının ümumi məbləği və xidmət haqları haqqında məlumatlandırılmalıdır;

20.2. Mərkəzi Bankın normativ xarakterli aktlarına uyğun olaraq ödəniş xidməti istifadəçisinin eyniləşdirilməsi tələb olunmayan ödəniş aləti istifadə edildikdə ödəniş xidməti təchizatçısından bu Qanunun 20.1.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş məlumatların təqdim edilməsi tələb olunmur, bu şərtlə ki, ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş xidməti istifadəçisini ödəniş alətində saxlanılan vəsaitin qalıqını yoxlamaq imkanı ilə təmin edir.

20.3. Ödəniş alətlərinin müəyyənlişdirilməsi meyarları Mərkəzi Bankın normativ xarakterli aktları ilə müəyyən edilir.

Maddə 21. Məlumatlandırma üzrə xidmət haqqı və sübutetmə vəzifəsi

21.1. Bu Qanunun 21.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş xidməti istifadəçisinin bu Qanunun 4-cü fəslində nəzərdə tutulan məlumatlandırılmasını ödənişsiz həyata keçirir.

21.2. Ödəniş xidməti təchizatçısı ilə ödəniş xidməti istifadəçisi arasında müqavilədə aşağıdakı hallarda ödəniş xidməti istifadəçisinin mürciəti ilə məlumatların təqdim olunmasına görə xidmət haqqı müəyyən oluna bilər:

- 21.2.1. bu Qanunun 15-ci maddəsində nəzərdə tutulanlardan əlavə məlumatların təqdim olunması;
- 21.2.2. məlumatların bu Qanunun 17.2-ci maddəsi və ya müqavilə ilə müəyyən edildiyindən daha tez dövriliklə təqdim olunması;
- 21.2.3. məlumatların müqavilədə nəzərdə tutulmayan əlavə vasitəsilə ötürülməsi.

21.3. Bu Qanunun 13.1-ci maddəsində və 4-cü fəslində nəzərdə tutulmuş məlumatların təqdim edilməsinin sübuta yetirilməsi vəzifəsini ödəniş xidməti təchizatçısı daşıyır.

5-ci fəsil Ödəniş sərəncamının icrası və tərəflərin məsuliyyəti

Maddə 22. Ödəniş sərəncamının verilməsi və ondan imtina

22.1. Ödəyici ödəniş sərəncamı verdikdə, ödəniş əməliyyatı avtorizə edilmiş hesab olunur.

22.2. Ödəniş sərəncamından bu Qanunun 28.1-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş anadək istənilən vaxt imtina edilə bilər. Dövrü ödəniş əməliyyatlarının icrası üzrə verilmiş sərəncamdan imtina notisiyəndə ödəyicinin seçmədən əvvəl olaraq ancaq icra vaxtı çatmış əməliyyat və ya bütün növbəti ödəniş əməliyyatları avtorizə edilməmiş hesab edilir və icra olunmur.

22.3. Ödəniş sərəncamının verilməsindən, habelə ondan imtinanın forma və proseduru Mərkəzi Bankın normativ xarakterli aktlarında ayrı qayda nəzərdə tutulmadıqda, ödəniş xidməti təchizatçısı ilə ödəyici arasında bağlanmış müqavilə və (və ya) ödəniş xidmətləri sahəsində təbiiq edilən işgizər dövrüyyə adətli ilə müəyyən edilir.

Maddə 23. Ödəniş əməliyyatının vasitəçilik xidmətindən istifadə edilməklə aparılması

23.1. Ödəniş hesabı məsafədən idarə edildikdə ödəniş xidməti istifadəçisi ödəniş əməliyyatının aparılmasını üzrə vasitəçilik xidmətindən istifadə edə bilər. Bu halda ödəniş hesabına xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı:

- 23.1.1. vasitəçi ilə yalnız təhlükəsiz şəkəbə kanalları vasitəsilə əlaqə yaratmalı;
- 23.1.2. vasitəçidən ödəniş sərəncamını qəbul etdikdən sonra vasitəçini ödəniş əməliyyatının icrası ilə bağlı ödəniş əməliyyatının başlandırılması üzrə bütün məlumatlarla dərhal təmin etməli;
- 23.1.3. ayrı-seçkilik olmadan, xüsusən də ödəyici tərəfindən birbaşa ötürülən ödəniş sərəncamlarına üstünlük vermədən və ya xidmət haqqı fərqi yaratmadan vasitəçi ilə ötürülən ödəniş sərəncamlarını icra etməlidir.
- 23.2. Vasitəçi vasitəçilik xidmətinin göstərilməsi ilə əlaqədar:
 - 23.2.1. ödəniş xidməti istifadəçilərinin vəsaitlərini saxlamamalı;
 - 23.2.2. ödəniş xidməti istifadəçisi və onun hesabına xidmət edən ödəniş xidməti təchizatçısı istisna olmaqla fərdiləşdirilmiş təhlükəsizlik məlumatlarına digər tərəflərin çıxışının qarşısını almaq və ötürülən məlumatların təhlükəsizliyini təmin etməli;

23.2.3. vasitəçilik xidməti zamanı ödənilmiş ödəniş xidmətləri istifadəçisi haqqında məlumatları yalnız onun razılığı ilə vəsaiti alana verilməsini təmin etməli;

23.2.4. hər bir ödəniş əməliyyatı aparıldıqda özünü hesaba xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı qarşısında eyniləşdirilməli və ödəniş hesabına xidmət edən təchizatçı, ödəyici və vəsaiti alan ilə təhlükəsizlik tələbləri gözənilməklə təhlükəsiz şəkəbə kanalları vasitəsilə əlaqə yaratmalı;

23.2.5. ödəniş xidməti istifadəçisindən ödəniş xidmətinin göstərilməsi üçün zəruri olmayan əlavə məlumatlar tələb etməməli;

23.2.6. ödəniş xidməti istifadəçisinin həssas ödəniş məlumatlarını saxlamamalı, ödəniş xidmətinin göstərilməsi ilə əlaqədar olmadıqda hər hansı məlumatı ödəniş xidməti istifadəçisinin razılığı olmadan istifadə etməməli, saxlamamalı və ya bu məlumatın ödənilməsinə cəhd etməməli;

23.2.7. ödəniş əməliyyatının məbləğini, vəsait alanı və ya ödəniş əməliyyatının hər hansı rekvizitini dəyişdirməməlidir.

23.3. Bu Qanunun 23.1-ci və 23.2-ci maddələrinin tələbl

Ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Əvvəlki 5-ci səh.

25.6. Ödəniş əməliyyatı vasitəçi tərəfindən başlanıldığı təqdirdə, vasitəçi ödəniş əməliyyatının autentifikasiyasına olunduğunu, düzgün qeydə alındığını və ödəniş əməliyyatının onun tərəfindən baş vermiş texniki nasazlıq və ya digər çatışmazlığın təsirinə məruz qalmadığını sübuta yetirməlidir.

25.7. Ödəniş xidməti istifadəçisi icra olunmuş ödəniş əməliyyatını avtorizə etdiyini inkar etdikdə, ödəniş alətinin istifadəsi faktı ödəniş xidməti istifadəçisinin ödəniş əməliyyatını avtorizə etməsini və ya onun dələduzluq məqsədilə hərəkət etməsinə şübhə olmasın və ya bu Qanunun 38-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş vəzifələri qəsdən və ya kobud ehtiyatsızlıqdan yerinə yetirmədiyini sübuta yetirmək üçün kifayət deyildir. Bu halda ödəniş xidməti təchizatçısı, zəruri olduqda isə vasitəçi firildaqılıq əməliyyatının baş verdiyini və ya ödəniş xidməti istifadəçisi tərəfindən kobud ehtiyatsızlıqdan olduğunu təsdiq edən aidiyyəti sübutları ödəniş xidməti istifadəçisinə təqdim etməlidir.

Maddə 26. Ödəniş sərəncamının icraya qəbulu vaxtı

26.1. Ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş sərəncamı qüsurlu olmadıqda, habelə ödəyici ilə bağlanmış müqavilə ilomüəyyən edilmiş bütün şərtlər yerinə yetirildikdə avtorizə edilmiş ödəniş sərəncamını icraya qəbul edir.

26.2. Avtorizə edilmiş ödəniş sərəncamı əməliyyat gütündən sonra təqdim olunduqda ödəniş sərəncamı növbəti əməliyyat günü icraya qəbul edilmiş hesab olunur.

Maddə 27. Ödəniş sərəncamının icrası və icrasından imtina

27.1. İcraya qəbul olunan ödəniş sərəncamları Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 965-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş növbəlilik qaydasında icra edilir.

27.2. Ödəniş əməliyyatı üzrə vəsaitin vəsait alana xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısının hesabına mədəxil edildiyi andan ödəyiciyə xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısının ödəniş sərəncamının icrası üzrə öhdəliyi icra olunmuş hesab edilir. Ödəyiciyə və vəsait alana eyni ödəniş xidməti təchizatçısı tərəfindən xidmət göstərildikdə ödəniş sərəncamının icrası üzrə öhdəlik vəsaitin vəsait alanan hesabına mədəxil edildiyi andan icra olunmuş hesab edilir.

27.3. Ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş sərəncamının icrasından, o cümlədən vasitəçi ödəniş sərəncamının verilməsindən imtina etdikdə, bunun səbəbləri və mövcud çatışmazlıqlar haqqında ödəniş xidməti istifadəçisini ən gec növbəti iş günü məlumatlandırır, buşərtləki, qanunla belə məlumatların verilməsi qadağan edilməsin.

27.4. Ödəyicinin ödəniş hesabına xidmət göstərən təchizatçı ödəniş ödəyici, vəsait alana və ya vasitəçi tərəfindən verilməsindən asılı olmayaraq avtorizə edilmiş ödəniş sərəncamını qanunda nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla yerinə yetirməkdən imtina edə bilməz.

27.5. Ödəniş xidməti təchizatçısının pul vəsaitini istifadəçisinin pul vəsaitindən istifadə edilməsi istiqamətlərini müəyyənəşdirə və buna nəzarət edə bilməz, həmçinin ödəniş xidməti istifadəçisinin pul vəsaitinə sərəncam vermək hüququ üzərində qanundavə və müqavilədə nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla məhdudiyəyötlər qoya bilməz.

27.6. Ödəyiciyə və vəsait alana xidmət edən ödəniş xidməti təchizatçıları, o cümlədən ödəniş sərəncamının icrasına cəlb olunmuş digər ödəniş xidməti təchizatçıları ödəniş sərəncamının icrası zamanı ödəniş sərəncamı üzrə məlumatların tam şəkildə ötürülməsini təmin etməlidirlər.

Maddə 28. Ödəniş sərəncamının geri götürülməsi

28.1. Ödəniş sistemində göndərilən ödəniş sərəncamı ödəniş sistemində dair qaydalar ilə müəyyən edilən andan gerigötürülməz hesab olunur.

28.2. Ödəniş xidməti istifadəçisi ödəniş xidməti təchizatçısı ilə ödəniş sərəncamının icra olunması üçün müəyyən günü razılaşdırdıqda, ödəniş xidməti istifadəçisi ödəniş sərəncamının on gecici razılaşdırılmış gündən əvvəlki iş gününün sonunadək geri götürə bilər.

28.3. Ödəniş əməliyyatı vasitəçi tərəfindən başlanıldığı halda, ödəyici vasitəçiyə ödəniş əməliyyatının başlanılması narazılıq verdikdən sonra ödəniş sərəncamını geri götürə bilməz.

28.4. Birbaşa debitoşmə alətindən istifadə edildikdə ödəyici ən gecici pul vəsaitinin ödəniş hesabından silinməsi üçün müəyyən etdiyi gündən əvvəlki iş gününün sonunadək ödənişin həyata keçirilməsi üzrə verdiyi sərəncamı geri götürə bilər.

28.5. Bu Qanunun 28.2-civə 28.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş müddətlərdən sonra ödəniş sərəncamı yalnız ödəniş xidməti təchizatçısı ilə ödəniş xidməti istifadəçisi arasında bağlanmış müqavilədə nəzərdə tutulduğu halda və pul vəsaiti vəsait alanan ödəniş hesabına mədəxil edilmədiyi təqdirdə geri götürülə bilər.

28.6. Ödəniş sərəncamının geri götürülməsi üzrə xidmət haqqı ödəniş xidməti təchizatçısı ilə ödəniş xidməti istifadəçisi arasında bağlanmış müqavilədə nəzərdə tutulduğu halda tətbiq edilir.

Maddə 29. Ödəniş sərəncamının icra müddəti

29.1. Ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş sərəncamını icraya qəbul etdiyi vaxtdan növbəti iş günündən gec olmayaraq icra etməlidir.

29.2. Ödəniş təşkilatı istisna olmaqla digər ödəniş xidməti təchizatçılarına verilən ödəniş sərəncamında həmin sərəncamın icrası üçün fərqli müddət razılaşdırıla bilər. Razılaşdırılan müddət ödəniş sərəncamının icra müddəti hesab edilir və həmin gün icra edilir. Bu müddət qeyri-ış gününə düşdükdə, ödəniş sərəncamının icra müddəti növbəti iş günü hesab edilir.

29.3. Ödəniş xidməti təchizatçısı vəsait alana bağladığı müqavilədə birbaşa debitoşmə ilə bağlı ödəniş əməliyyatlarının razılaşdırılmış tarixdə həyata keçirilməsinə imkan yaratmaq üçün vəsait alana tərəfindən verilən ödəniş sərəncamının ödəyiciyə xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısına vəsait alana razılaşdırıldığı tarixdə göndərilməsinə təmin etməlidir.

29.4. Bu Qanunun 36-cı maddəsində nəzərdə tutulan hal istisna olmaqla, vəsait alannın xeyrinə ödəniş xidməti təchizatçısına daxil olan pul vəsaitini həmin əməliyyat günü vəsait alannın ödəniş hesabına mədəxil edilməli və (və ya) pul vəsaitinin istifadəsinə imkan yaradılmalıdır. Həsəba mədəxil edilməli olan pul vəsaitinin valyutası hesabında olan məbləğin valyutasından fərqli olduqda pul vəsaitinin hesabına mədəxil edilməsi müddətli ödəniş xidməti istifadəçisi ilə ödəniş xidməti təchizatçısı arasında bağlanmış müqavilə ilə tənzimlənir.

Maddə 30. Ödəniş sərəncamının icrası üzrə xidmət haqlarının tutulması

30.1. Ödəyiciyə və (və ya) vəsait alana xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı, həmçinin ödəniş əməliyyatının icrasına cəlb olunan ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş əməliyyatının məbləğini tam köçürməli və köçürülən məbləğdən xidmət haqqı tutmamalıdır, bu şərtlə ki, ödəniş xidməti istifadəçisi ilə ayrı hal razılaşdırılmasın.

30.2. Ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş əməliyyatı üzrə daxil olan pul vəsaitini vəsait alannın ödəniş hesabına mədəxil etməzdən əvvəl köçürülən məbləğdən xidmət haqqının tutulmasını vəsait alana razılaşdırıla bilər. Bu halda vəsait alana təqdim edilən məlumatda ödəniş əməliyyatının tam məbləği və köçürülən məbləğdən tutulan xidmət haqqı ayrıca qeyd olunmalıdır.

Maddə 31. Ödəyici tərəfindən verilən ödəniş sərəncamının icra olunmaması, səhv icrası, pul vəsaitinin əsassız olaraq ödəniş hesabından silinməsi

31.1. Ödəniş xidməti təchizatçısı ödəyici tərəfindən verilən ödəniş sərəncamının icra olunmamasına, səhv icra edilməsinə, həmçinin pul vəsaitinin əsassız olaraq ödəniş hesabından silinməsinə görə ödəyici qarşısında məsuliyyət daşıyır. Bu halda ödəyiciyə xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı səhv icra edilməsi, əsassız olaraq ödəniş hesabından silinmiş ödəniş əməliyyatı üzrə məbləği dərhal ödəyicinin ödəniş hesabına bərpa etməlidir.

31.2. Ödəyiciyə xidmət edən ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş əməliyyatının vaxtında və düzgün icrasını sübut etdikdə, vəsait alana xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı vəsait alan qarşısında ödəniş əməliyyatının düzgün icra olunmasına görə məsuliyyət daşıyır. Bu halda vəsait alana xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı dərhal ödəniş əməliyyatı üzrə məbləği vəsait alannın ödəniş hesabına daxil etməli və ya ödəniş hesabı olmadıqda vəsait alannın sərəncamına verməlidir.

31.3. Ödəniş əməliyyatı vasitəçi tərəfindən başlanıldığı təqdirdə hesabda xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı səhv icra edilməsi və ya əsassız olaraq ödəniş hesabından silinmiş ödəniş əməliyyatı üzrə məbləği ödəyiciyə növbəti iş günündən gec olmayaraq geri qaytarır. Vasitəçi ödəniş əməliyyatının icra olunmamasına, səhv icra olunmasına və ya pul vəsaitinin əsassız olaraq ödəniş hesabından silinməsinə görə bu Qanunun 31.4-cü maddəsinə əsasən məsuliyyət daşıdıqda, ödəniş xidməti təchizatçısına ödəyiciyə vəsaitin geri qaytarılması ilə bağlı xərclərinin müqabilində qarşılaşdığı zərərlərə görə kompensasiya ödəməlidir.

31.4. Vasitəçi ödəniş sərəncamının ödəyicinin ödəniş hesabına xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı tərəfindən alındığını, ödəniş əməliyyatının autentifikasiyası olunduğunu, düzgün qeydə alındığını və onun tərəfindən baş vermiş texniki nasazlıq və ya digər çatışmazlığın təsirinə məruz qalmadığını sübut edə bilmədikdə,ödəyicinin ödəniş sərəncamının icra edilməməsi, səhv icra edilməsi və ya pul vəsaitinin əsassız olaraq ödəniş hesabından silinməsi üzrə məsuliyyət daşıyır.

31.5. Ödəniş xidməti təchizatçısı, o cümlədən vasitəçi icra edilməsi, səhv icra edilməsi ödəniş əməliyyatlarının icrası üzrə və ya pul vəsaitinin əsassız olaraq ödəniş hesabından silinməsinə görə məsuliyyət daşıdıqda, ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş xidməti istifadəçisi tərəfindən ödənilən xidmət haqlarına digər xərclərin məbləği də kompensasiya edilməlidir.

31.6. Ödəniş xidməti istifadəçisi icra edilməyən, səhv icra edilən ödəniş əməliyyatlarına və ya pul vəsaitinin əsassız olaraq ödəniş hesabından silinməsinə görə ödəniş xidməti təchizatçısından ödəniş əməliyyatı üzrə məbləğ, xidmət haqqı və digər xərclərdən əlavə, Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 449-cü maddəsinə uyğun olaraq faizlərin ödənilməsinə tələb edə bilər.

31.7. Ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş xidməti istifadəçisi tərəfindən ödəniş sərəncamında səhv göstərilmiş məlumatlara görə ödəniş sərəncamının icra edilməməsi və ya səhv icra olunması üçün məsuliyyət daşıyır.

31.8. Ödəyiciyə xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı icra edilməmiş, səhv icra edilmiş ödəniş əməliyyatı üzrə və pul vəsaitinin əsassız olaraq ödəniş hesabından silinməsi üzrə ödəyicinin tələbi əsasında xidmət haqqı tələb etmədən ödəniş əməliyyatının icrasını izləməli və bu haqda ödəyicini məlumatlandırmalıdır. Bu halda vəsait alana xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı ödəyiciyə xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısına qanunla qadağan olunmayan məlumatları təqdim etməlidir.

Maddə 32. Vəsait alan tərəfindən verilən ödəniş sərəncamının icra edilməməsi və ya səhv icrası

32.1. Ödəniş sərəncamı vəsait alan tərəfindən verildikdə ona xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş sərəncamının ödəyiciyə xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısına vaxtında və düzgün göndərilməsi üzrə vəsait alan qarşısında cavabdehdir.

32.2. Ödəyiciyə xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı vəsait alana xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı tərəfindən göndərilən ödəniş sərəncamının icra edilməməsinə və ya səhv icra edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Bu halda, ödəyiciyə xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı səhv icra edilmiş ödəniş sərəncamı üzrə vəsaitin dərhal ödəyicinin ödəniş hesabına bərpa edilməsini və ya tələb olunduqda ödəniş sərəncamının düzgün icrasını təmin etməlidir.

32.3. Vəsait alan tərəfindən ödəniş sərəncamı ödəyiciyə xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısına birbaşa təqdim edildikdə ödəniş xidməti təchizatçısı bu Qanunun 32.2-ci maddəsinə uyğun olaraq məsuliyyət daşıyır.

32.4. Ödəniş sərəncamı vəsait alan tərəfindən verildikdə, ona xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı icra edilməmiş və ya səhv icra edilmiş ödəniş əməliyyatı üzrə vəsait alannın tələbi əsasında xidmət haqqı tələb etmədən ödəniş əməliyyatının icrasını izləməli və bu haqda vəsait alanı məlumatlandırmalıdır.

Maddə 33. Vəsait alannın icra edilməsi ödəniş sərəncamı üzrə vəsaitin geri ödənilməsi

33.1. Ödəyici birbaşa debitoşmə üzrə ödəniləcək məbləği limitini müəyyən etməlidir. Ödəyiciyə xidmət edən ödəniş xidməti təchizatçısı vəsait alan tərəfindən verilən ödəniş sərəncamı üzrə ödəyicinin müəyyən etdiyi ödəniş məbləğindən yüksək məbləğdə ödəniş əməliyyatı apardıqı təqdirdə artıq ödənilmiş məbləği geri ödəməlidir.

33.2. Ödəyici bu Qanunun 33.1-ci maddəsinin ikinci cümləsində nəzərdə tutulmuş halda vəsaitin onun ödəniş hesabından silindiyi tarixdən 2 (iki) ay müddətində ona xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısına müraciət edə bilər.

33.3. Ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş əməliyyatı üzrə məbləğin geri ödənilməsi barədə ödəyicinin müraciəti daxil olduqdan sonra 5 (beş) iş günü müddətində bu Qanunun 33.1-ci maddəsinin ikinci cümləsinə uyğun olaraq artıq ödənilmiş məbləğin geri ödənilməsinə təmin etməli və ya imtinanın səbəbləri haqqında əsaslandırılmış məlumatı ödəyiciyə təqdim etməlidir.

Maddə 34. Unikal eyniləşdirici əsasında aparılan ödəniş əməliyyatları

34.1.Unikal eyniləşdirici əsasında aparılan ödəniş əməliyyatları unikal eyniləşdirici ilə müəyyən edilmiş vəsait alannın xeyrinə icra olunmuş hesab edilir.

34.2.Ödəniş xidməti istifadəçisi tərəfindən təqdim edilmiş unikal eyniləşdirici düzgün olmadıqda, ödəniş xidməti təchizatçısı bu səbəblə icra olunmamış və ya səhv icra edilmiş ödəniş əməliyyatlarına görə məsuliyyət daşıyır.

34.3.Ödəniş xidməti istifadəçisi ödəniş sərəncamı üzrə unikal eyniləşdiricidən başqa əlavə məlumatlar təqdim etdikdə, ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş əməliyyatını yalnız unikal eyniləşdiriciyə uyğun olaraq icra edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maddə 35. Autentifikasiyası

35.1. Mərkəzi Bankın normativ xarakterli aktları ilə müəyyənəşdirilmiş hallar istisna olmaqla, ödəniş xidməti təchizatçısı aşağıdakı hallarda gücləndirilmiş müştəri autentifikasiyası tətbiq etməlidir:

35.1.1. ödəyici ödəniş hesabına məsafədən (internet, telefon və digər kommunikasiya kanalları vasitəsilə) daxil olduqda;

35.1.2. ödəyici ödəniş əməliyyatını elektron formada apardıqda;

35.1.3. ödəyici ödəniş hesabına məsafədən giriş yarıda bilən kanallar vasitəsilə firildaqılıq və digər sui-istifadə halları ilə bağlı risklərə səbəb ola biləcək istənilən fəaliyyətə həyata keçirdikdə.

35.2. Ödəniş əməliyyatlarının elektron formada məsafədən həyata keçirilməsi zamanı ödəniş xidməti təchizatçısı əməliyyatın məbləğinə və vəsait alana dinamik bağlı olan elementlərdən ibarət gücləndirilmiş müştəri autentifikasiyasını tətbiq etməlidir.

35.3. Ödəniş xidməti təchizatçısı, o cümlədən vasitəçi və hesab üzrə məlumat xidməti göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş xidməti istifadəçilərinin fərdiləşdirilmiş təhlükəsizlik məlumatlarını məxfiliyini və təamliğini qoruymalıdır. Ödəniş xidməti təchizatçıların xidmətlərindən istifadə olunarkən tətbiq edilən gücləndirilmiş müştəri autentifikasiyası ilə bağlı tələblər Mərkəzi Bank tərəfindən müəyyən olunur.

35.4. Ödəniş hesabına xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı vasitəçiyə və hesab üzrə məlumat xidməti təchizatçısına ödəniş xidməti istifadəçiləri üçün təmin etdiyi autentifikasiya proseduruna əsaslanaraq əməliyyatları həyata keçirməyə imkan yaratmalıdır.

Maddə 36. Ödəniş terminaları vasitəsilə ödəniş xidmətlərinin göstərilməsi

36.1.Ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş xidmətlərini ödəniş terminaları vasitəsilə göstərdikdə ödəyicidən qəbul olunmuş pul vəsaitini vəsait alana bağladığı müqavilədə ayrı müddət nəzərdə tutulmadıqda (müqavilədə nəzərdə tutulan müddət 5 (beş) iş günündən artıq ola bilməz) növbəti əməliyyat günündən gec olmayaraq vəsait alannın ödəniş hesabına köçürməlidir.

36.2. Mərkəzi Bank tərəfindən müəyyən edilən hallar istisna olmaqla, ödəniş terminalı ödəniş xidməti istifadəçisinin ödəniş əməliyyatını təsdiq edən məlumatla təmin etməlidir. Ödəniş terminaları vasitəsilə aparılan ödəniş əməliyyatların təsdiq edən məlumatlara dair tələblər və məlumatların təqdim edilməsi qaydası Mərkəzi Bankın normativ xarakterli aktları ilə müəyyən edilir.

Maddə 37. Ödəniş alətindən istifadə və ödəniş hesablarına çıxış əldə etmə üzrə məhdudiyəyötlər

37.1. Ödəniş xidməti təchizatçısı və ödəyici ödəniş alətləri vasitəsilə həyata keçirilən ödəniş əməliyyatlarının maksimum məbləğini qarşılıqlı şəkildə müəyyən edir.

37.2. Qanunda nəzərdə tutulmuş hallarda yanaşı, ödəniş xidməti təchizatçısı ödəyici ilə bağlanmış müqavilədə nəzərdə tutulduqda aşağıdakı məqsədlərlə ödəniş alətini blokləşdırmaq hüququna malikdir:

37.2.1. ödəniş alətinin təhlükəsizliyinin təmin olunması;

37.2.2. ödəniş alətinin dələduzluq məqsədilə və ya səlahiyyətlil olmayan şəxs tərəfindən istifadə olunmasının qarşısının alınması;

37.2.3. ödəyicinin kredit xətti ayrılmış ödəniş alətləri üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi təhlükəsinin qarşısının alınması.

37.3. Ödəniş xidməti təchizatçısı bu Qanunun 37.2-ci maddəsində nəzərdə tutulduğu hallarda ödəyicini ödəniş alətinin blokləşdirilməsi və bunun əsaslandırılmış səbəbi barəsində mümkün olduqda əvvəlcədən və ya ən gecici blokləşdirmədən dərhal sonra məlumatlandırılmalıdır, bu şərtlə ki, qanunla belə məlumatın verilməsi qadağan edilməsin.

37.4. Ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş alətinin blokləşdirilməsinə səbəb olan hal aradan qalxdıqdan sonra ödəniş alətini blokdan çıxarmalı və ya yeni ödəniş aləti ilə əvəz etməlidir.

37.5. Ödəniş hesabına xidmət göstərən ödəniş xidməti təchizatçısı hesab üzrə məlumat xidməti təchizatçısının və ya vasitəçinin ödəniş xidməti istifadəçisinin ödəniş hesabına çıxış əldə etməsinə və ya əməliyyat aparmasına yalnız bunun icazəsinə və ya firildaqılıq məqsədilə həyata keçirildiyini əsaslandırmaq imtina edə bilər. Belə hallarda ödəniş hesabına xidmət edən ödəniş xidməti təchizatçısı ödəyici imtinanın səbəbləri barədə yazılı qaydada məlumatlandırır.

37.6. Ödəniş hesabına çıxış əldə edilməsinə imtina etməmiş ödəniş xidməti təchizatçısı hesab üzrə məlumat xidməti təchizatçısına və ya vasitəçiyə bu Qanunun 37.5-ci maddəsinə göstərilən səbəblər aradan qalxdıqdan sonra ödəniş hesabına çıxış əldə etməyə və əməliyyat aparmağa icazə verməlidir.

37.7. Bu Qanunun 37.5-ci maddəsində göstərilən hallar baş verdikdə ödəniş xidməti təchizatçısı hesab üzrə məlumat xidməti təchizatçısı və ya vasitəçi ilə əlaqədar insident barədə dərhal Mərkəzi Banka məlumat verir. Məlumat insidentin təfərriatlarını və həyata keçirilmiş tədbirin səbəblərini əhatə etməlidir. Mərkəzi Bank məsələni araşdırır və bu Qanuna müvafiq olaraq tədbirlər görür.

Maddə 38. Ödəniş xidməti istifadəçisinin ödəniş alətinə və fərdiləşdirilmiş təhlükəsizlik məlumatlarına münasibətdə vəzifələri

38.1. Ödəniş xidməti istifadəçisinin ödəniş alətinə münasibətdə vəzifələri aşağıdakılardır:

38.1.1. ödəniş alətindən ödəniş alətinin emissiyası və istifadəsi şərtlərinə uyğun olaraq istifadə etmək;

38.1.2. ödəniş alətini əldə etdikdən dərhal sonra onun fərdiləşdirilmiş təhlükəsizlik məlumatlarının təhlükəsiz saxlanmasını təmin etmək;

38.1.3. ödəniş alətinin itirilməsini, oğurlanmasını və ya səlahiyyətlil olmayan şəxs tərəfindən istifadə olunmasını müəyyən eddikdə ödəniş xidməti təchizatçısına və ya onun tərəfindən səlahiyyətəndirilmiş digər şəxsi dərhal məlumatlandırmaq.

Maddə 39. Ödəniş xidməti təchizatçısının ödəniş alətinə münasibətdə vəzifələri

39.1. Ödəniş alətini emissiyası edən ödəniş xidməti təchizatçısının vəzifələri aşağıdakılardır:

39.1.1. ödəniş alətinin fərdiləşdirilməsi təhlükəsizlik məlumatlarının ödəniş alətini istifadə etmək hüququ olan ödəniş xidməti istifadəçisindən başqa digər şəxslərə açıqlanmamasını təmin etmək;

39.1.2. ödəniş xidməti istifadəçisinə əvvəlcədən verilməsi ödəniş alətinin əvəz edilməsi halı istisna olmaqla, ödəniş xidməti istifadəçisi müraciət etmədən ödəniş alətini ona təqdim etməmək;

39.1.3. ödəniş xidməti istifadəçisini günün24 (iyirmi dörd) saatı müddətində bu Qanunun 38.1.3-cü maddəsinə uyğun olaraq bildiriş vermək və onu ödəniş alətinin blokdan çıxarılması ilə bağlı müraciət etmək üçün əlaqə vasitələri ilə təmin etmək, habelə 18(on səkkiz) ay müddətdə bildirişin verilməsi faktının saxlanmasını təmin etmək;

39.1.4. ödəniş xidməti istifadəçisi tərəfindən bu Qanunun 38.1.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş hallarda verilən bildirişdən dərhal sonra ödəniş alətini blokləşdirmaq;

39.1.5. ödəniş alətininə onunla əlaqədar hər hansı fərdiləşdirilmiş təhlükəsizlik məlumatlarının ödəniş xidməti istifadəçisinə təhlükəsiz göndərilməsinə təmin etmək.

Maddə 40. Ödəniş alətlərinin istifadəsi üzrə istisnalar

40.1. Bu Qanunun 20.3-cü maddəsi ilə müəyyən edilmiş kiçikhəcmli ödəniş aləti olduqda:

40.1.1. ödəniş xidməti alətini bloklaşdırılmasına və sonrakı istifadəsinin məhdudlaşdırılmasına imkan vermədikdə, bu Qanunun 38.1.3-cü, 39.1.3-cü, 39.1.4-cü və 41.4-cü maddələri tətbiq edilmir;

40.1.2. Mərkəzi Bankın normativ xarakterli aktlarına uyğun olaraq ödəniş xidməti istifadəçisi eyniləşdirilməyən ödəniş aləti istifadə edildikdə və ya ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş alətinə xas olan digər səbəblərə görə ödəniş əməliyyatının avtorizə edildiyini sübuta yetirə bilmədiyi təqdirdə, bu Qanunun 25-civə 41-ci maddələri tətbiq edilmir;

40.1.3.ödəniş sərəncamının icra edilməməsi ödəyiciyə məlum olduğu halda, ödəniş xidməti təchizatçısı ödəniş sərəncamının icrasından imtina barəsində ödəniş xidməti istifadəçisini məlumatlandırmaya bilər;

40.1.4. bu Qanunun 16-cı və 17-ci maddələri ilə müəyyən edilən ödəniş sərəncamının icrasından əvvəl və sonra məlumatlandırma tələbləri,bu Qanunun 28-ci maddəsi ilə müəyyən edilən ödəniş sərəncamının geri götürülməsi tələbləri tətbiq edilmir;

40.1.5. bu Qanunun 29.4-cü maddəsində nəzərdə tutulan müddətdən fərqli müddət tətbiq edilə bilər.

Maddə 41. Ödəyicinin avtorizə olunmamış ödəniş əməliyyatları üzrə məsuliyyət həddi

41.1. Ödəniş alətinin itirilməsi, oğurlanması və ya səlahiyyətlil olmayan şəxs tərəfindən istifadəsi zamanı hər bir avtorizə edilməmiş ödəniş əməliyyatı üzrə bu Qanunun 25.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hallarda istisna olmaqla, ödəyici yalnız 100 (yüz) manatədək və ya xarici valyutada 100 (yüz) manat ekvivalentinədək itkiyə məruz qala bilər.

41.2. Ödəyicinin dələduzluğa yol verdiyi hallar istisna olmaqla, ödəniş alətinin itirilməsi, oğurlanması və ya səlahiyyətlil olmayan şə

Ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Əvvəli 6-cı səh.

43.6. Bu Qanunun 5.1-ci, 5.2-ci və 64-cü maddələri nəzərə alınmaqla, lisenziya əsasında fəaliyyət göstərən operator tərəfindən (bank, xarici bankın yerli filialı, poçt rabitəsinin milli operatoru istisna olmaqla) ödəniş sistemlərinin təşkili ilə yanaşı, ödəniş kartlarının emissiyasına və ekvayrinqinə texniki xidmət göstərilməsindən başqa digər fəaliyyət həyata keçirilə bilməz.

43.7. Operator, ödəniş sistemi iştirakçıları, ödəniş sistemlərinin fəaliyyətinin təmin edilməsinə cəlb olunan digər şəxslər, həmin şəxslərin idarəetmə orqanlarının mövcud və keçmiş üzvləri, habelə digər mövcud və keçmiş əməkdaşları tərəfindən ödəniş sisteminin idarə edilməsi və ya xidmət səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar ödəniş sistemində ödəniş xidməti istifadəçiləri, ödəniş hesabları, habelə emal olunan ödəniş əməliyyatları barədə onlara məlum olan məlumatların qeyri-qanuni açıqlanması qadağandır.

43.8. Operator ödəniş sistemlərinin fəaliyyətinin təmin edilməsinə cəlb etdiyi şəxslərlə bağladığı müqavilədə bu Qanunun 42.1-ci və 42.2-ci maddələrinin tələblərinin əks olunmasını təmin etməlidir.

43.9. Ödəniş sisteminin operatoru və iştirakçıları arasındakı qarşılıqlı münasibətlər müqavilə və ödəniş sisteminə dair qaydalar ilə tənzimlənir.

43.10. Ödəniş sisteminə dair qaydalarda birbaşa və ya dolaylı iştirak nəzərdə tutula bilər.

43.11. Ödəniş sisteminin birbaşa iştirakçısı ödəniş sisteminin digər iştirakçıları ilə hesablaşmaların aparılması məqsədilə hesablaşma agentinə, dolaylı iştirakçı isə birbaşa iştirakçıda müxbir və ya cari hesab açmalıdır.

43.12. Ödəniş sisteminin birbaşa və dolaylı iştirakçıları arasında qarşılıqlı münasibətlər müqavilə və ödəniş sisteminə dair qaydalar əsasında tənzimlənir.

Maddə 44. Ödəniş sisteminə dair qaydalar

44.1. Ödəniş sisteminə dair qaydalarda azı aşağıdakılar əks olunmalıdır:

44.1.1. ödəniş sistemində iştirak, iştirakın dayandırılması və sistemdən kənarlaşdırılma şərtləri;

44.1.2. operatorun və ödəniş sistemi iştirakçılarının hüquq və vəzifələri;

44.1.3. ödəniş sisteminin fəaliyyət rəqlamenti;

44.1.4. klining və hesablaşmaların aparılması, məlumatların təqdim olunmasına qaydası, forma və strukturu;

44.1.5. emal olunan ödəniş sərəncamlarının forma və strukturu;

44.1.6. ödəniş sərəncamının qəbulu və geri götürülməzliyi şərtləri;

44.1.7. informasiya sistemlərinin təşkili və idarə edilməsi, habelə informasiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsi qaydaları;

44.1.8. risklərin idarə olunması və hesabatlılığın təşkili;

44.1.9. hesablaşmaların başa çatdırılması nəzərdə tutulduğu halda, likvidliyin təmin olunması üsulu;

44.1.10. hesablaşmaların aparıldığı valyuta (valyutalar);

44.1.11. göstərilən xidmətlər və təbiiq edilən xidmət haqları;

44.1.12. ödəniş sistemi iştirakçıları arasında mübahisəli halların həlli;

44.1.13. ödəniş sisteminə dair qaydaların pozulmasına görə tələblərin məsuliyyəti.

44.2. Operator ödəniş sisteminə dair qaydaların bu Qanunun tələblərinə uyğun olmasını təmin edir.

44.3. Operator birtərəfli qaydada ödəniş sisteminə dair qaydalarda dəyişikliklər edə bilər. Ödəniş sisteminə dair qaydalarda dəyişikliklər ödəniş sistemi iştirakçılarına bildirildikdən I (bir) ay sonra təbiiq edilir.

44.4. Operator ödəniş sisteminə dair qaydalarda ödəniş sistemi iştirakçıları arasında ayrı-seçkiləy yol verməməli, ödəniş sisteminə yaranan bələvək risklərin qarşısını alınması halları istisna olmaqla ödəniş sistemində iştiraka mane olmamalıdır.

44.5. Ödəniş sisteminə dair qaydalarda ödəniş sistemi iştirakçılarına qarşı aşağıdakı tələblər irəli sürülmə bilməz:

44.5.1. digər ödəniş sistemlərində iştirakın məhdudlaşdırılması;

44.5.2. ödəniş sistemində ödəniş sistemi iştirakçıları hüquq və öhdəliklərinə münasibətdə onlar arasında hər hansı fərqli şərtlərin müəyyən edilməsi;

44.5.3. ödəniş xidməti təchizatçısının növündən asılı olaraq məhdudiyətlər.

Maddə 45. Hesablaşmaların aparılması

45.1. Ödəniş sistemi iştirakçısı eyni zamanda ödəniş sisteminin hesablaşma agentinə (və ya) operatoru ola bilər.

45.2. Hesablaşma agentinə olaraq Mərkəzi Bank, yerli bank, xarici bankın yerli filialı çıxış edə bilər. Ödəniş sistemində yerli banklar, xarici bankın yerli filialları (və ya) poçt rabitəsi milli operatoru arasında manatla olan hesablaşmalar üzrə hesablaşma agentini funksiyasını yalnız Mərkəzi Bank həyata keçirir.

45.3. Operator və hesablaşma agentinə öz fəaliyyətini bu Qanunun tələblərinə, ödəniş sisteminə dair qaydalara və ödəniş sistemi iştirakçıları ilə imzalanmış müqaviləyə uyğun olaraq həyata keçirir.

45.4. Hesablaşma agentinə tərəfindən ödəniş sərəncamları üzrə hesablaşmalar iştirakçıların müxbir və ya cari hesabları üzərindən aparılır.

45.5. Hesablaşma agentinə klining üzrə ödəniş sisteminə hesablaşmaların başa çatdırılmasını ödəniş sistemi iştirakçıların müxbir və ya cari hesabları üzrə tələblər müəyyən etməklə, habelə nağd pul, dövlət istiqrazları və ya Mərkəzi Bank tərəfindən buraxılmış qiymətli kağızların girovu mexanizmlərini təbiiq etməklə təmin edə bilər. Bu cür girov maliyyə girovu hesab olunur və və

saitin girovuna Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 1078-23.19-cu maddəsi şamil edilir və ödəniş sistemində hesablaşmalar başa çatdırılanaqəd həmin vəsaitə üçüncü şəxslərin tələbləri üzrə tutma yönəldilə bilməz.

Maddə 46. Ödəniş sistemlərində ödəniş sərəncamının geri götürülməzliyi

Ödəniş sistemi tərəfindən qəbul edilmiş ödəniş sərəncamı ödəniş sisteminə dair qaydalarla müəyyən olunmuş andan ödəniş sisteminin iştirakçısı və ya digər şəxs tərəfindən geri götürülə bilməz.

Maddə 47. Ödəniş sistemlərində hesablaşmaların qətiliyi

47.1. Ödəniş sistemi iştirakçısının və ya operatorun rezolyusiyası, öhdəliklərinin könüllü restrukturizasiyası və ya iflas proseduru başlanıldıqda ödəniş sərəncamının icra proseduru bu Qanun və "Banklar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilir.

47.2. Ödəniş sisteminə daxil edilən və ödəniş sisteminə dair qaydalar ilə geri götürülməz hesab edilən ödəniş sərəncamları bu Qanunun 47.1-ci maddəsində qeyd olunan tədbirlər barədə qərar qəbul olunduğu halda hüquqi qüvvədə qalır və üçüncü tərəf üçün məcburi olur, bu şərtlə ki, ödəniş sərəncamları həmin qərar qüvvəyə minənədək geri götürülməz olsun və operatorun ödəniş sərəncamının geri götürülməzliyi annədək bu qərar haqqında xəbər tutduğu sübuta yetirilməsin.

47.3. Ödəniş sisteminin iştirakçısı haqqında bu Qanunun 47.1-ci maddəsində qeyd olunan tədbirlər barədə qəbul edilən qərarlar qüvvəyə minənədək bağlanmış əqd-ləri ləğv edən və ya toxirə salan hər hansı normativ hüquqi akt və ya sərəncam ödəniş sistemləri vasitəsilə həyata keçirilmiş kliningin nəticələrini ləğv edə bilməz.

47.4. Ödəniş sisteminin iştirakçısı onun haqqında bu Qanunun 47.1-ci maddəsində qeyd olunan tədbirlər barədə məlumatı dərhal iştirakçısı olduğu ödəniş sisteminin operatoruna göndərməlidir.

47.5. Operator ödəniş sisteminin iştirakçısı haqqında bu Qanunun 47.1-ci maddəsində qeyd olunan tədbirlər barədə məlumatı əldə etdikdə ödəniş sisteminin digər iştirakçılarına dərhal məlumatlandırılmalıdır.

7-ci fəsil

Lisenzialaşdırma və xarici ödəniş təşkilatları, elektron pul təşkilatları və operatorların müqavilə əsasında fəaliyyəti

Maddə 48. Lisenzialaşdırma və qeydiyyatda dair ümumi tələblər

48.1. Ödəniş təşkilatı, elektron pul təşkilatı və operator (Mərkəzi Bank istisna olmaqla) ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri sahəsində fəaliyyəti bu Qanuna uyğun olaraq lisenziya aldıqdan sonra həyata keçirə bilər.

48.2. Operator fəaliyyəti ilə məşğul olmayan şəxslərin adında "ödəniş sistemi", ödəniş xidmətlərinin göstərilməsi fəaliyyəti ilə məşğul olmayan şəxslərin adında isə "ödəniş təşkilatı" və ya "elektron pul təşkilatı" sözlərinin istifadə edilməsi qadağandır.

48.3. Müstəsna olaraq hesab üzrə məlumat xidmətinin göstərilməsi üçün ödəniş təşkilatı bu Qanuna uyğun olaraq Mərkəzi Bankda qeydiyyatda alınmaqla hesab üzrə məlumat xidmətinə göstərə bilər. Həmin ödəniş təşkilatı digər ödəniş xidmətlərini göstərmək istədikdə bu Qanuna uyğun olaraq lisenziya almalıdır.

48.4. Banklar və xarici bankların yerli filialları, bank olmayan kredit təşkilatları, habelə poçt rabitəsinin milli operatoru ödəniş xidmətlərini "Banklar haqqında", "Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında" və "Poçt haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun aldıqları lisenziya əsasında həyata keçirirlər. Həmin təşkilatlar bu Qanunun 3.1.5 - 3.1.7-ci maddələrində qeyd olunan ödəniş xidmətlərinə başlanmadan azı I (bir) ay əvvəl Mərkəzi Bankı bu barədə yazılı formada məlumatlandırılmalıdırlar.

48.5. Bu Qanunun 48.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan lisenziya müddətsizdir və verildiyi gündən qüvvəyə minir, yalnız onu almış şəxs tərəfindən istifadə edilə bilər və üçüncü şəxslərə ötürülmə bilməz.

48.6. Ödəniş təşkilatına, elektron pul təşkilatına və operatora verilmiş lisenziyada aşağıdakılar qeyd olunur:

48.6.1. lisenziyanın verilmə tarixi və qeydiyyat nömrəsi;

48.6.2. lisenziya verən qurumun adı və hüquqi ünvanı;

48.6.3. lisenziyanın sahibi barədə məlumatlar (hüquqi şəxsin, xarici hüquqi şəxsin yerli filialının adı və hüquqi ünvanı);

48.6.4. həyata keçirilməsində lisenziya verilmiş fəaliyyət növü;

48.6.5. operator olduqda ödəniş sisteminin adı.

48.7. Lisenziyanın verilməsi üçün "Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş məbləğdə dövlət rüsumu ödənilir.

48.8. Mərkəzi Bank təqdim edilən sənədlərin və məlumatların yoxlanılması məqsədilə müstəqil və etibarlı mənbələrdən, habelə dövlət orqanlarından (qurumlarından) məlumat almaldır. Dövlət orqanları (qurumları) Mərkəzi Bankın sorğu etdiyi məlumatı 7 (yeddi) iş günü müddətində verməlidirlər. Bu tələb sonradan ödəniş təşkilatı, elektron pul təşkilatı və operatorada pəy əldə etmək istəyən şəxslərə (hüquqi şəxs olduqda onun icra orqanlarının rəhbərlərinə) və bənefisiar mülkiyyətçi olan şəxslərə münasibətdə də şamil edilir. Dövlət orqanları (qurumları) sorğu edilən məlumatların dövlət sirri istisna olmaqla, kommersiya sirri, vergi sirri və ya qanunla mühafizə olunan digər konfidensial məlumatlara aid olmasına istisnad etməklə həmin məlumatların verilməsindən imtina edə bilməz.

48.9. Bu Qanunun 7-ci fəslində nəzərdə tutulan sənədlərin və ya məlumatların Elektron Hökumət Informa-

siya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) əldə edilməsi mümkün olduqda həmin sənədlər və ya məlumatlar ərizəçidən tələb edilmir. Belə sənədlərin və ya məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadıqı hallarda onların təqdim edilməsi ərizəçinin razılıqla sorğu əsasında müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) tələb olunur və ya ərizəçi tərəfindən təmin edilir.

48.10. Bu Qanunla vətəndaş qüsuruzluğu tələbi müəyyən olunmuş şəxslərin məhkumluğu Mərkəzi Bankın sorğusu ilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) verdiyi arayış əsasında müəyyən edilir. Həmin şəxslər əcnəbi olduqda, cinayət məsuliyyətinə cəlb olunub-olunmadığı barədə rezidenti olduğu ölkənin aidiyyəti dövlət orqanlarından əldə edilmiş arayış təqdim edilir.

48.11. Bu Qanunun 7-ci fəslində nəzərdə tutulmuş lisenziyanın alınması üçün əcnəbilər və xarici hüquqi şəxslər tərəfindən təqdim olunan sənədlər qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada ləqəlləşdirilir və ya onlara apostil verilir.

48.12. Mərkəzi Bank xarici ödəniş təşkilatı, elektron pul təşkilatı və operatorun yerli filialına lisenziyanın verilməsi üçün təqdim edilən sənədlərə baxılması zamanı, sənədlərə dair məlumatların dəqiqləşdirilməsi üçün xarici ölkələrin aidiyyəti orqanına müraciət edə bilər.

48.13. Ödəniş təşkilatı, elektron pul təşkilatı və operator fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün lisenziya verildikdən sonra Mərkəzi Bank 5 (beş) iş günü müddətində bu barədə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) məlumat verir.

Maddə 49. Ödəniş təşkilatına və elektron pul təşkilatına lisenziya verilməsi üçün müraciət

49.1. Lisenziya verilməsi üçün müraciət edən Mərkəzi Banka lisenziya tələb olunan fəaliyyət üzrə ödəniş xidmətlərinin növü göstərilməklə ərizə təqdim edir.

49.2. Bu Qanunun 48.9-cu maddəsinin tələbləri nəzərə alınmaqla, ərizəyə aşağıdakı məlumat və sənədlər əlavə edilir:

49.2.1. hüquqi şəxsin səlahiyyətli orqanının qərarı;

49.2.2. nizamnamənin və hüquqi şəxslərin dövlət reyestrindən çıxarışın notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsinə uyğun olaraq təsdiqlənmiş surəti;

49.2.3. nizamnamə kapitalının miqdarı, hər bir iştirakçının payı (səhmi) və payın (səhmin) əldə edilməsi üçün yönəldilən vəsaitin mənbəyi haqqında məlumatlar və sənədlər;

49.2.4. ödənilmiş nizamnamə kapitalının məbləğinin bu Qanunun 4.2-ci maddəsinə uyğun olaraq Mərkəzi Bank tərəfindən müəyyən edilmiş minimum miqdardan az olmamasını təsdiqləyən sənəd;

49.2.5. mühüm iştirak payının sahiblərinin bu Qanunun 61.4-cü maddəsinə uyğunluğunu təsdiq edən sənədlər;

49.2.6. müraciət edəninin idarəetmə funksiyalarını yerinə yetirən şəxslərinin vətəndaş qüsuruzluğuna dair məlumat, o cümlədən icra orqanının rəhbərinin bu Qanunun 60.1-ci və 60.3-cü maddələri ilə müəyyən edilmiş tələblərə cavab verməsinin təsdiq edən sənədlərin notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsinə uyğun olaraq təsdiq edilmiş surəti;

49.2.7. müraciət edəninin təşkilatı strukturu, idarəetmə orqanları, Mərkəzi Bankın müəyyən etdiyi formada iştirakçıları arasındakı münasibətlər və bənefisiar mülkiyyətçiləri, o cümlədən onların bu Qanunla müəyyən edilmiş vətəndaş qüsuruzluğuna haqqında məlumat;

49.2.8. göstəriləcək ödəniş xidməti üzrə fəaliyyət proqramı və ilk 3 (üç) il üçün biznes-plan;

49.2.9. müraciət edəninin daxili nəzarət və risklərin idarə edilməsi sistemi, o cümlədən ödəniş xidmətlərinin göstərilməsi zamanı fərqləndirilmiş hallardan və fərdi məlumatların qeyri-qanuni istifadəsindən müdafiəsi üçün təhlükəsizlik tədbirlərinə dair məlumat;

49.2.10. fəvqəladə hallarda fəaliyyətin davamlılığı və bərpa planı;

49.2.11. həssas ödəniş məlumatlarının yazılması, monitorinqi, izlənilməsi və bu məlumatlara girişin məhdudlaşdırılması üzrə prosedurlar.

49.3. Göstəriləcək ödəniş xidməti üzrə fəaliyyət proqramı və biznes-planına, daxili nəzarət və risklərin idarəetmə sistemlərinə, o cümlədən ödəniş xidmətlərinin göstərilməsi üzrə təhlükəsizlik tədbirlərinə, fəvqəladə hallarda fəaliyyətin davamlılığına və bərpa planına, habelə bu Qanunun 49.2.11-ci maddəsində nəzərdə tutulan prosedurlara dair tələblər Mərkəzi Bank tərəfindən müəyyən olunur.

Maddə 50. Ödəniş təşkilatına və elektron pul təşkilatına lisenziya verilməsi üçün müraciətə baxılması

50.1. Lisenziyanın verilməsi üçün müraciətə təqdim edilmiş tarixdən 60 (altmış)övqtim günü müddətində baxılır.

50.2. Mərkəzi Bank baxılmaq üçün təqdim olunmuş sənədlərə aradan qaldırılması mümkün olan və lisenziyanın verilməsindən imtinağa səbəb olmayan çatışmazlıqlar aşkar etdikdə, bu barədə ərizənin qeydiyyatda alındığı tarixdən 15 (on beş) iş günü müddətində müraciət edənə yazılı bildiriş təqdim edir və ya göndərir və formal tələblərə əməl olunmamasının hüquqi nəticələrini izah edir.

50.3. Müraciət edən çatışmazlıqları yazılı bildiriş alındığı tarixdən ən gec 15 (on beş) iş günü müddətində aradan qaldırılmalıdır. Mərkəzi Bank tərəfindən yazılı bildirişin təqdim edilməsi və ya göndərilməsi bu Qanunun 50.1-ci maddəsində müraciətə baxılması üçün müəyyən edilmiş müddətin axımını dayandırır və dayandırılmış müddət müraciətə baxılması müddətinə daxil edilmir.

Müraciət edən tərəfindən çatışmazlıqların aradan qaldırılması barədə Mərkəzi Banka yazılı məlumat daxil olduqdan sonra müddətin axımı bərpa olunur.

50.4. Mərkəzi Bank lisenziyanın verilməsi barədə qərar qəbul etdikdə müraciət edənə 2 (iki) iş günü müddətində dövlət rüsumunu ödəməsi haqqında məlumat verir.

50.5. Lisenziyanın verilməsi üçün dövlət rüsumunun ödənilməsi təsdiq edən sənəd Mərkəzi Banka təqdim edildikdən sonra lisenziya 2 (iki) iş günündən gec olma-yaraq müraciət edənə təqdim edilir və ya göndərilir. Dövlət rüsumunun ödənilməsi faktını təsdiq edən sənəd 5 (beş) iş günü müddətində təqdim edilmədikdə lisenziya Mərkəzi Bank tərəfindən ləğv edilir və bu barədə məlumat 2 (iki) iş günü müddətində müraciət edənə təqdim edilir və ya göndərilir.

50.6. Mərkəzi Bank lisenziyanın verilməsindən aşağıdakı hallarda imtina edir:

50.6.1. Müraciət edən ona yazılı bildirişdə qeyd olunmuş çatışmazlıqları bu Qanunun 50.3-cü maddəsi ilə müəyyən olunan müddətdə aradan qaldırmadıqda və ya təqdim edilmiş sənədlərdə həqiqətə uyğun olmayan və ya təhrif olunmuş məlumatlar aşkar edildikdə;

50.6.2. göstəriləcək ödəniş xidməti üzrə fəaliyyət proqramı və biznes-plan, nizamnamə kapitalının miqdarı, daxili nəzarət və risklərin idarəetmə sistemləri, o cümlədən ödəniş xidmətlərinin göstərilməsi üzrə təhlükəsizlik tədbirləri, fəvqəladə hallarda fəaliyyətin davamlılığı və bərpa planı, habelə bu Qanunun 49.2.11-ci maddəsində nəzərdə tutulan prosedurlar bu Qanunun 49.3-cü maddəsi ilə müəyyən edilən tələblərə cavab vermədikdə;

50.6.3. müraciət edəninin idarəetmə funksiyalarını yerinə yetirən şəxsləri vətəndaş qüsuruzluğu tələbinə, icra orqanının rəhbəri bu Qanunun 60.1-ci və 60.3-cü maddələri ilə müəyyən edilmiş tələblərə cavab vermədikdə;

50.6.4. mühüm iştirak payının sahibləri bu Qanunun 61.4-cü maddəsi ilə müəyyən edilmiş tələblərə, bənefisiar mülkiyyətçiləri isə vətəndaş qüsuruzluğu tələbinə cavab vermədikdə;

50.6.5. mühüm iştirak pay sahiblərinin və ya bənefisiar mülkiyyətçilərin müraciət edənə təsirinin onun etibarlı və prudenial idarə olunması üçün təhlükə törədcəyinə əsaslar verən faktlar olduqda və ya müraciət edəninin ilkin nizamnamə kapitalının mənbəyi məlum olmadıqda.

50.7. Mərkəzi Bank lisenziya verilməsindən imtina barədə qərar qəbul etdikdə, qərar qəbul edildiyi tarixdən 2 (iki) iş günü müddətində imtina səbəbləri göstərilməklə ərizəçiyə təqdim edilir və ya göndərilir.

50.8. Lisenziyanın verilməsindən imtina cavabı almış müraciət edən aşkar edilmiş səhvləri və çatışmazlıqları aradan qaldırıldıqdan sonra lisenziya verilməsi üçün təkrar ərizə ilə Mərkəzi Banka müraciət edə bilər. Bu halda müraciətə bu Qanunun 50.1-ci maddəsinə uyğun olaraq yeni müraciət kimi baxılır.

50.9. Müraciət edən lisenziyanın verilməsindən imtina haqqında qərardan məhkəməyə şikayət verə bilər.

50.10. Ödəniş təşkilatı və ya elektron pul təşkilatı yenidən təşkil edildikdə, onun adı və ya hüquqi ünvanı dəyişdirildikdə, o, reyestrə müvafiq dəyişikliklərinin edilməsi və lisenziyanın yenidən rəsmiləşdirilməsi üçün ərizə ilə Mərkəzi Banka müraciət edir. Bu Qanunun 48.9-cu maddəsinin tələbləri nəzərə alınmaqla, ərizəyə mövcud lisenziya, yenilənmiş nizamnamə və hüquqi şəxslərin dövlət reyestrindən çıxarışın notariat qaydasında və ya "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsinə uyğun olaraq təsdiqlənmiş surəti əlavə olunur.

50.11. Bu Qanunun 50.10-cu maddəsinə uyğun olaraq ərizə və ona əlavə olunan sənədlər daxil olduqdan sonra 5 (beş) iş günü müddətində Mərkəzi Bank lisenziyanı yenidən rəsmiləşdirilməsi haqqında müraciətə baxır və təqdim olunan sənədlərdə çatışmazlıq olmadıqda müraciət edənə yenidən rəsmiləşdirilmiş lisenziya verir. Təqdim olunan sənədlərdə çatışmazlıqlar aşkar edildikdə yenidən rəsmiləşdirilmiş lisenziyanın verilməsindən imtina haqqında qərar qəbul edilir və 2 (iki) iş günü müddətində səbəbləri göstərilməklə imtina barədə qərara dair müraciət edənə yazılı məlumat verilir. Yenidən rəsmiləşdirilmiş lisenziya ödəniş təşkilatına və ya elektron pul təşkilatına təqdim edilir və ya göndərilir.

50.12. Ödəniş təşkilatı və ya elektron pul təşkilatı lisenziyasında nəzərdə tutulmayan ödəniş xidmətinin göstərilməsi üçün müraciət etdikdə Mərkəzi Bank tərəfindən ödəniş təşkilatının və ya elektron pul təşkilatının lisenziyasında nəzərdə tutulmayan ödəniş xidmətinin göstərmək üçün müraciət etdikdə bu Qanunun 49.2.8 - 49.2.11-ci maddələrində qeyd olunmuş sənədlərdə müvafiq dəyişiklikləri müraciətə əlavə edir. Mərkəzi Bank bu müraciətə 30 (otuz) iş günü müddətində baxaraq qərar qəbul edir. Qərar qəbul olunduğu tarixdən 2(iki) iş günü müddətində yenidən rəsmiləşdirilmiş lisenziya və ya lisenziyanın verilməsindən imtina barədə əsaslandırılmış qərar ödəniş təşkilatına və ya elektron pul təşkilatına təqdim edilir və ya göndərilir.

50.13. Ödəniş təşkilatı və ya elektron pul təşkilatı lisenziyasında nəzərdə tutulmayan ödəniş xidmətinin göstərilməsi üçün müraciət etdikdə Mərkəzi Bank tərəfindən ödəniş təşkilatının və ya elektron pul təşkilatının lisenziyasının yenidən rəsmiləşdirilməsi üçün müraciətinə baxılmasına bu Qanunun 50.2-ci, 50.3-cü, 50.6.1-ci və 50.6.2-ci maddələri şamil edilir.

50.14. Lisenziya itirildikdə, zədələndikdə və ya məhv olduqda ödəniş təşkilatı və ya elektron pul təşkilatı lisenziyanın dublikatının verilməsi üçün Mərkəzi Banka ərizə ilə müraciət edir. Zədələnmiş lisenziyanın dublikatının verilməsi ilə bağlı müraciət edildikdə, ərizəyə zədələnmiş lisenziya əlavə olunur.

50.15. Bu Qanunun 50.14-cü maddəsinə uyğun olaraq ərizə və ona əlavə olunan sənədlər daxil olduqdan sonra 7 (yeddi) iş günü müddətində Mərkəzi Bank itirilmiş, zədələnmiş və ya məhv olmuş lisenziyanın dublikatını hazırlayaraq ödəniş təşkilatına və ya elektron pul təşkilatına təqdim edir və ya göndərir.

50.16. Lisenziyanın bu Qanunun 50.10-cu və 50.14-cü maddələrinə uyğun olaraq yenidən rəsmiləşdirildiyi və

ya dublikatının verildiyi müddətdə ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatı öz fəaliyyətini Mərkəzi Bankın təqdim etdiyi müvafiq sənəd əsasında həyata keçirirlər.

50.17. Bu maddəyə uyğun olaraq ödəniş təşkilatının və ya elektron pul təşkilatının yenidən rəsmiləşdirilmiş lisenziyasında Mərkəzi Bank tərəfindən əvvəllər verilmiş lisenziyalara istisnad edilir.

Ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Əvvəli 8-ci səh.

61.5. Bu Qanunun 61.4.2-ci maddəsində qeyd olunan şərtə uyğunluq ərizə verən şəxs tərəfindən imzalanmış məlumat əsasında təsdiq edilir.

61.6. Ərizəyə və ona əlavə edilmiş sənədlərə təqdim edildiyi tarixdən 60 (altmış) təqvim günü müddətində bu Qanunun 50.2-ci, 50.3-cü, 50.7-ci və 50.8-ci maddələrilə müəyyən edilmiş qaydada baxılır. Həmin müddət müddətində Mərkəzi Bank ərizəyə dair münasibətini yazılı surətdə bildirmədikdə, ərizəyə müsbət baxılmış hesab edilir.

61.7. İcazənin verilməsi və ya verilməsindən imtina haqqında qərar qəbul olunduğu tarixdən 2 (iki) iş günü müddətində ödəniş təşkilatına, elektron pul təşkilatına və ya operatora təqdim edilir və ya elektron üsulla, yaxud sifarişli poçt göndərişi vasitəsilə göndərilir. Mərkəzi Bankın verdiyi icazədə iştirak payının əldə edilməsinə başa çatmalı olduğu maksimum müddət qeyd olunur.

61.8. Bu Qanunun 61.3-cü maddəsində nəzərə tutulan sənədlər tam təqdim edilmədikdə və ya bu Qanunun 61.4-cü maddəsində müəyyənləşdirilən şərtlərə uyğunluq olmadıqda icazənin verilməsindən imtina haqqında əsaslandırılmış qərar qəbul edilir. Ödəniş təşkilatı, elektron pul təşkilatı və ya operator həmin qərardan məhkəməyə şikayət verə bilər.

61.9. Mühüm iştirak payının ödənilməsi üçün bu Qanunun 61.7-ci maddəsinə uyğun olaraq nəzərdə tutulmuş son müddət başa çatdığı gündən 5 (beş) iş günü müddətində nəzarət subyekti payın alınması barədə Mərkəzi Banka yazılı məlumat təqdim etməlidir.

61.10. Mühüm iştirak payını əldə etmək istəyən şəxs payın ödənilməsi üçün müəyyən edilmiş son müddətdə həmin payı almıdıqda və ya tam almıdıqda Mərkəzi Bank bu Qanunun 61.9-cu maddəsində məlumatlandırma üçün nəzərdə tutulmuş müddət başa çatdıqdan sonra 5 (beş) iş günü müddətində icazəni tam vəya əldə edilməmiş hissəyə münasibətdə ləğv edir və bu barədə şəxsə yazılı bildirişi təqdim edir və ya elektron üsulla, yaxud sifarişli poçt göndərişi vasitəsilə göndərir.

61.11. Hər hansı bir şəxs mühüm iştirak payını əvvəlcədən icazəsi olmadan və ya bu Qanunun 61.7-ci maddəsinə uyğun olaraq nəzərdə tutulmuş son müddət başa çatdıqdan sonra əldə etdikdə, Mərkəzi Bank həmin şəxsin ödəniş təşkilatı, elektron pul təşkilatı və ya operatordakı payının icazəsi alınan hissəsinin müəyyən etdiyi tarixədək ləğv edilməsi barədə yazılı göstəriş verir. Həmin şəxsin ləğv olunmalı hissədə səsvermə hüququ olaraq ödəniş təşkilatı, elektron pul təşkilatı və ya operatorun qərarlarını qəbul edilməsindən nəzərə alınır.

61.12. Operator bank olduğu təqdirdə mühüm iştirak payının sahiblərinə dair tələblər "Banklar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq tənzimlənir.

8-ci fəsil

Ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri sahəsində dövlət tənzimlənməsi və nəzarəti

Maddə 62. Tənzimlənmə və nəzarət

62.1. Azərbaycan Respublikasında ödəniş xidməti təchizatçıların və operatorların fəaliyyətinin tənzimlənməsi və onların fəaliyyətinə nəzarət Mərkəzi Bank tərəfindən həyata keçirilir.

62.2. Bankların, xarici bankların yerli filiallarının, bank olmayan kredit təşkilatlarının və poçt rabitəsi milli operatorunun ödəniş xidmətləri sahəsindəki fəaliyyətinin tənzimlənməsi və onların fəaliyyətinə nəzarət bu Qanunun tələbləri də nəzərə alınmaqla, "Banklar haqqında", "Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında" və "Poçt haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq həyata keçirilir.

62.3. Mərkəzi Bank bu Qanuna uyğun olaraq ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri sahəsində tənzimləmə və nəzarətlə bağlı aşağıdakıları həyata keçirir:

62.3.1. ödəniş xidməti təchizatçıları tərəfindən ödəniş əməliyyatlarının aparılması qaydalarını, ödəniş alətlərinə dair, habelə nəzarət subyektləri tərəfindən informasiyanın mühafizəsinin təmin edilməsi dair tələbləri, həmçinin bu Qanuna uyğun olaraq digər normativ xarakterli aktları qəbul edir;

62.3.2. nəzarət subyektlərinə lisenziya verir və bu Qanunda nəzərdə tutulmuş hallarda nəzarət subyektlərini reyestrə daxil edir;

62.3.3. nəzarət subyektlərinin fəaliyyətinə dair hesabatlara və sənədləri, o cümlədən ödəniş xidməti istifadəçilərinin əməliyyatları barədə məlumatları, həmçinin sənədləri alır və təhlil edir;

62.3.4. nəzarət subyektlərində və ödəniş agentlərində yoxlamalar aparır;

62.3.5. qanunda nəzərdə tutulmuş təshih tədbirlərini tətbiq edir, verilmiş lisenziyanı ləğv edir;

62.3.6. ödəniş xidməti istifadəçilərinin hüquqlarının qorunması üçün tədbirlər görür;

62.3.7. bu Qanuna, "Banklar haqqında", "Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında" və "Poçt haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq digər tənzimləmə və nəzarət tədbirlərini həyata keçirir.

62.4. Nəzarət subyektləri tərəfindən verilən hesabatların (maliyyə hesabatları istisna olmaqla) forması, məzmunu və təqdim edilməsi qaydası Mərkəzi Bank tərəfindən müəyyən edilir.

62.5. Mərkəzi Bank nəzarət subyektlərinin fəaliyyətini "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa və Mərkəzi Bankın müvafiq normativ xarakterli aktlarına uyğun olaraq yoxlayır.

62.6. Mərkəzi Bank nəzarət subyektlərinin və ödəniş agentlərinin sabit və təhlükəsiz fəaliyyətini təmin etmək məqsədilə bu Qanunda nəzərdə tutulan normativ və tələblərdən başqa, ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri sahəsində beynəlxalq təcrübədə qəbul olunmuş digər normativləri və tələbləri müəyyən etmək hüququna malikdir.

62.7. Ödəniş sistemlərinin inkişafını dəstəkləmək məqsədilə Mərkəzi Bank ödəniş sistemlərinin iştirakçıları arasında təbiiq edilən interçeyncin (xidmət haqqı tariflərinin) yuxarı həddini, operator və ödəniş sistemi iştirakçıları, habelə ödəniş xidməti təchizatçıları arasında istifadə olunan şəbəkə kanallarının standartlaşdırılması, təhlükəsiz və etibarlı fəaliyyətinin təşkil olunması məqsədilə tələblər müəyyən etmək hüququna malikdir.

62.8. Mərkəzi Bankın ödəniş təşkilatı, elektron pul təşkilatı və operatorun nizamnamə kapitalı və məcmu kapitalın minimum miqdarına aid tələblərdə dəyişikliklər barədə qərarı qüvvəyə mindiyi gündən fəaliyyətə olan nəzarət subyektlərinə münasibətdə 6 (altı) aydan tez olmayaraq tətbiq edilir.

62.9. Mərkəzi Bankın tənzimləmə və nəzarət funksiyalarının icrası ilə əlaqədar qəbul etdiyi qərarlardan məhkəməyə şikayət verilə bilər. Şikayətin verilməsi həmin qərarın icrasını dayandırır.

62.10. Mərkəzi Bank hər hansı şəxsin bu Qanunla müəyyən edilmiş qaydada lisenziya almada və ya reyestrə daxil edilmədən ödəniş xidmətlərini və ya operator fəaliyyətini göstərdiyini aşkar etdikdə, dərhal həmin şəxsə ödəniş xidmətləri və ya operator fəaliyyətinə xitam verilməsi haqqında tələb göndərir və aidiyyəti dövlət orqanlarına (qurumlarına) bu barədə məlumat verir.

Maddə 63. Təshih tədbirləri

63.1. Ödəniş təşkilatları və elektron pul təşkilatları tərəfindən bu Qanunun, "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın ləqəlləşdirilməsinə və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" və "Hədfəli maliyyə sanksiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikası qanunları, həmçinin Mərkəzi Bankın normativ xarakterli aktlarının tələblərinin pozulması halları və ya pozulmasına səbəb ola biləcək hallar aşkar edildikdə, bu halların xarakterindən asılı olaraq Mərkəzi Bank nəzarət subyektinə aşağıdakı təshih tədbirlərini ayrılıqda və ya birlikdə tətbiq edir:

63.1.1. aşkar edilmiş pozuntuların və ya pozuntulara səbəb ola biləcək halların aradan qaldırılması barədə icrası məcburi olan göstəriş verir;

63.1.2. lisenziyaladılmış nəzarət subyektləri tərəfindən ödəniş xidmətlərinin göstərilməsini məhdudlaşdırır və ya dayandırır;

63.1.3. ödəniş xidmətlərinin ödəniş agentləri vasitəsilə göstərilməsini dayandırır;

63.1.4. yeni filialların açılmasını qadağan edir və (və ya) mövcud filialın (filialların) fəaliyyətinə xitam verir.

63.2. Mərkəzi Bank operatorun fəaliyyətində bu Qanunun, habelə Mərkəzi Bankın normativ xarakterli aktlarının tələblərinin pozulması halları və ya pozulmasına səbəb ola biləcək hallar aşkar etdikdə, bu halların xarakterindən asılı olaraq onun barəsində aşağıdakı təshih tədbirlərini ayrılıqda və ya birlikdə tətbiq edir:

63.2.1. aşkar edilmiş pozuntuların və ya pozuntulara səbəb ola biləcək halların aradan qaldırılması barədə icrası məcburi olan göstəriş verir;

63.2.2. ödəniş sistemində dair qaydalarda dəyişikliklər edilməsini tələb edir;

63.2.3. hesablaşma agentinin dəyişdirilməsini tələb edir;

63.2.4. ödəniş sisteminin təhlükəsiz və effektiv fəaliyyətini pozulmasına səbəb olan iştirakçının ödəniş sistemindən kənarlaşdırılmasını tələb edir.

63.3. Bu Qanunun 63.1.1-ci və 63.2.1-ci maddələrinə uyğun olaraq verilən göstərişdə pozuntunun və ya pozuntuya səbəb ola biləcək halların aradan qaldırılması üçün müddət göstərilir.

Maddə 64. Xüsusi tənzimləmə rejimi

64.1. Mərkəzi Bank ödəniş xidmətləri sahəsində innovativ xidmət və məhsulların sınaqdan keçirilməsi üçün xüsusi tənzimləmə rejimini tətbiq edə bilər.

64.2. Ödəniş xidmətləri sahəsində xüsusi tənzimləmə rejiminin tətbiqi "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.

Maddə 65. Reyestr

65.1. Mərkəzi Bank nəzarət subyektlərinin və ödəniş agentlərinin ictimaiyyət üçün açıq olan reyestrini tərtib edir. Reyestrə nəzarət subyektlərinin, onların filial və nümayəndəliklərinin adları, hüquqi ünvanı, rəhbər şəxslərinin adları, verilmiş və ləğv edilmiş lisenziyaların qeydiyyat nömrəsi və tarixi, həyata keçirilməsi lisenziya verilmiş fəaliyyət növü, o cümlədən ödəniş agentlərinin adı, ünvanı, rəhbər şəxsləri (hüquqi şəxs olduqda), həyata keçirilmələrinə icazə verilmiş fəaliyyət növləri, fəaliyyətinə xitam verilmiş nəzarət subyektləri və ödəniş agentləri barədə məlumatlar daxil edilir.

65.2. Nəzarət subyektləri bu Qanuna uyğun olaraq lisenziyanın alınması üçün təqdim edilmiş, habelə reyestrə daxil edilmiş məlumatlarda dəyişiklik baş verdiyi tarixdən 5 (beş) iş günü müddətində Mərkəzi Banka yazılı məlumat verməlidirlər. Məlumatda baş vermmiş dəyişiklik qeyd olunmalı və həmin dəyişikliyi təsdiq edən sənədlər təqdim etməlidirlər.

Maddə 66. Ödəniş xidməti təchizatçıların operatorların birlikləri və assosiasiyaları

66.1. Ödəniş xidməti təchizatçıları və operatorlar fəaliyyətlərini əlaqləndirilməsi, habelə ümumi mənafeələrinin birgə təmsil edilməsi və müdafiəsi məqsədilə birliklər və assosiasiyalar yarada bilərlər.

66.2. Ödəniş xidməti təchizatçıları və operatorlar rəqabətin məhdudlaşdırılmasına və bazarın inhisarlaşmasına istiqamətlənən sazişlər bağlamaq, birlik və assosiasiyalar öz fəaliyyətini həyata keçirərkən rəqabət qanunvericiliyinin tələblərinə riayət etməlidirlər.

9-cu fəsil

Yekun müddəalar

Maddə 67. Bu Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu Qanunun tələblərini pozan şəxslər qanunda nəzərdə tutulmuş hallarda məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 68. Keçid müddəalar

68.1. Bu Qanun dərc edildiyi gündən 3 (üç) ay sonra qüvvəyə minir.

68.2. Bu Qanun qüvvəyə minənədək ödəniş xidmətlərini göstərən şəxslər bu Qanun qüvvəyə mindiyi tarixdən etibarən 6 (altı) ay müddətində lisenziya almalı və reyestrə daxil edilməli, habelə öz fəaliyyətlərini bu Qanunun tələblərinə uyğunlaşdırılmasını təmin etməlidirlər.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 14 iyul 2023-cü il

"Ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 14 iyul tarixli 987-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 14 iyul tarixli 987-VIQ nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Müəyyən edilsin ki:

1.1. "Ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 14-cü maddəsində (hər iki halda), 48.10-cu maddəsinin birinci cümləsində, 48.13-cü, 53.2-ci maddələrində, 54.3-cü maddəsinin ikinci cümləsində, 58.3-cü maddəsinin ikinci cümləsində və 59.7-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

1.2. həmin Qanunun 14-cü maddəsində (birinci halda) "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi nəzərdə tutulur;

1.3. həmin Qanunun 14-cü (ikinci halda), 48.13-cü, 53.2-ci maddələrində, 54.3-cü və 58.3-cü maddələrinin ikinci cümlələrində, 59.7-ci maddəsində "orqan (qurum)" dedikdə Dövlət Vergi Xidməti qismində Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi nəzərdə tutulur;

1.4. həmin Qanunun 48.10-cu maddəsinin birinci cümləsində "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi nəzərdə tutulur.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının, habelə dövlət orqanları tərəfindən göstərilən ödəniş xidmətlərinin "Ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

2.2. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi "Ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 14-cü maddəsinə uyğun olaraq, elektron pul təşkilatları tərəfindən hüquqi şəxslərə, xarici hüquqi şəxslərin yerli filiallarına və fərdi sahibkarlara açılmış ödəniş hesabları haqqında məlumat təqdim edilmə formalarını və müddətini üç ay müddətində müəyyən edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin.

4. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına tövsiyə edilsin ki:

4.1. aşağıdakı normativ xarakterli aktları altı ay müddətində təsdiq edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin:

4.1.1. "Ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 3.2.9-cu maddəsinə uyğun olaraq, ödəniş xidməti hesab edilməyən və mobil rabitə operatoru tərəfindən təqdim edilən ödəniş əməliyyatlarının yuxarı məbləğini;

4.1.2. həmin Qanunun 4.2-ci maddəsinə uyğun olaraq, ödəniş təşkilatının və elektron pul təşkilatının minimum nizamnamə kapitalına və məcmu kapitalın minimum miqdarına dair tələbləri, məcmu kapitalın hesablanması qaydasını, habelə strukturunu və tərkibini;

4.1.3. həmin Qanunun 5.1.1-ci maddəsinə uyğun olaraq, ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatı tərəfindən ödəniş sərəncamının icrası üçün valyuta mübadiləsi fəaliyyətinin həyata keçirilməsi qaydasını;

4.1.4. həmin Qanunun 5.1.2-ci maddəsinə uyğun olaraq, ödəniş təşkilatı və elektron pul təşkilatı tərəfindən ödəniş əməliyyatlarının aparılması üçün ödəniş xidməti istifadəçilərinə kreditlər verilməsi qaydasını və tələbləri;

4.1.5. həmin Qanunun 7.1.1-ci maddəsinə uyğun olaraq, elektron pul təşkilatı tərəfindən qəbul edilmiş pul vasitəsinin investisiya edilə biləcəyi aşağı riskli likvid aktivləri;

4.1.6. həmin Qanunun 9.6-cı maddəsinə uyğun olaraq, ödəniş agentinin colb edilməsi və ödəniş agentini tərəfindən ödəniş xidmətlərinin göstərilməsi üzrə tələbləri, o cümlədən ödəniş agentini ilə bağlanmış müqavilənin şərtlərinə dair tələbləri;

4.1.7. həmin Qanunun 10.1-ci maddəsinə uyğun olaraq, ödəniş xidməti təchizatçısı tərəfindən əməliyyat və təhlükəsizlik insidentləri barədə Mərkəzi Banka məlumat verilməsi hallarını və qaydasını;

4.1.8. həmin Qanunun 12.3-cü maddəsinə uyğun olaraq, emissiya olunan elektron pulun valyutasını, maksimum məbləğini və bir emittentin emissiya etdiyi elektron pul üzrə öhdəliklərinin maksimum həcmi;

4.1.9. həmin Qanunun 20.3-cü maddəsinə uyğun olaraq, kiçik həcmli ödəniş alətlərinin müəyyənlişdirilməsi meyarlarını;

4.1.10. həmin Qanunun 35.3-cü maddəsinin ikinci cümləsinə uyğun olaraq, ödəniş xidməti təchizatçıların xidmətlərindən istifadə olunarkən tətbiq edilən gücləndirilmiş müştəri autentifikasiyası ilə bağlı tələbləri;

4.1.11. həmin Qanunun 36.2-cü maddəsinin ikinci cümləsinə uyğun olaraq, ödəniş terminaları vasitəsilə aparılan ödəniş əməliyyatlarını təsdiq edən məlumatlara dair tələbləri və məlumatların təqdim edilməsi qaydasını;

4.1.12. həmin Qanunun 43.3-cü maddəsinə uyğun olaraq, lisenziya əsasında fəaliyyət gös-

tərən operatorun minimum nizamnamə kapitalının miqdarını;

4.1.13. həmin Qanunun 49.2.7-ci və 55.1.12-ci maddələrinə uyğun olaraq, məlumatın formasını;

4.1.14. həmin Qanunun 49.2.11-ci maddəsinə uyğun olaraq, həssas ödəniş məlumatlarının yazılması, monitorinqi, izlənilməsi və bu məlumatlara girişin məhdudlaşdırılması üzrə prosedurlara dair tələbləri;

4.1.15. həmin Qanunun 49.3-cü maddəsinə uyğun olaraq, göstəriləcək ödəniş xidməti üzrə fəaliyyət proqramı və biznes-planına, daxili nəzarət və risklərin idarəetmə sistemlərinə, o cümlədən ödəniş xidmətlərinin göstərilməsi üzrə təhlükəsizlik tədbirlərinə, fəvqəladə hallarda fəaliyyətin davamlılığına və bərpa planına dair tələbləri;

4.1.16. həmin Qanunun 55.3-cü maddəsinə uyğun olaraq, operatorun biznes-planı, daxili nəzarət sistemi, risklərin idarə edilməsi sistemi, o cümlədən firdələqılıq hallarından, həssas ödəniş məlumatlarının və fərdi məlumatların qeyri-qanuni istifadəsindən müdafiə üçün təhlükəsizlik tədbirləri, habelə fəvqəladə hallarda fəaliyyətin davamlılığı və bərpa planına dair tələbləri;

4.1.17. həmin Qanunun 59.2.3-cü maddəsinə uyğun olaraq, müstəsna olaraq hesab üzrə məlumat xidməti göstərmək istəyən hüquqi şəxs üçün mülki məsuliyyətin siqortalanması və ya özünə aidiyyəti şəxs olmayan və eyni maliyyə qrupuna aid olmayan kredit təşkilatından və ya siqortacıdan qarantıyının verilməsi üçün nəzərdə tutulan həddin minimum miqdarını;

4.1.18. həmin Qanunun 62.3.1-ci maddəsinə uyğun olaraq, ödəniş xidməti təchizatçıları tərəfindən ödəniş əməliyyatlarının aparılması qaydalarını, ödəniş alətlərinə dair, habelə nəzarət subyektləri tərəfindən informasiyanın mühafizəsinin təmin edilməsinə dair tələbləri;

4.1.19. həmin Qanunun 62.4-cü maddəsinə uyğun olaraq, nəzarət subyektləri tərəfindən verilən hesabatların (maliyyə hesabatları istisna olmaqla) formasını, məzmununu və təqdim edilməsi qaydasını;

4.2. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələlərin həlli üçün zəruri tədbirlər görünsün.

5. Bu Fərmanın 1-ci hissəsi "Ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 14 iyul tarixli 987-VIQ nömrəli Qanunu ilə eyni gündə qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 avqust 2023-cü il

M.İ.Adnəyevanın Naxçıvan Muxtar Respublikası Sədərək Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 141-ci maddəsinə rəhbər tutaraq **qərara alıram**: Mahirə İsmayıl qızı Adnəyeva Naxçıvan Muxtar Respublikası Sədərək Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad edilsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 avqust 2023-cü il

Xarici İşlər Nazirliyi Beynəlxalq Astronavtika Konqresi ilə bağlı viza sadələşdirilməsinə dair məlumat yayıb

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasına gəlmək istəyən öcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər üçün viza prosedurlarının sadələşdirilməsi barədə məlumat yayıb.

Nazirlikdən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasına gələn öcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər 2023-cü il sentyabrın 20-dən oktyabrın 7-dək Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq hava limanlarında viza ala bilərlər.

Viza verilməsi üçün aşağıdakı sənədlərdən biri əsas hesab edilir:

1. 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresinin beynəlxalq təşkilatçısı olan Beynəlxalq Astronavtika Federasiyasının müvafiq qaydalarına uyğun olaraq elektron qeydiyyat sistemi vasitəsilə qeydiyyatdan keçməni təsdiq edən sənəd;

74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində "Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos)" publik hüquqi şəxsin rəsmi dəvət məktubu.

ASAN VİZA

● "ASAN Viza" sistemi vasitəsilə verilən birdəfəlik və ya çoxdəfəlik elektron vizanın rəsmiləşdirilməsi proseduru Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən həyata keçirilir. "ASAN

Viza" sistemi vasitəsilə 3 iş günü müddətində verilən birdəfəlik elektron vizanın ölkədə qalma müddəti 30 günə, çoxdəfəlik elektron vizanın ölkədə qalma müddəti 90 günə, müəyyən edilir.

● Həmçinin "ASAN Viza" sistemi üzərindən qeyri-ış və bayram günlərindən asılı olmayaraq, öcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər birdəfəlik elektron vizanın sürətləndirilmiş qaydada 3 saat ərzində verilməsi məqsədilə www.evisa.gov.az internet sahifəsinə daxil olaraq müraciət edə bilərlər.

● 2018-ci ilin 15 may tarixindən etibarən Azərbaycan Respublikasının qanunlarında, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarında və Azərbaycan Respublikasının dövlətlərə nəzərdə tutulmuş hallarda öcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq hava limanlarında "ASAN Viza" sistemi vasitəsilə birdəfəlik elektron vizanın verilməsi həyata keçirilir.

● Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq hava limanlarında vizaların "ASAN Viza" sistemi vasitəsilə verilməsi, habelə viza ilə əlaqədar ödənişlərin "ASAN ödəniş" sistemi vasitəsilə həyata keçirilməsi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən təmin edilir.

Qeyd: Birdəfəlik elektron viza yalnız siyahıda qeyd olunan ölkələrin v

DOST Agentliyinin 5 yaşı tamam olur

Hazırda bir çox ölkələr DOST təcrübəsini öyrənərək onu tətbiq etməyə maraq göstərirlər

Prezident İlham Əliyevin 2018-ci il 9 avqust tarixli Fərmanı ilə yaradılan Dayanıqlı və Operativ Sosial Təminat (DOST) Agentliyinin 5 yaşı tamam olur.

Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü olan DOST konsepsiyası Azərbaycanda son illər aparılan sosial islahatların mühüm nailiyyətlərindən biridir. Bu konsepsiya əmək, məşğulluq, əlillik, reabilitasiya, sosial müdafiə və sosial təminat sahələrinə dair 15 istiqamət üzrə 159 sosial xidmətin "bir pəncərə"dən, müasir və çevik, tam şəffaf mexanizmlər üzərində, vətəndaş məmnunluğuna uyğun təqdim olunmasını təmin edir.

Prezident İlham Əliyev "Bizim siyasətimiz demək olar ki, DOST mərkəzlərində öz əksini tapır - islahat, innovasiya, korrupsiyaya, rüşvətxorluğa qarşı mübarizə, yeni texnologiyalar, gənclərin bu işlərə cəlb olunması, könüllülərin fəaliyyəti. Yəni bu mərkəzlər müasir Azərbaycanın simasını əks etdirir və ölkəmiz məhz bu

yolla inkişaf etməlidir. Müasirlik, yenilik, islahatlar, gənclərin bu işlərə böyük dərəcədə qoşulması ölkəmizin inkişafına xidmət göstərəcəkdir" - deyə vurğulayıb.

Ötən dövrdə 7 DOST mərkəzi, o cümlədən iki gün əvvəl, avqustun 7-də Bərdədə 9 rayonu əhatə edən Qarabağ Regional DOST Mərkəzi açılmaqla DOST xidmətləri şəbəkəsi daha da genişləndi. Həmçinin 2022-ci ilin may ayında Zəngilanın Ağalı kəndində "Smart DOST" montajı istifadəyə verilib.

DOST mərkəzlərində indiyədək 1 milyon 673 min nəfərə xidmət göstərilib. Vətəndaşların xidmətlərdən məmnunluq dərəcəsi 98,2 faiz təşkil edir. Azərbaycanda 2025-ci ilədək DOST mərkəzlərinin sayının 17-yə, DOST filiallarının sayının isə 55-ə çatdırılması nəzərdə tutulur.

Ölkəmizin uğurlu sosial islahat təcrübəsi olan DOST konsepsiyası beynəlxalq səviyyədə də yüksək qiymətləndirilir. Ötən dövrdə DOST Agentliyi 13 beynəlxalq mükafat və sertifikatla təltif olunub. O cümlədən agentlik Avropa Sosial Şəbəkəsinin Avropa Sosial Xidmətlər Mükafatı, Beynəlxalq Sosial Təminat Assosiasiyasının 3 mükafatına və Mükəmməllik Sertifikatı, Beynəlxalq Pensiya və Sosial Fondlar Assosiasiyasının mükafatı və s. layiq görülüb.

"Aİ Biznes Mühiti Hesabatı 2021"də DOST mərkəzləri Azərbaycanın 3 təkmil islahatından biri kimi qiymətləndirilib. "Könüllü DOST" proqramı isə "Global HR Summit 2023" tədbiri çərçivəsində "Ən yaxşı Korporativ Sosial Məsuliyyət Strategiyası" kateqoriyası üzrə qalib elan olunub.

Eyni zamanda hazırda bir çox ölkələr, o cümlədən Avropa ölkələri də DOST təcrübəsini öyrənərək onu tətbiq etməyə maraq göstərirlər.

Yaxı zamanda hazırda bir çox ölkələr, o cümlədən Avropa ölkələri də DOST təcrübəsini öyrənərək onu tətbiq etməyə maraq göstərirlər.

Yaxı zamanda hazırda bir çox ölkələr, o cümlədən Avropa ölkələri də DOST təcrübəsini öyrənərək onu tətbiq etməyə maraq göstərirlər.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 270

QƏRAR

Bakı şəhəri, 5 avqust 2023-cü il

"Azərbaycan Respublikasında dövlət büdcəsindən maliyyələşən idarə, müəssisə və təşkilatlarda nəqliyyat vasitələrindən istifadə qaydalarının təkmilləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2011-ci il 18 iyul tarixli 120 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2011-ci il 18 iyul tarixli 120 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2011, № 7, maddə 747; 2012, № 8, maddələr 827, 830; 2013, № 3, maddə 347; № 7, maddə 886, № 8, maddə 1017, № 10, maddə 1218; 2014, № 1, maddələr 51, 69, № 2, maddə 201, № 4, maddə 441, № 5, maddələr 572, 594, № 6, maddə 747, № 8, maddə 1015, № 12, maddələr 1658, 1666; 2015, № 2, maddə 227, № 11, maddə 1417; 2016, № 3, maddə 609, № 4, maddə 831, № 5, maddə 955, № 7, maddə 1353, № 8, maddə 1437, № 9, maddələr 1585, 1589, № 12, maddə 2241; 2017, № 5, maddə 966, № 10, maddələr 1890, 1919, № 11, maddə 2168, № 12 (II kitab), maddələr 2476, 2487, 2507; 2018, № 3,

maddələr 588, 632, № 6, maddə 1374, № 7 (II kitab), maddə 1668, № 8, maddə 1807, № 9, maddə 1906, № 10, maddələr 2142, 2172, № 11, maddə 2426; 2019, № 3, maddələr 529, 563; 2020, № 2, maddə 204, № 4, maddə 500, № 5, maddə 652, № 8, maddə 1123, № 9, maddə 1217, № 10, maddələr 1258, 1296, № 11, maddə 1405, № 12 (V kitab), maddə 1616; 2021, № 2, maddə 203, № 3, maddələr 265, 276, № 4, maddə 420, № 6 (IV kitab), maddə 682; 2022, № 1, maddə 59, № 3, maddə 277, № 4, maddələr 387, 411, № 5, maddə 544, № 6, maddə 683, № 7, maddə 811, № 9, maddələr 1083, 1109, № 11, maddə 1356, № 12, maddələr 1552, 1560; 2023, № 5, maddə 734; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 19 iyul tarixli 234 nömrəli Qərarı) ilə təsdiq edilmiş 2 nömrəli əlavə - "Azərbaycan Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti və məhkəmə orqanlarının aparatları (hərbi qurumlar, dövlət təhlükəsizliyi, xarici kəşfiyyat xidmətləri, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanları, rayon (şəhər) məhkəmələri istisna olmaqla), mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yerli bölmələri, onların yanında, tabeliyində olan orqanlar, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yanında yaradılan dövlət agentliklərinin, dövlət xidmətlərinin aparatları və onların yerli bölmələri üçün xidməti minik avtomobillərinin say həddi (limiti)"nin çərçivəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 37-ci hissənin "cəmi" sütununda "18" rəqəmləri "13" rəqəmləri ilə, "ərəzi və yerli bölmələr üzrə" sütununda "15" rəqəmləri "10" rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

2. 39-cu hissənin "cəmi" sütununda "15" rəqəmləri "26" rəqəmləri ilə, "ərəzi və yerli bölmələr üzrə" sütununda "12" rəqəmləri "23" rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

3. 41-ci hissə ləğv edilsin.

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 271

QƏRAR

Bakı şəhəri, 5 avqust 2023-cü il

"İriqabartılı və ağırçəkili nəqliyyat vasitəsinin mühafizə və müşayiət avtomobilləri ilə müşayiət olunmasına və hərəkət marşrutunun müəyyən olunmasına görə xidmət haqqının məbləği"nin təsdiq edilməsi haqqında

"Avtomobil nəqliyyatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 24 fevral tarixli 831-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Avtomobil nəqliyyatı haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 4 iyul tarixli 792 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 11 aprel tarixli 2097 nömrəli Fərmanının 2.1-ci bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetini **qərara alır**:

"İriqabartılı və ağırçəkili nəqliyyat vasitəsinin mühafizə və müşayiət avtomobilləri ilə müşayiət olunmasına və hərəkət marşrutunun müəyyən olunmasına görə xidmət haqqının məbləği" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

"Şöhrət"dən "İstiqlal"a...

Əvvəli 1-ci səh.

Arzulara doğru...

Adı Azərbaycan kino sənətinin korifeyləri sırasına yazılmış Rasim Balayev 1948-ci ilin 8 avqustunda Ağsuda dünyaya göz açıb. Səkkiz övladlı ailənin ilki övladı. Atasının işçisi idi. Anası evlərlər kolxozcu olsa da, sonralar işləməyib. Ailəsinin, övladlarının qayğısına qalıb.

Rasim Balayev kiçik yaşlarından valideynlərini fərhəndirirdi. O, artıq beş yaşında yazıb-oxumağı bacarırdı, hətta sərbəst şəkildə qəzet mütaliə edirdi, yerli "Yeni həyat" adlı qəzetdəki orfoqrafik səhvləri belə tuta bilirdi. O vaxtlar uşaqlar orta məktəbdə təhsilə yeddinci yaşında başlayırdılar. Valideynləri Rasim Balayevin zəkasını, iti hafizəsini və oxuyub-öyrənməyə marağını nəzərə alıb onu altı yaşında məktəbə qoymaq qərarına gəliblər. Atasının partiya fəaliyyəti bu çətin məsələnin həllinə imkan verirdi. Rasim Balayev yaşlarından bir il tez şagird olub. Ancaq yazıb-oxumağı bildiyi üçün birinci sinifə ona maraqlı görünməyib.

Uşaqlıq illəri gözəl xatirələrə döndürdü. Tay-uşları ilə yanaşı grib güclərini sinayır, gülüşür, voleybol oynayırdı, gününün necə gəlib keçdiyini fərqlənirdi.

...Artıq səkkizinci sinifdə oxuyurdu. Dərs öləyirdi. Hələ aktyor olacağı günlərin xəyallarını qururdu. Ancaq ədəbiyyat və tarix fənlərinə gətirdikdə daha çox maraq göstərirdi. Məktəbdə gətməklə, dərslərinin hazırlamaqla bərabər, müxtəlif idman növləri ilə də məşğul olur, dərsməyə gedirdi.

Mütaliə etdiyi kitabların, bədii ədəbiyyatın, baxdığı filmlərin onun düşüncələrinə təsiri böyük idi. Ədəbiyyat müəllimi Nəbat xanımın dərslərinə, ən çox da ədəbiyyat müntəxəbatı dərslərinə sevgisi, marağı bir başqa idi. Həvəslə gözləyirdi ki, müəllimi dram əsərlərindəki rolları şagirdləri arasında bölüşdürəcək, səhnələşdirilmiş kimi oxutduracaq... O vaxtlar bir sevimli məşğuliyyəti də vardı. Radiotamaşaları dinləyir, eşitdiklərini təqdim edirdi.

Məktəb tədbirlərində, dərsməyə həvəslə çıxış edirdi. Aktyorluğa marağı gətirdikcə artır, bu sənətə sevgi sanki onu qanadlarına alıb gələcəyə aparırdı. Həmyerlisi, dostu Səməndər Rzayevin birinci il institutdan kəsilib rayona dönməsi, onların məktəbində dram dərnəyi yaratması Rasim Balayevi aktyorluq sənətinə daha da bağladı. Aktyor olacağına qəti qərar verdi.

Aktyorluğa ciddi iş kimi baxmayan, böyük oğulların həkimi, ya da tarixçi olmasını arzulayan valideynləri onun bu istəyini razılıqla qarşılamadılar. Amma Rasim Balayev fikrindən dönmədi. Orta məktəbi bitirib Səməndər Rzayevlə birgə sənətlərini Teatr İnstitutuna (indiki Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti) Aktyorluq fakültəsinə verdi. On yeddinci yaşında tələbə adını qazandı. İnstitutda da dərslərini yaxşı oxuyur, qrup yoldaşları ilə müəllimin verdiyi tapşırıqları yerinə yetirmək üçün gedib Tədris Teatrında məşq edirdi. Müəllimləri

Mehdi Məmmədovdan, Rza Təhmasibdən, Adil İsgəndərovdan, Müxlis Cəzadədən teatr sənətinin sirlərini öyrənirdi. Günlər ötür, Rasim Balayev aktyorluq sənətinə hər gün bir az da vurulurdu.

Rasim Teatr İnstitutunu 1969-cu ildə bitirdi. Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrında ona dedilər ki, əsas heyətdə yer yoxdur. İşsiz qaldığı günlərdə rayona qayıtmaq istəyirdi. Teatr İnstitutunun rektoru aktyor kimi gələcəyinə inandığı Rasim Balayevin vəziyyətindən xəbərdar olanda məsləhət gördü ki, müvəqqəti olaraq institutun nəzdindəki Tədris Teatrında qalsın, ona saatəsbab dərslər verdi. Tezliklə kinostudiyada aktyor ştatı açıldığını öyrəndi. Kinostudiyanın rəhbəri Adil İsgəndərovun qəbuluna gətdi. Adil İsgəndərov: "A bala, bura Leyla Bədirbəyli, Məlik Dadaşov, Həsən Məmmədov, Şahmar Ələkbərov kimi indiyədək kinolarda rol almış məşhur aktyorları götürürük", - deyib onu sinayıcı nəzərlərlə süzdü. Sonra hansı kinoda çəkildiyini soruşdu. Rasim Balayevdən müsibət cavab almayan: "Boy-buxunun xoşuma gəlir, amma aktyorluğuna bələd deyiləm. Oğul, daha gəlmisən... Bələ dənışq, mən səni işə bir illiyə şortlə götürürəm. Bir il burada hansısa kinoda çəkilsən, qaldın, yox, çəkilməsən, mən sənə deməyimi, özün özünü yaz, çıx get", - dedi.

Kino sənətində ilk rolu ilə şöhrətlənən aktyor

Kino sənətində ilk rolu ilə şöhrətlənən aktyor

...Kinoda çəkilməyi günlərin itizəri ilə keçirdi günləri. Sınaq çəkilişlərində çağırıldı, yoxlayırdılar. Sonra onu "unudurdular". Hərdən, az qala, təsdiq edildiyi rola bələd başqasını çəkirdilər. Bütün səylərinin səmərəsiz qalması Rasim Balayevi çox düşündürür, qüssələndirirdi. Tez-tez institutda dərslərini müəllimlərinin onun gələcəyi barəsində söylədikləri ümid dolu sözləri yada salırdı. Fikir-ləşirdi ki, o, görkəmli sənətkarların dedikləri

kimi istedadlıdırsa, bəs niyə kinocəkililərdən kənarda qalır. Keçirdiyi sarsıntılar, ümidsizlik, çəkdiyi əziyyətlər 1972-ci ildə onun xəstəxanaya düşməsinə səbəb oldu. Həmin günlərdə tale üzünə güldü. Nəsimi rolu üçün aktyor axtaran Həsən Seyidbəylinin yadına Rasim Balayev düşdü. Gənc aktyor "Nəsimi" filminin ssenarisi ilə elə xəstəxanada tanış oldu. Mütaliəsinin davam etdirəndirə məşqlərə başladı...

Ona kinostudiyanın rəhbərinin verdiyi birillik müddət "Nəsimi"nin çəkilişləri ilə birlikdə başa çatdı. Günlərin birində kinostudiyanın dəhlizində dayamb Adil İsgəndərovu gözlədi. Bir il qabaq verdiyi tapşırğını xatırladıq aqibətini soruşdu. Adil İsgəndərov: "Son kinostudiyada qaldın", - dedi.

"Nəsimi" filmi Rasim Balayev yaradıcılığının zirvəyə ucalan yolda birinci pilləsi, ilk böyük uğuru oldu. Nəsimi rolu yəmi beş yaşlı gənc aktyoru bərdən-birə elə məşhurlaşdırdı ki, ona təkcə Azərbaycandan yox, respublikamızın hüdudlarından kənarlarda da kino çəkilişlərinə dəvətlər gəldi.

Qəfil gələn şöhrət gənc aktyoru çaşdır-madı. Zəhmətə, əziyyətsiz uğur qazanmağın mümkün olduğunu hər zaman inandı. İllər sonra da bu məsuliyyəti dedi: "Həmişə filmə çəkildəndə sifirdən başlayıram, əvvəlki işlərimi, çəkildiyim bütün filmləri unuduram. İşə bu cür yanaşmaq lazımdır".

O, yaradıcılığı boyu bir-birinə bənzəyən rollar oynamaqdan, özü-özünü təkrar etməkdən çəkinib. İstəyini çatırdı. 170-yə yaxın film-də müxtəlif xarakterli, fərqli taleli rollar oynayıb. Sənətlə bağlı istəyi, arzuları hər zaman tükənməz olub. Həm də bu istək və arzular yalnız öz yaradıcılığı ilə bağlı deyil. Görkəmli sənətkar Azərbaycan kino sənətində əbədi qalacaq, yeni, maraqlı filmlərin çəkilməsini arzuladığı müəssisələrdə hər zaman böyük istək və təəssüblüklə söyləyir.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Şuşa ilə Kioto arasında münasibətlərin daha da möhkəmlənməsi istiqamətində fikir mübadiləsi aparılıb

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Şuşa rayonunda xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimov Yaponiyaya səfəri çərçivəsində avqustun 8-də Kioto şəhərində olub və burada şəhərin meri, eyni zamanda Tarixi Şəhərlər Liqasının prezidenti Daisaku Kadokava ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüş zamanı Şuşa şəhərinin liqadakı fəaliyyəti barədə danışılıb, zəngin tarixə, mədəniyyətə, məhsusa, Tarixi Şəhərlər Liqasının üzvləri olan Şuşa ilə Kioto arasında münasibətlərin və əməkdaşlığın daha da möhkəmlənməsi istiqamətində fikir mübadiləsi aparılıb, təkliflər irəli sürülüb.

Daisaku Kadokava hazırda Qarabağda, o cümlədən Şuşada aparılan bərpa-quruculuq işləri barədə məlumatlı oldu-

ğunu bildirib, postmünaqişə dövründə sülh istiqamətində atılan addımları, əhalinin öz yurd-yuvalarına köçmələri üçün görülən işləri, bərpa-quruculuq layihələrini yüksək qiymətləndirib.

Öz növbəsində Aydın Kərimov Dünyanın Tarixi Şəhərlər Liqasının prezidenti, Kioto şəhərinin meri Daisaku Kadokava Azərbaycanı, Şuşa şəhərinə qonaq dəvət edib. Xüsusi nümayəndəni tədbirdə Azərbaycanın Yaponiyadakı səfiri Gürsel İsmayilzadə müşayiət edib. Qeyd edək ki, Azərbaycanın Şuşa şəhəri 2022-ci il noyabrın 14-16-da Cənubi Koreyanın Andonq şəhərində baş tutan 18-ci Dünya Konfransı çərçivəsində keçirilən Baş Assambleyanın iclasında Tarixi Şəhərlər Liqasının üzvlüyünə qəbul olunub.

İcma: "Litvanı Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmamağa çağırırıq"

Qərbi Azərbaycan İcması Litvanın Vətən müharibəsindən sonra Azərbaycana qarşı sistemli, ardıcıl xarakter almış qərəzli mövqeyini pisləyir və bu ölkənin ərazi bütövlüyü, suverenlik, separatizm kimi məsələlərə münasibətində seçktiv yanaşma sərəgiləməsinə təəssüflənir.

Bu barədə AZƏRTAC-a İcmadan məlumat verilib. Bildirilib ki, Qərbi Azərbaycan İcması Litvanı Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmamağa, diqqəti özündə milli azlıqlarla bağlı problemlərin həllinə yönəltməyə çağırır. "Qərbi Azərbaycan İcması hesab edir ki, əgər Litva özünü "ədalət carçısı" hesab edirsə, onda dostu hesab etdiyi, 30 il ərzində Azərbaycan ərazilərini işğal altında saxlamış, etnik təmizləmə həyata keçirmiş Ermənistanla sıx münasibətlərindən istifadə edərək Qərbi Azərbaycanlıların öz dədə-baba yurdlarına qayıdışı məsələsini rəsmi İrəvan qarşısında qaldıra bilsin", - deyər məlumatda qeyd olunub.

Dünən əyalət sayılan bugünkü müasir regionlarımızı sabah nə gözləyir?

Daha sürətli inkişaf, daha rahat həyat

Dünyanın müxtəlif ölkələrində atılan, boş qalan yaşayış məntəqələrinin say-hesabı yoxdur. Hamısı da yaşamaq üçün əlverişli şəraitin olmaması ucubandan boş qalıb. Əbəz yerə belə yaşayış məntəqələrini ruhlardan şəhərlərinə bən-zətmirlər ki...

Kəndlərə gəldikdə isə onların vəziyyəti daha acınacaqdır. Təkcə şimal qonşumuzda son 20 ildə 37 min kənd boşalmışdır. 36 min kəndin isə hələ də bircə nəfər yaşayır. Bir neçə nəfərin yaşadığı kəndlər də az deyil. Ümumiyyətlə, Rusiyanın şimal-qərbində 30 min kəndin hər beşindən biri boşdur. Onların 58 faizinin isə aşağı-yuxarı 10 sakini var.

Bu yerə Rusiyadan gələn tələbələr dostum dedikləri yadıma düşür. Biz onunla Qubanı, Qusarı gəzdik, dağ kəndlərinə çıxdıq. Dedik ki, sizdə bütün ölkə sanki tikinti meydançasıdır: "Balaca şəhərlərini nəzərdən keçirən Rusiyalıların paytaxtın bir parçası kimi gözlədi. Kəndlərinə isə həyat qaynayıb. Rusiyada yüzlərlə belə kiçik şəhərlər qeyb olur, on minlərlə kənd xarabəyə çevrilir".

Qonağın dedikləri yüzə-yüz həqiqətdir. Bunu Prezident İlham Əliyevin regionlara sonuncu səfəri də sübut edir. Dövlət başçısının belə səfərlərində bütün sosial məsələlərin, iqtisadiyyatın, o cümlədən kənd təsərrüfatının vacib sahələrinin inkişafının planlı surətdə aparılması aydın müşahidə olunur.

Dövlət başçısı Bərdədə Qarabağ Regional DOST Mərkəzinin və Qarabağ Regional Peşə Hazırlığı Mərkəzinin açılışında iştirak etdi. Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, hazırda Azərbaycan da 6 DOST mərkəzi fəaliyyət göstərir. İndiyə qədər mərkəzlər vasitəsi ilə 1 milyon 673 min nəfərə xidmət göstərilib, vətəndaşların xidmətlərindən məmnunluq dərəcəsi 98,2 faizə çatmışdır. 2025-ci ilədək Bakıda 5, regionlarda 12 DOST mərkəzi yaradılacaq, yerlərdə isə filialların sayı 55-ə çatdırılacaq.

Qarabağ Regional DOST Mərkəzi onlardan biridir. Mərkəz döndürmə binada yerləşir və ən yüksək tələblərə cavab verir. Burada 123 işçi çalışacaq, 50 kö-nüllü fəaliyyət göstərəcək. Mərkəzdə gün ərzində orta hesabla 9 rayondan 650-700 vətəndaşın qəbulu nəzərdə tutulur.

Prezident İlham Əliyev həm də Qarabağ Regional Peşə Hazırlığı Mərkəzi ilə tanış oldu. Mərkəzdə 7 emalatxana, 8 sınıf və instruksiya otağı, Peşəyönümlü və Karyera Planlaması Mərkəzi, inzibati və texniki otaqlar yaradılıb. Burada bir dəfəyə 300, ildə isə 1200 nəfərə müxtəlif peşələr üzrə hazırlıq keçiriləcək. Qeyd edək ki, hazırda Bakı, Göyçay, Gəncə və Qarabağ Peşə Hazırlığı mərkəzləri fəaliyyət göstərir. DOST Konsepsiyasına uyğun olaraq, Quba, Cəbrayıl, Sabirabad, Şəki, Masallı, Ucar və Şamaxıda da belə mərkəzlərin açılacağı nəzərdə tutulur.

Ümumilikdə son beş ildə ölkəmizdə 1 milyondan çox şəxsə müxtəlif xidməti göstərilmiş, 425 min nəfər işlə təmin olunmuşdur. Postmühərribə dövründə 19 min şəhid ailəsi üzvü və mühərribə iştirakçısı müvafiq xidmətlərdən yararlanmışdır.

Azərbaycanda gənc nəslin hətərləli yetişməsi üçün də vacib addımlar atılır. Dövlət başçısının Şəmkir şəhəri Məhəmməd Füzüli adına Təbii və Humanitar Fənlər Təmayüllü Tam Orta Məktəb-Liseyini yeni binasının açılışında iştirak etməsi bu cür addımların ölçülərini təyin etməyə imkan verir. Şəmkir şəhərinin mərkəzində yerləşən, 1958-ci ildə tikilmiş

məktəb-liseyin köhnə binası müasir tələblərə cavab vermirdi. 600 şagirdlik məktəbdə 1500 şagirdin təhsil alması və binanın qəzalı vəziyyətdə olması tələb edirdi ki, təcili tədbirlər görülsün. Nəhayət, Prezidentin 2020-ci il 5 mart tarixli sərəncamı ilə məktəb-lisey üçün yeni bina inşa edildi və lazım olan bütün avadanlıqlarla təmin olundu. İndi bu müasir məktəbdə eyni vaxtda 1600 şagird təhsil ala biləcək.

Səfər çərçivəsində tədbirlərin birində Qazax şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin istismara verilməsi oldu. Əvvəlcə, onu qeyd edək ki, Azərbaycanın Milli Su Təchizatı və Kanalizasiya Proqramı" çərçivəsində həyata keçirilən layihə 2035-ci ilədək perspektiv inkişaf nəzərə alınaraq Qazax şəhərində 26 min nəfərin içməli su təchizatı və kanalizasiya xidmətlərindən istifadəsinin yaxşılaşdırılmasına hesablanıb. Layihə çərçivəsində Qazax şəhərini və ətraf kəndləri daşıyıcı içməli su ilə təmin etmək üçün Ağstafa rayonu ərazisində 12 subartezian quyusu qazılıb və 7,8 kilometr uzunluğunda artesian-lararası su xətti çəkilib. Su mənbəyindən Qazax şəhərinə 8,9 kilometr uzunluğunda magistral su kəməri inşa edilib, hər birinin tutumu 5 min kubmetr olan iki su anbarı tikilib. Şəhər sənəksinin operativ idarə edilməsi və işçilərin iş şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün inzibati bina da inşa olunub. Bu layihə çərçivəsində yeni yaradılmış su mənbəyi hesabına gələcəkdə yan kəndlərdə də içməli suyun verilməsi nəzərdə tutulur. Ümumilikdə layihədən 45 min sakin faydalanacaq.

Bir sözlə, aydın görünən odur ki, Azərbaycan da şəhər və kənd inkişafına eyni dərəcədə diqqət verilir, kənd və şəhər əhəlisinin rifahına və rahatlığına eyni dərəcədə qayğıkeçlik göstərilir.

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"

Ermənilər tarixən cildən-cildə girməyi yaxşı bacarıblar. Onlara nə sərf edib, utandırmadan, tərəddüd etmədən onu da həyata keçiriblər. 2020-ci ilə kimi 30 illik münaqişə dövründə ermənilər məmənəmənlik mərkəzinə tutulub "hər gün" tanlarını Bakıya qədər sürü biləcəkləri ilə bağlı bizi hədələyirdilər.

Bir milyondan çox insanımızı yurdundan didərgin salan, işğal etdikləri ərazilərdə azərbaycanlılara mənəvi əziyyətlər binaların, məscidlərin, ziyarət-gahların, tarixi abidələrin yandırılıb, dağıdılıb məhv edən haxların bu gün "qılıncılar daşır" deyərək yenə "yazıq"laşıblar. Əliqanlı uşaq qatillərinin yadına "insan haqqı", "bəynəlxalq hüquq" düşüb. İndi Qarabağda yaşayan ermənilərin "blokada"da olduğunu uydururlar. Kameralar qarşısında humanitar böhrandan danışsın, arxada kef məclisləri qururlar. Təəccüb və təəssüf doğuran budur ki, buqələmlər bəzi nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların xüsusi mürəziçiləri və müstəqil ekspertləri də öz yalanlarına inanırlar. Onlar da ermənilərin toruna düşürək uydurma "blokada" oyununun oyunçusu olurlar. Hətta qatı cinayətkar dövlət səviyyəsində müdafiə edən ermənilərə dəstək də verirlər.

Azərbaycana qarşı informasiya müharibəsi aparılan haxlar indi də dünyanı "humanitar böhran" toruna bulaşdırmaq istəyirlər. Guya, Qarabağda humanitar böhrandır və erməni əhəlisini "blokada şəraitində" yaşayır. Halbuki Laçın yolu ilə xəstə və digər səbəblərə görə Ermənistanla gediş-gəliş üçün heç bir maneə yoxdur. Eyni zamanda onlara Azərbaycan tərəfindən humanitar yükü daşımaqları üçün Ağdam-Xankəndi yolundan istifadə etmək təklifi də olunub. Dünyanın bəzi təşkilatları özlərini görməzliyə vursalar da, ermənilərin həmin yolun beton bloklarla bağlanmasını görənərdə az deyil.

Bu məqamda bir məsələyə diqqət yetirmək yerinə düşür. Ermənilərin Qarabağda törətdikləri vəhşilikləri BMT-nin qəbul etdiyi və ermənilərin icra etmədikləri 4 qətnamədə əksini tapmışdır. Oluşma təəssüfedicidir bir faktdır ki, dünənə qədər BMT-ni saya salıb onun qətnamələrini icra etməyən bir dövlət bu gün onun çətinliyinə sığınmış Azərbaycan qarşı siyasi təzyiqtə niyyətinə düşüb. Erməni xislətidir, nə deyəsən? Hər an sifətlərini dəyişməyi bacarırlar. Bunu başa düşdük. Bəs onda ermənilərin öləndə oynacaq olan beynəlxalq təşkilatların nümayəndələrinə nə ad verək?

Bu günlərdə BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasının bəzi xüsusi mürəziçilərinin və müstəqil ekspertlərinin də Xankəndi-Laçın yolunda vəziyyətlə bağlı həqiqəti əks etdirməyən bəyanatları da yayılıb. Eyni zamanda Avropa İttifaqı iyulun 29-da Qarabağda azərbaycanlılara qarşı xüsusi amansız cinayətlər törətdi, Kərkicahanda, Məşlidə, Cəmillidə, Xocalıda qətləmlərə səbəb olan cinayətkar Vaqif Cərkəzovü Vaqif Laçın sərhəd-buraxılış məntəqəsində sərhədlərimiz tərəfindən həbs edilərək Bakıya gətirilməsi zamanı "narahatlığım" bildirmişdir.

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi, eləcə də Azərbaycan Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasının bəzi xüsusi mürəziçilərinin və müstəqil ekspertlərinin Xankəndi-Laçın yolundakı vəziyyətlə bağlı yayılmış bəyanatlarına köskin etirazlarını bildirdi.

Artıq BMT-nin də bəzi xüsusi mürəziçiləri və müstəqil ekspertləri 2013-cü ildən artırıqda olan

Ermənistan bəzi beynəlxalq təşkilatların çətinliyi altında siyasi manipulyasiya edir

qatili müdafiə edirlər, buna təəccüblənməməliyə. Çünki erməni lobbisi bu təşkilata da yol tapıb. Cinayətkar cəzasını çəkməlidir

Azərbaycan müstəqil dövlətdir. Öz ərazilərindən kimə haradan yol vermək onun müstəsna hüququdur. Azərbaycanın istəmədiyi hansısa bir şeyi ona zorla qəbul etməyə imkanlı deyil. Bunu etmək həvəsinə düşənlər anlamalıdır ki, bu həm də onların daha çox istinad etdikləri beynəlxalq hüquqa ziddir. Cinayətkar Xaçaturyana gəldikdə isə, onun Qarabağda azərbaycanlılara divan tutması, qatillər törətdiyi haqda ortaqlıq kifayət qədər fotofakt və onun işgəncə verdiyi canlı şahidlər var. Maraqlı olan budur ki, Xaçaturyanın həbsi ilə əlaqədar hax-həşir salan yalnız ermənilər və Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyi deyil. Erməni "şirəsinə" uyuşmuş bəzi beynəlxalq təşkilatlar da heç onlardan geri qalmırlar. Halbuki Vaqif Xaçaturyanın həbsi ilə bağlı açıqlama verən Baş Prokurorluq onun Bakı şəhərində tibb müəssisəsinə yerləşdirilməsi, zəruri tibbi yardımın göstərilməsi, həmçinin BQXX-nin nümayəndələrinin ona baş çəkəməsinə şəraitin yaradılmasının təmin edəcəyi barədə də rəsmi açıqlama verib. Xaçaturyan saxlanarkən ona qarşı hər hansı bir zorakılıq da olmayıb. Bu qatil onun saxlanma şəraitində, müalicəsinin təşkiliyə görə Azərbaycan dövlətinə minnətdarlıq da edib. Təəccüb və təəssüf doğuran odur ki, bu ilin aprel ayında dumanlı hava şəraitində yolu azaraq Ermənistan ərazisinə keçmiş əsgər Axundov Hüseyn Əhliman oğlu saxlanarkən ermənilər tərəfindən başına gətirilən müsibətlər zamanı "bəynəlxalq" təşkilatların reaksiyasını görmədik. Xatırlatmaq istərdim ki, Birinci Qarabağ savaşına zamanı 4000 nəfərdən çox itkin düşmüş, əsir və girov götürülmüş azərbaycanlıların taleyi haqda nə Ermənistan dövləti, nə də özünü beynəlxalq təşkilat adlandıracaq qurumlar məlumat verməyiblər. Onları bu heç maraqlandırmayıb da...

İşğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda kütləvi məzarlıqların aşkarlanması adı hələ çevrilib. Ermənilər imkan düşdükcə bu gün də Azərbaycan ərazilərini minalamaqda çəkinmirlər. Al və digər beynəlxalq təşkilatlar bəlkə bununla bağlı hansısa narahatlığını bildirib, etiraz edib? Ermənistan minalanmış ərazilərin xəritəsini tələb edib? Əksinə, bəzi beynəlxalq təşkilatlar özləri Azərbaycan qarşı qarayaxma kampaniyasına başçılıq edirlər. Bu yolla Azərbaycan siyasi təzyiqtə edən biləcəklərini düşüncülər... Ermənistan tərəfindən əsir və girov götürülmüş minlərlə soydaşımızın 3890 nəfəri hələ də itkin düşmüş şəxs kimi qeydiyyata deyil. Haradadır onlar? Bu gün Vaqif Xaçaturyanın ölü şivən qoparanları niyə Ermənistan bu insanları diri-diri harada basdırıqlarının yerini öyrənmirlər? Vaqif Xaçaturyanın da iştirak etdiyi Xocalı soyqırımının zamanı mindən artıq azərbaycanlı əsir və girov götürülüb. Onlardan 196 nəfərinin, o cümlədən 36 nəfər uşağın, qalmaqatın taleyi bu gün də naməlum olaraq qalmaqdadır.

İşğala kimi azərbaycanlıların kompakt yaşadığı Kərkicahanda 150-dən çox azərbaycanlı, 40 qadın və 110 kişi şəhid olub. Yeri gəlmişkən, Kərkicahanda hücumların ümumi koordinasiya sovet ordusunun general-mayoru Arkadi Ter-Tadevosyan olsa da, sonradan hücum Qarabağ qoşunlarının komandanı 27 yaşlı Samvel Babayan başçılıq etmişdir. Samvel Babayana sürücülük etmiş Vaqif Xaçaturyan bu döyüşlərdə ağısına xoş gəlmək üçün xüsusi fəallıq göstərmişdir. Ermənilər bu günə kimi taleyi haqda məlumat vermədikləri 8 azərbaycanlı əsgəri həmin vaxt girov götürmüşdülər. O zaman Kərkicahanda erməni vəhşiliyini ləntə alan rusiyalı jurnalist Leonid Lazareviç də erməni gülləsinin qurbanı olmuşdur.

1991-ci ilin dekabrında erməni hərbi birləşmələri SSRİ Silahlı Qüvvələrinin 366-cı motorciti alayının iştirakı ilə Azərbaycanın Xocalı rayonunun Cəmilli kəndində daha bir qətləmə törətmişdilər. Kəndə soxulan silahlı quldurlar evləri qarət edərək yandırmış, 9 nəfər mülki şəxs amansızlıqla qətlə yetirmişlər.

1992-ci il aprel ayının 8-də Kəlbəcər rayonu işğal olunmuşdan təqribən bir il əvvəl ermənilər Ağdaban kəndində soyqırımı həyata keçirmişlər. Separatçılar 130 evdən ibarət Ağdaban kəndini tamamilə yandırmış, 779 nəfər dinc sakinə müxtəlif növ işgəncələr vermiş, 67 nəfəri isə amansızlıqla qətlə yetirmişlər. Bundan əlavə, iki nəfər itkin düşmüşdür. 1993-cü ilin aprel ayının əvvəllərində Kəlbəcər rayonu ermənilər tərəfindən işğal olunan 2 minə yaxın əhəlisi olan Başlıbel kəndinin 73 nəfər sakinini evlərini vaxtında tərk edə bilməmişdilər. Aprelin 2-də kənd sakinlərinin bir qrupu mühəsiroden çıxmağa çalışsa da, bu mümkün olmayıb. Bu zaman sakinlərdən 9 nəfər öldürüldü qətlə yetirilmiş, 5 nəfər girov götürülmüşdür. Digər 62 nəfər isə dağlara çəkilərək kəhalarə sığınmaqla özlərini qorumağa çalışmışdılar. 18 gündən sonra, aprelin 18-də erməni silahlı birləşmələri dinc sakinlərin sığındığı kəhaların yerini aşkarlayaraq onların üzünə amansız hücum edərək 14 nəfəri girov götürmüş, 18 nəfəri qətlə yetirmişlər.

Bu gün Ermənistanın dövlət səviyyəsində müdafiə etdiyi Vaqif Xaçaturyanın Kəlbəcərə hücum zamanı xüsusi amansızlıqla törətmiş müzdlu cəllad Monte Melkonianla birlikdə döyüşlər zamanı çəkdiyi şəkil sosial şəbəkələrdə bəzələndir.

Vaqif Xaçaturyan tezliklə məhkəmədə ədalət qarşısında cavab verəcək. Şübhəsiz ki, məhkəmədə günahlarını etiraf edib, tökdüyü qanlara, etdiyi vəhşiliklərə görə göz yaş da axıdacaq. Hələ kimlərin əmrlərini yerinə yetirdiyini, kimlərdən tapşırıq aldığına da deyəcək. Ermənidir, dara düşdü saymaq, xoyanət etmək vardişləridir.

Keçmiş komandanları, silah yoldaşları da ermənidirlər. Buqələmlərin edəcəkləri şübhəsizdir. Maraqlı olan budur ki, bu gün Xaçaturyanın müdafiəsində qalxıb həşir qoparan məhkəməni izləyib Xaçaturyanın etirazını eşidəndə nə deyəcəklər?

Bəlkə, elə həqiqətlərin üstünün örtülməsi üçün indidən belə abırsızlıq və kiizüllük edirlər?

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Daha 2 atletimiz MDB Oyunlarının qalibidir

Belarusun paytaxtı Minskdə MDB ölkələrinin II Oyunları keçirilib.

Avqustun 9-da sərbəst güləşçilər döşək üzərində çıxış etdilər. Azərbaycanı yarışda 9 idmançı təmsil edib, onlardan dördü medal qazanıb.

Cəbrayıl Hacıyev (74 kq) bütün rəqiblərinə qalib gələrək çempion olub, Ayxan Abdullazadə (61 kq) və Murat Yevloyev (70 kq) finalda uduzaraq gümüş medal qazandı. Rəşid Babazadə (65 kq) isə bürünc medalə sahiblənib.

Ölkəmizə daha bir qızıl medalı ağırlıqçılardan Dadaş Dadaşbəyli qazandı. İdmançımız 109 kq çəki dərəcəsində bütün rəqiblərini üstələyib.

O, toplam 393 kq (177+216) nəticə ilə fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıb. Eyni çəkiddə çıxış edən Əli Şükürlü isə 300 kq (130+170) göstərici ilə 5-ci yeri tutub.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Əvvəli 1-ci sahə.

Çünki sürətli oyunda qonaqlar mövqe seçmələrində ciddi səhvlərə yol verirlər. Meydançada 2-ci və 3-cü zonaya keçid oyununda daha sürətli və texniki futbolçularımız sayəsində çox fərqli qalıbiyyət də əldə edə bilərik.

"Qarabağ"ın baş məşqçisi Qurban Qurbanov oyundan öncə təşkil olunan mətbuat konfransında deyib ki, çox önəmli qarşılaşmaya çıxacaqlar: "Hazırığımız pis keçməyib. Futbolçuların fiziki durumu yaxşıdır. Hamımız ciddi formada oyuna hazırlaşırıq. Çalışacağıq ki, meydana olimizdən gələnin ən yaxşısını edək. Ardıcıl 2 uğursuz oyundan sonra bu matçda komandada gərginlik olmayacağı məsələ, yalan olar. Amma biz peşəkəriq, belə hallarla üzlaşmışıq. İllərdir ki, bu yolla gəlik. Mənim nigarənlığım yoxdur. Bilsəm ki, komandanın oyununu itirib, gücü yoxdur, o zaman narahat olaram. Yox, biz heç bir rəqibdən çəkinmirik, onlara qalib gəlmək gücündə olduğumuzu bilirik-sə, narahatlığımıza əsas yoxdur. Amma hər məğlubiyətdən, düşüncədiyimiz hesablarıdan sonra gərginlik hiss olunur. Yaxşı oyun göstərmək istəyirik. Ola bilər sürət, dinamika istədiyimiz kimi olmasın. Amma 90 dəqiqə meydanda olma qələbə, səhvlərdən uzaq olmağ istəyirik".

UEFA Konfrans Liqasında mübarizəni davam etdirən təmsilçilərimizdən "Neftçi" bu gün "Neftçi Arena"da Türkiyənin "Beşiktaş" komandasını qəbul edəcək. Qonaqlar kağız üzərində favoridirlər. Yarım müdafiə xəttinin əsas fiqurlarından olan Qedson Fernandes-

Amir Hacıhəmetovü-Salih Uçan trio-su oyunun qurulmasında, eyni zamanda rəqibdən top almada ən önəmli qüvvələrdir. Əsas sərbəndeslə bu futbolçuların bağlantısını kəsməkdir. Eddi İsrailovun, Emin Mahmudovun və Ataa Caberin üzərində böyük məsuliyyət düşəcək. Fernandes çox sürətli-dir, onu saxlamaq üçün də Eddi ilə Ataa gərəkdir indiyə qədər göstərdikləri performansdan daha artıq nüməyş etdirlər.

"Beşiktaş"ın heyətində ən önəmli simalardan biri Vinsent Abubakardır.

bilərlər ki, meydana bütün gücümüzü səfərbər etməyə hazırıq. Üç gündən bir oynamağa hazır deyilik, dediyim zaman fiziki durumu da nəzərə alırdım. Məncə, biz "Beşiktaş"ın necə komanda olduğunu bilirəm. Məşqçilərini tanıyırdıq. Onlar Türkiyənin, biz isə Azərbaycanın güclü klubuyduq. Avrokuboklarda belə komandalardan qarşılaşmaları çox olur. Hər bir oyunda alınan məğlubiyətlər təzyiqtə yararlıdır. Azarkeşlər də başa düşməlidirlər ki, hazırda biz güclü kollektiv qurmağa çalışırıq. Transferlərdə gecikmələr olur, raziyəm. Zədəli oyunçular var. Hamından səbirli olmağı istəyirəm. Daha güclü "Neftçi" quracağıq".

Konfrans Liqasındakı digər təmsilçimiz paytaxtın "Sabah" klubu isə evdə Serbiya "Partizan"ını sınağa çəkəcək. Masazırda keçiriləcək qarşılaşmada avrokuboklar təcrübəsinə əsasən favorit qonaqlardır. Komandamız topu rəqibə verib, daha çox topsuz oyunda iştirak etmək planı seçərsə, işimiz çox çətin

olacaq. Çünki "Sabah"da mərkəz müdafiəçiləri ilə cinahlar arasında mövqe sığortalamasında problem var. Ona görə də rəqibin kimliyindən asılı olmayaraq öz oyununu oynamaq, topun daha çox meydana giribə aid hissəsində qalmaq lazımdır. "Sabah" klubunun baş məşqçisi Murad Musayev qarşılaşma öncəsi keçirilən mətbuat konfransında deyib ki, çox çətin və maraqlı oyun olacaq: "Çalışacağıq ki, maksimum gücümüzü ortaya qoyaq. Azarkeşlərimizi sevindirəcək üçün olimizdən gələni edəcəyik. Güclü olan qazansın. "Partizan"ın güclü tərəflərindən biri sürətli hücum keçməlidir. Fərdi olaraq yaxşı çıxış edirlər. Biri-birlərini yaxşı başa düşürlər. Zəif cəhətləri haqda danışmaq düzgün olmazdı".

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

UEFA Avropa Liqası	UEFA Konfrans Liqası
3-cü təsnifat mərhələsi, ilk oyun 20:00 "Qarabağ" - "HIK" (Finlandiya)	3-cü təsnifat mərhələsi, ilk oyunlar 20:00 "Sabah" - "Partizan" (Serbiya) Masazır, "Əlinca Arena"
"Tofiq Bəhramov adına Respublika Stadionu"	21:00 "Neftçi" - "Beşiktaş" (Türkiyə) "Neftçi Arena"

Müstəqillik dövrünün ən böyük elektrik stansiyası tikilir

Bu ilin fevral ayında təməli qoyulan və müstəqillik dövründə tikilən ən böyük elektrik stansiyasında işlər "Azerejehi" tərəfindən sürətlə davam etdirilir. Mingoçevir şəhərində yerləşən "Azərbaycan" İstilik-Elektrik Stansiyasının ərazisində inşa edilən 1280 meqavatlıq yeni elektrik stansiyasının tikinti işlərini Azərbaycanın ixtisaslaşmış yerli şirkətləri həyata keçirirlər. Stansiyanın tikintisində isə İtaliyanın AFRY məsləhətçi şirkəti və İspaniyanın IDOM layihələndirmə şirkəti nəzarət edir.

AFRY məsləhətçi şirkətinin nümayəndəsi Səlim Turanın verdiyi məlumata əsasən, hazırda işlər sürətlə davam edir və qrafiki 2 ay qabaqlayır: "Tikinti prosesi bitdikdən sonra avadanlıqların montajı davam edəcək. Bu günə kimi heç bir sızıntı yaşanmayıb və inşallah, bundan sonra da yaşanmaz".

Yaxın vaxtlarda İtaliyanın "Ansaldo Energia" şirkətinin istehsalı olan qaz turbinləri və generatorlar gəmiyə yüklənərək Azərbaycana göndəriləcək. Bu günə kimi 4 ədəd qaz

turbininin, generatorların və qazanların bünövrə, betonlanma işləri görüldükdən sonra, qaz kompressor binası və digər sahələrdə binaların tikintisi, o cümlədən stansiya üzrə metal-konstruksiya işləri davam edir. Söyutmə su sistemlərinin dövrən nasoslarının, o cümlədən soyutma borularının yenilənməsi, 500 və 330 kilovoltluq yarımstansiyaların genişləndirilməsi işləri sürətlə aparılır. Paralel olaraq ümumi effektivliyi artırmaq üçün Mingoçevirdəki "Azərbaycan" İsti-

lik-Elektrik Stansiyasının mövcud 7 və 8-ci enerji bloklarının buxar turbinlərinin zamanəli osaslarla modernləşdirilməsi işləri həyata keçirilir. Yüz tondan artıq çəkisi olan turbin, generator və başqa avadanlıqların çıxarılaraq əsaslı təmir olunması və yeni tikilən elektrik stansiyasına inteqrasiya edilməsi üçün işlər yekunlaşmış və hazırda köməkçi avadanlıqların yeni işi özəv edilməsi işlərinə başlanılıb.

"Azerejehi" ASC-nin İctimaiyyətə əlaqə və media mərkəzinin rəisi Teymur Abdullayev sözlərinə görə, 1280 meqavatlıq yeni elektrik stansiyası və "Azərbaycan" İES-in mövcud 7 və 8-ci bloklarının əlaqələndirilməsi sayəsində ümumi güc 1880 meqavat olacaq. "Bununla da faydalı iş əməli 18 faiz artırılaraq 56

faizə çatdırılacaq. Daha dəqiqi, 1280 meqavatlıq yeni elektrik stansiyasının qaz turbinlərində bir dəfə işlənmiş qaz, utilizasiya yolu ilə suyu buxara çevirəcək və "Azərbaycan" İES-in 7 və 8-ci bloklarının buxar turbinlərində əlavə qaz işlətmədən enerji almaq mümkün olacaqdır. Əlaqələndirmə nəticəsində ildə 800 milyon kubmetr qaza qənaət olunacaq".

Yeni stansiyanın tikilməsi əlavə generasiya güclərinin yaradılması enerjiyə artan tələbatın qarşılanması, ixrac imkanlarının artırılması, bərpə olunan enerji mənbələrinin enerjisistemə inteqrasiyasının əks-təsirlərinin balanslaşdırılması, elektrik enerjisinin istehsalında təbii qaza qənaət edilməsi və regionda yeni iş yerlərinin açılması baxımından xüsusi əhəmiyyətə malikdir.

"Azpetrol" müasir və daha funksional nağdsız ödəniş sisteminin tətbiqinə başlayıb

Azərbaycanın ən böyük yanacaq tədarükçüsü olan "Azpetrol" şirkəti idarəetmə sisteminin təkmilləşdirilməsi, müasir innovasiyaların tətbiqi və nağdsız hesablaşmaların genişləndirilməsi sahəsində bir sıra yeniliklər tətbiq edib.

Qurumun Mətbuat xidmətinin verdiyi məlumata görə, nağdsız hesablaşma dövrünün sürətlə artması istisamada olan ödəniş cihazlarının, yanacaq kartlarının, müvafiq program təminatının (PT) yenilənməsi və mobil tətbiqin hazırlanmasını ləvzə edib. "Azpetrol" şirkətində tətbiq edilən yeniliklərin başlıca məqsədi "Nağdsız hesablaşmalar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinin icrası və nağd hesablaşmaların nağdsız hesablaşmalarla əvəzlənməsinə töhfə verməkdir.

"Azpetrol" şirkətində nağdsız hesablaşmalar sisteminin təkmilləşdirilməsi və mobil idarəetmə sisteminə keçid 2023-cü ilin əvvəlindən başlayıb. Cəmi bir neçə ay ərzində dövrüdə olan 100 000-ə yaxın yanacaq kartı yenilənib və müştərilərə ödənişsiz təqdim edilən, istisamada olan pos-terminallar isə "Verifone X990" cihazları ilə əvəzlənib. Yeni, çoxfunksiyalı "Verifone X990" - portativ pos-terminal, təhlükəsiz tranzaksiyaların həyata keçirilməsi və platformanın genişləndirilməsi

tələblərinə tam cavab verir. Bu cihaz, NFC (Near Field Communication) texnologiyası ilə təmiz ödənişləri həyata keçirməyə imkan verir.

Nağdsız hesablaşmaların həyata keçirilməsi üçün hazırlanan və istifadə olunan xüsusi program təminatı kartla ödənişlərin emalı sürətləndirir, şəxsi məlumatların qorunmasını təmin edir, ödənişlərin daha təhlükəsiz və etibarlı olmasına zəmanət verir. Bununla da YDM ərazisində həyata keçirilən ödənişlər daha operativ, keyfiyyətli və təhlükəsiz olur.

Yeni program təminatı iş əməliyyatların həyata keçirilməsi üçün nəzərdə tutulan istifadəçi təlimatları ilə tanış olmaq

üçün linkə keçid edin: <https://www.azpetrol.com/user-profiles/Kartelimat.pdf>

Daha bir yenilik isə ilk dəfə olaraq "Azpetrol Online" mobil tətbiqinin (mobile application) istismara verilməsidir. Tətbiq həm "Android", həm də "iOS" əməliyyat sistemlərini dəstəkləyir. Bununla da müştərilər mobil tətbiq üzərindən yanacağın sorfiyatı, istifadə olunan yanacağın növü və digər məlumatları dəyişdirmək və həmin dəyişiklikləri dərhal sistemdə görmək imkanı əldə edirlər. Mobil idarəetmə sisteminin istifadəsi istehlakçılarla "Baş ofis" əməkdaşları arasında təmasın minimuma endirilməsini və xidmətlərin daha çevik təşkili təmin edir. Yeni, daha müasir və rahat sistemin tətbiqi nəticəsində "Azpetrol"un müştəri bazası daha da genişləndirilib və artıq 11 000-i ötib.

Yarandığı gündən "Azpetrol" şirkətinin fəaliyyətinin başlıca məqsədi müştəri məmnunluğunu yüksək səviyyədə təmin etməkdir, dünyada tətbiq edilən yeniliklərin Azərbaycan istehlakçısına çatdırılması və ən son texnologiyaların tətbiqi və idarəetmə sisteminin daim müasirləşdirilməsi ilə ölkənin yanacaq bazarında liderlik mövqeyini möhkəmləndirməkdən ibarətdir. Hazırda "Azpetrol" brendi altında Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində 100 yanacaq-doldurma məntəqəsi fəaliyyət göstərir və bütün məntəqələrdə müasir nağdsız hesablaşmalar sistemi tətbiq edilmişdir.

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC tabeliyində olan struktur idarələr üçün elektrik mallarının satın alınması məqsədilə açıq müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsində əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 18 avqust 2023-cü il saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan sənədlər geri qaytarılacaq.

Ünvan: AZ1003, Bakı şəhəri, Mikayıl Uzeynov küçəsi 2
Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili:1177

Tender komissiyası

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə
abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.
Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC (012) 598-49-55, (051) 225-02-13

"Azərmatbuatçıyını" ASC (012) 441-19-91, (050) 322-33-17

"Qaya" firması (012) 566-77-80, (050) 214-40-53

"Region Press" MMC (055) 316-79-01, (050) 316-79-01

"Səma-M" MMC (012) 594-09-59

"Ziya" LTD (012) 497-76-96, (050) 306-77-22

"Pressinform" MMC (012) 598-49-52, (070) 340-01-00

"City press" MMC (055) 819-09-26

1 illik - 124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat

6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat

3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!
Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzlənsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfatə Sahib Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi bir sıra təhsil müəssisələrində istilik sistemləri və elektrik təchizatı üçün avadanlıqların alınması məqsədilə peşə məktəblərində təlim stendləri üçün avadanlıqların və digər malların satın alınması məqsədilə tender elan edir

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər 1100 (bir min bir yüz) manat məbləğdə işi-raq haqqını aşağıda göstərilən hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib edilmiş Əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Y. Bakuvi küçəsi, 18 nömrəli ünvanında (əlaqələndirici şəxs-İlham Şixbəyev, tel: (+99412) 465 73 48) ala bilərlər.

Təşkilat: Elm və Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfatə Sahib Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi
Bankın adı: "Azərbaycan Beynəlxalq Bank" ASC-nin Sənaye filialı
Kod: 805603
VÖEN: 9900001881
M/h: AZ03NABZ0135010000000002944
S.W.I.F.T. İBAZAZ 2X
H/h: AZ88IBAZ38030019441856517211
VÖEN: 1500016711

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri (müvafiq icra orqanı tərəfindən verilmiş, rəsmi blanklarda və möhürlü təsdiq olunmuş) təqdim etməlidirlər:

- tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət;
- tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- qeydiyyatdan keçdiyi ölkə (Təqdim olunması məcburidir). Dövlət reyestrindən çıxarış və VÖEN notarial qaydada təsdiq edilmiş əlavə edilmişdir);
- nizamnamə (Təqdim olunması məcburidir. Notarial qaydada təsdiq edilmiş sənəd əlavə edilmişdir);
- rəkvizitlər (Təqdim olunması məcburidir. Müvafiq sənəd əlavə edilmişdir);
- iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti (Təqdim olunması məcburidir. Son aldığı təsdiq olunmuş arayış təqdim etməlidir. Bir ildən az müddətdə fəaliyyət göstərmiş, həmin dövrü əhatə edən maliyyə hesabatının surəti təqdim edilmişdir. Notarial qaydada təsdiq edilmiş sənəd əlavə edilmişdir);
- iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı (Təqdim olunması məcburidir. Bir ildən az müddətdə fəaliyyət göstərmiş, həmin dövrü əhatə edən bank arayışı təqdim edilmişdir. 01.07.2023-cü il tarixdən sonra alınmış arayış əlavə edilmişdir);
- iddiaçının 2022-ci ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı (Təqdim olunması məcburidir. Təsdiq edilmiş sənəd əlavə edilmişdir);
- iddiaçının mikro, kiçik, orta və iri sahibkarlıq subyektlərinə aid əməliyyat haqqında məlumat (Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinin arayışı təqdim edilmişdir. Əgər sənəd elektron formada alınsa, notarial təsdiq edilmiş müləqədir. Təsdiq edilmiş sənəd əlavə edilmişdir);
- vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında arayış (Təsdiq olunması məcburidir. Uçotda olduğu vergi orqanından alınmalıdır. Notarial təsdiq edilmiş müləqədir. 01.07.2023-cü il tarixdən sonra alınmış arayış qəbul ediləcəkdir);
- son bir il ərzində (fəaliyyətini dayandırdığı müddət nəzərə alınmadan) vergidöyəcisindən Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vəzifələrinin yerinə yetirilməsinə hallarının mövcud olub-olmadığı (Təqdim olunması məcburidir. Uçotda olduğu vergi orqanından alınmalıdır. Notarial təsdiq edilmiş müləqədir. 01.07.2023-cü il tarixdən sonra alınmış arayış qəbul ediləcəkdir);
- tender təklifini və satınalma müqaviləsinin imzalanması sahəsinə malik olan şəxsin səlahiyyətini təsdiq edən sənəd (vəzifəyə təyin edilməsi barədə əmrin təsdiq olunmuş surəti və ya müvafiq səlahiyyətin verilməsi barədə etibarname təqdim edilmişdir. Təsdiq edilmiş sənəd əlavə edilmişdir);

- iddiaçının müflis elan olunması, əmlakı üzərində həbs qoyulması, ödənişə yönəlməli girovun olmaması, məhkəmənin qərarı ilə kommersiya fəaliyyəti dayandırılması şəxs olmaması barədə məlumat (Vergi orqanı və yaxud Kommersiya Məhkəməsi tərəfindən təqdim olunmuş sənəd təqdim edilmişdir. Əgər sənəd elektron formada alınsa, notarial təsdiq edilmiş müləqədir. Təsdiq edilmiş sənəd əlavə edilmişdir);
- iddiaçının satınalma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində əzələrinin, habelə işlərin idarə edən, qulluqçularının peşəkar fəaliyyətləri, yaxud satınalma müqaviləsinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərini yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə görə məhkum olunması, yaxud onların müvafiq peşə fəaliyyətləri ilə məşğul olmasının məhkəmə qərarında qadağan edilməməsi təsdiq edilmiş sənədlər (Daxili İşlər Nazirliyindən və ya "ASAN xidmət" mərkəzlərindən alınmış arayış qəbul ediləcəkdir. Əgər sənəd elektron formada alınsa, notarial təsdiq edilmiş müləqədir, təsdiq edilmiş sənəd əlavə edilmişdir);
- iddiaçı tərəfindən doldurulmuş tenderin Əsas şərtlər toplusunun "Məğdərənərin (podratçılar) ixtisas uyğunluğuna dair məlumat" cədvəli, təsdiq edilmiş sənədlər əlavə olunmaqla (Əlavə 1) (Təqdim olunması məcburidir. Satınalma müqaviləsinin icrasını təmin etmək üçün müvafiq sahədə peşəkarlığının, təcrübəsinin, texniki və maliyyə imkanlarının, işçi qüvvəsinin, idarəetmə sərəhsatının, etibarlılığının olması barədə məlumatlar əlavə edilmişdir. Tələb olunan təsdiq edilmiş sənədlər əlavə olunmaqla təqdim edilmişdir);
- müvafiq sahibkarlıq fəaliyyəti növünün həyata keçirilməsi və ya müəyyən hərəkətlərin yerinə yetirilməsi üçün müvafiq lisenziyaya və ya icazəyə malik olması;
- qaldırıcı qurğuların, metallurjiya avadanlığının, təzyiç alındı işləyən qazanların, tutumların quraşdırılması və təmiri, tikintisində icazə tələb olunan bina və qurğuların tikinti-quraşdırma işləri;
- tenderin Əsas şərtlər toplusunda göstərilən bütün digər sənədlər;
- iddiaçının tender təklifi (zərflərin açıldığı tarixdən sonra azı 60 bank günü qüvvədə olmalıdır; ödəniş şərtləri, malların tam göndərilməsi (təhvil verilməsi) müddəti və mallar üçün təminat şərtləri barədə məlumatlar tender təklifinin tərkib hissəsi sayılaraq təqdim olunmalıdır);
- iddiaçının tender təklifinin bank təminatı (təminatın qüvvədə olma müddəti tender təklifinin qüvvədə olma müddətindən 30 bank günü çox olmalıdır) və tender təklifinin ümumi qiymətinin 1 (bir) faizini təşkil etməlidir).

İcraçı malların qorunmasını və zədələnmədən sifarişçinin müəyyən etdiyi sonuncu təyinat məntəqəsinə qablaşdırma, markalanma və daşınmasını təmin etməlidir. Müqavilə imzalandığı tarixdən malların (iş və xidmətlərin) 100 (bir yüz) faizli ən gec 90 (doxsan) təymin günü ərzində icraçı tərəfindən sifarişçiyə təhvil verilməsi başa çatdırılmalıdır.

Sənədlər Azərbaycan dilində tərtib olunmalıdır. Xarici dildə olan tender sənədləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilmişdir. Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun keçiriləcəkdir. İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda qeyd olunan sənədləri 01.09.2023-cü il saat 16:00-dək, tender təklifi və tender təklifinin bank təminatı 11.09.2023-cü il saat 16:00-dək yuxarıda göstərilən ünvan təqdim etməlidirlər. İddiaçıların təklifləri 12.09.2023-cü il saat 16:00-da Elm və Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfatə Sahib Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsinin iclas zalında açıqlanacaq.

İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri tenderdə iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin üzvləri Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənəyə və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişiliyev əzizi

MƏMMƏD QƏHRƏMANOVUN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə və Milli Məclisin deputatı Cavanşir Paşazadə Xarici İşlər Nazirliyinin əməkdaşı

SURXAY ƏLİYEVİN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının rəhbərliyi və kollektiv İ Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənəyə və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişiliyev əzizi

MƏMMƏD QƏHRƏMANOVUN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin rəhbərliyi və kollektiv İ Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənəyə və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişiliyev əzizi

MƏMMƏD QƏHRƏMANOVUN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Sumqayıtdan Zakir Fərəcov Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənəyə və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişiliyev əzizi

MƏMMƏD QƏHRƏMANOVUN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin rəhbərliyi və kollektiv İ iş yoldaşları İslam Abdullayevə anası

MƏDİNƏ ABDULLAYEVANIN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin rəhbərliyi və kollektiv İ Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənəyə və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişiliyev əzizi

MƏMMƏD QƏHRƏMANOVUN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin rəhbərliyi və kollektiv İ Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənəyə və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişiliyev əzizi

MƏMMƏD QƏHRƏMANOVUN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev və AHİK-in kollektiv İ Milli Məclisin komitə sədri Tahir Mirkişiliyev əzizi

MƏMMƏD QƏHRƏMANOVUN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"AzerGold" QSC-nin rəhbərliyi və kollektiv İ Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin İqtisadi siyasət, sənəyə və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişiliyev əzizi

MƏMMƏD QƏHRƏMANOVUN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bakı Dövlət Universiteti Sosial elmlər və psixologiya fakültəsinin və Fəlsəfə kafedrasının əməkdaşları professor

ZEYNƏDDİN CAMAL OĞLU HACİYEVİN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Bakı Dövlət Universiteti Sosial elmlər və psixologiya fakültəsinin və Fəlsəfə kafedrasının əməkdaşları professor

ZEYNƏDDİN CAMAL OĞLU HACİYEVİN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR
Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	va informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	İnformasiya şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompiuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə

contact@azerbajian-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbajian-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəhsində çap edilmişdir

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 5462
Sifariş 1998

Qiyəti 40 qəpik